În colecția „Meridiane“
vor apărea:

Willi Bredel
REPORTER SPECIAL

★

Howard Fast
CINA CEA DE TAINĂ

★

Mohammed Dib
LA CAFENEA

★

Roberto Payró
DIAVOLUL ÎN BELGIA

Lei 1,50

VERA PANOVA ★ SERIOJA

Meridiane

VERA PANOVA

SERIOJA

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

Meridiane

VERA PANOVA

SERIOJA

CITEVA INTIMPLĂRI
DIN VIAȚA UNUI BĂIEȚAȘ

In romînește de
EMMA BENIUC

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURA ȘI ARTA

Вера Панова
СЕРЕЖА
„Новый Мия“ №. 9 1955

*Copiilor mei — Natalia,
Boris şi Juri*

CINE ESTE SERIOJA ŞI UNDE LOCUIEŞTE

Cine o mai fi scornit că Serioja seamănă cu o fetiţă ? Auzi ce prostie ! Doar fetiţele sînt îmbrăcate în rochiţe, pe cînd el a şi uitat de cînd nu mai poartă aşa ceva. Şi apoi se joacă oare fetiţele cu praştia ? Că Serioja are praştie ; pune o pietricică în ea şi trage. Şurik i-a meşterit-o. El i-a dat în schimb toate mosoarele de aţă pe care le-a strîns de cînd se ştie.

E drept că are zulufi, dar nu-i vina lui. Doar de atîtea ori a stat neclintit, înfăşurat într-un cearşaf şi a răbdat fără să crîcnească, pentru ca frizerul să-l tundă cu maşina, dar degeaba, zulufii i-au crescut mereu la loc.

Toată lumea spune de altfel că este un băieţaş tare isteţ. Ştie pe de rost un teanc întreg de cărţi cu fel de fel de poveşti. E destul să-i citească cineva de două-trei ori o cărticică din acelea, că a şi învăţat-o pe dinafară. Cunoaşte el şi literele, dar nu se încumetă să citească singur :

ar merge prea încet. Cărticelele îi sînt mîzgălite din scoarță în scoarță cu creioane colorate, fiindcă lui tare-i mai place să coloreze pozele. Chiar și atunci cînd sînt gata colorate, le dă pe deasupra cu alte culori, mai pe gustul lui. Cărticelele lui nu rămîn noi prea mult timp, se fac ferfeniță numaidecît. Noroc că mătușa Pașa i le coase la loc, le lipește foile zdrențuite, mai ales pe la colțuri și pe margini. Cînd se pierde vreo foaie, Serioja o caută cu desperare și nu se lasă pînă n-o găsește, fiindcă ține foarte mult la cărticelele lui, deși în adîncul sufletului nu prea ia în serios tot ce scrie în ele. În viață animalele nu vorbesc, nici covorul nu zboară, că doar n-are motor. Și un prost înțelege atîta lucru!

La urma urmei cum ai putea să iei toate astea în serios, cînd ori de cîte ori îți citește cineva un basm cu vrăjitoare, se și grăbește să adauge: „Seriojenka, să știi că vrăjitoare nu există".

Cu toate astea nu se poate împăca de fel cu gîndul că tăietorul de lemne și soția lui au fost în stare să-și ademenească copiii în pădure ca să se rătăcească și să scape de ei. Ce-i drept, pînă la urmă, băiețașul cît un degețel i-a scăpat pe toți de la moarte, dar oricum, e îngrozitor să asculți asemenea lucruri. De aceea Serioja nu poate suferi povestea asta și nu lasă pe nimeni să i-o citească.

Serioja locuiește împreună cu mămica lui, cu mătușa Pașa și cu Lukianîci într-o casă cu trei camere. Într-una doarme Serioja împreună cu

mama, în cealaltă, mătușa Pașa cu Lukianîci iar a treia e sufrageria. Cînd vin oaspeți, mănîncă în sufragerie, iar cînd sînt singuri, în bucătărie. Casa mai are un cerdac și o curte. Prin curte se plimbă găinile, dar sînt și două straturi lungi cu ceapă și ridichi de lună. Pentru ca să nu le scurme găinile, straturile sînt împrejmuite cu scaieți; și Serioja, de cîte ori e trimis să scoată ridichi, se întoarce cu picioarele zgîriate de spini.

Orașul în care trăiește Serioja e socotit îndeobște un orășel mic, dar Serioja și tovarășii lui sînt de altă părere.

Orașul e destul de mare, chiar foarte mare. Are doar magazine multe și turnuri de apă și un monument, ba chiar și un cinematograf.

Uneori mama îl ia pe Serioja cu ea la cinematograf. „Mămico — o roagă el, cînd se stinge lumina în sală — dacă ai să înțelegi ceva, să-mi spui și mie."

Pe străzi circulă o mulțime de mașini. Timohin, șoferul, plimbă uneori copiii cu camioneta lui. Din păcate asta se întîmplă foarte rar, numai în zilele cînd Timohin n-a băut votcă. Atunci e posomorît, nu scoate o vorbă, fumează întruna, scuipă și plimbă toți copiii de pe uliță cu mașina. În schimb cînd îl vezi trecînd vesel, degeaba îl rogi să te ia cu el; de la volan îți face semn cu mîna și strigă: „Noroc băieți! N-am dreptul, nu vreau să vă am pe conștiință! Azi sînt cu chef!"

Strada pe care locuieşte Serioja se numeşte Strada Lungă. Dar nu trebuie să te iei după nume: de fapt de acolo eşti la doi paşi de oriunde. Vaska zice că pînă în piaţa din centru să tot fie doi kilometri. Iar pînă la sovhozul „Malul însorit" e şi mai puţin, spune tot Vaska.

Nici nu-ţi poţi închipui ceva mai de seamă decît sovhozul „Malul însorit". Doar acolo lucrează Lukianîci! Acolo e şi magazinul de unde cumpără mătuşa Paşa scrumbii şi pînzeturi. Tot la sovhoz e şi şcoala unde dă mămica lecţii. De sărbători, Serioja se duce de obicei cu mămica la serbările de la şcoală, unde a cunoscut-o şi pe roşcovana de Fima. Ea e mare, a şi împlinit opt ani. Poartă cozile încolăcite pe urechi, de parcă ar fi covrigi, şi şi le împleteşte cu panglici; are fel şi chip de panglici şi negre şi albastre, şi albe şi cafenii, se dă în vînt după ele. Serioja nici nu le-ar fi băgat în seamă dacă nu l-ar fi întrebat chiar Fima:

— Ai văzut ce multe panglici am?

CÎT DE COMPLICATĂ ESTE VIAŢA LUI SERIOJA

Bine a făcut Fima că l-a întrebat. Dacă nu i-ar fi atras atenţia, oare ar fi băgat el de seamă? Serioja ar fi bucuros să observe toate cele, dar prea sînt multe lucruri în jur ca să le cuprinzi pe toate, oricît ai fi de atent. Lumea e

înţesată de lucruri noi, cum să nu-ţi scape cîte ceva din vedere?

Aproape toate lucrurile sînt foarte mari: uşile sînt grozav de înalte, iar oamenii (afară de copii) sînt aproape tot atît de înalţi ca uşile. Ce să mai vorbim de un camion sau de o combină, sau de o locomotivă care şuieră de te asurzeşte!

Cu toate astea pe Serioja nu-l paşte nici o primejdie serioasă: oamenii mari sînt binevoitori cu el, se apleacă de cîte ori e nevoie şi nu-l calcă niciodată cu picioarele lor uriaşe. Nici camioanele, nici combina nu te vatămă cu nimic dacă te fereşti din calea lor. Cît despre locomotive, ele sînt departe, tocmai la gară, unde Serioja n-a fost decît de două ori, cu camioneta lui Timohin. Dar ce te faci cînd te-ntîlneşti în curte cu o dihanie fioroasă, cu ochi rotunzi, care te străpunge cu privirile ei bănuitoare, te înspăimîntă cu guşa ei umflată ce tremură, cu pieptul ei scos înainte şi te ameninţă cu un cioc mai tare ca fierul?! Deodată dihania se opreşte în loc şi începe să scurme pămîntul cu picioarele ei noduroase. Cînd îşi întinde gîtul e cît Serioja şi ar putea să-l lovească cu ciocul în cap, aşa cum a ciocănit pînă l-a lăsat lat pe cocoşul acela tînăr de prin vecini, care din prostie s-a încumetat să sară gardul într-o curte străină. De aceea Serioja ocoleşte cu grijă dihania sîngeroasă, prefăcîndu-se că nici n-o bagă în seamă, în timp ce lighioana îl urmăreşte tot timpul cu privirea ei răutăcioasă, aplecîndu-şi

creasta roşie pe o parte şi ameninţîndu-l cu glasul ei răguşit...

Cocoşii te izbesc cu ciocul, pisicile te zgîrie, urzicile îţi băşică pielea, băieţii te bat, pămîntul îţi juleşte genunchii de cîte ori cazi, iată de ce Serioja e plin de zgîrieturi, de cucuie şi vînătăi din cap pînă în picioare. Aproape nu e zi să nu se sîngereze. Veşnic păţeşte cîte ceva. O dată, Vaska s-a căţărat pe gard şi cînd s-a luat după el, a căzut şi s-a lovit tare de tot. Altă dată copiii au sărit peste o groapă săpată în grădina Lidei, şi nu li s-a întîmplat nimic, dar cînd să sară şi Serioja, s-a pomenit în groapă. I s-a umflat piciorul, a început să-l doară atît de tare încît a trebuit să stea în pat. Cum a ieşit din nou în curte la joacă, mingea i-a zburat pe acoperiş şi a rămas acolo, după horn, pînă ce a venit Vaska şi a dat-o jos. Altă dată Serioja era cît pe aci să se înece. Lukianîci luase cîţiva copii să-i plimbe cu barca pe rîu: pe Serioja, pe Vaska, pe Fima şi încă o fetiţă a unor cunoscuţi, Nadia. Barca lui Lukianîci s-a dovedit a fi o rablă: cum au început copiii să se mişte s-a şi lăsat pe o rînă, şi au căzut cu toţii în apă, afară de Lukianîci. Apa era îngrozitor de rece, şi înainte ca Serioja să fi apucat să scoată măcar un ţipăt, apa i-a năvălit în nas, în gură, în urechi, pînă şi în pîntece. Îngreuiat de apă cum era, i se păru deodată că cineva îl trage la fund. Fu cuprins de o spaimă pe care n-o mai încercase pînă atunci. Totul i se întunecă înaintea ochilor.

Timpul se scurgea îngrozitor de încet. Dar deodată, pe neaşteptate, cineva îl scoase la suprafaţă. Cînd deschise ochii văzu rîul care curgea lin, mîngîindu-i obrajii, zări malul şi totul în jur scăldat în soare.

Pe gură i se revărsa apa pe care o înghiţise şi în timp ce trăgea cu nesaţ aerul în piept, malul se apropia din ce în ce. Deodată Serioja, tremurînd de frig şi de spaimă, se trezi de-a buşilea pe nisipul tare. Noroc că lui Vaska îi dăduse în gînd să-l apuce de păr şi să-l tragă afară. Dar ce s-ar fi ales de Serioja dacă n-ar fi avut zulufi ?

Fima a ieşit singură la mal, că de, ea ştie să înoate. Nadia în schimb era cît pe aci să se înece şi ea, dacă n-o scăpa Lukianîci. Dar în timp ce Lukianîci o salva pe Nadia, barca a fost luată de apă. Nişte colhoznice au tras barca la mal şi i-au telefonat lui Lukianîci la Administraţie să vină să şi-o ia. De atunci însă Lukianîci nu mai plimbă copiii cu barca. De cîte ori îl roagă, le-o retează scurt: „Să fiu al dracului, dacă vă mai iau o dată cu mine!"

În fiecare seară, Serioja e frînt de oboseală, de tot ce a văzut şi a păţit peste zi. Cum se întunecă, şi cade istovit: limba i se împleticeşte în gură, ochii i se închid ca la o pasăre. Toropit, se lasă spălat pe mîini şi pe picioare, primenit, fără să facă vreo mişcare, întocmai ca o jucărie mecanică al cărei arc s-a destins de tot. Apoi adoarme cu căpşorul bălai, uşor lăsat pe spate,

cu brațele-i firave azvîrlite în lături, cu un picior întins iar cu celălalt îndoit din genunchi de parcă ar urca o scară aproape verticală. Părul lui moale și mătăsos, împărțit în două șuvițe cîrlionțate, îi descoperă fruntea îndărătnică, boltită deasupra sprîncenelor ca aceea a unui taur tînăr. Pleoapele mari, tivite de gene negre, sînt atît de strînse, încît îi dau o înfățișare foarte serioasă. Gura, cu colțurile lipite de somn, a rămas întredeschisă la mijloc. Răsuflă ușor ca o floare.

Doarme dus. Poți face ce poftești, poți bate toba, poți trage cu tunul, Serioja tot nu se trezește: adună puteri noi pentru a doua zi.

SE PRODUC SCHIMBARI IN CASA

— Seriojenka, îi spuse mama într-o zi, știi ceva ?... tare aș vrea să avem și noi un tătic.

Serioja își ridică ochii spre ea. La asta nu se mai gîndise pînă atunci. Știa că unii copii au tătic, alții nu. El n-avea. Tăticul lui a fost ucis în război; Serioja nu-l cunoștea decît dintr-o fotografie, pe care mama o săruta uneori, apoi i-o dădea și lui s-o sărute. El își lipea bucuros buzele de geamul aburit de răsuflarea mamei, fără să simtă însă vreo pornire de dragoste; nu putea să îndrăgească un om pe care nu l-a văzut decît în fotografie.

Acum Serioja stătea lîngă maică-sa, rezemat de genunchii ei și o privea întrebător drept în ochi. Fața ei se îmbujoră treptat: la început i se rumeniră obrajii, apoi un ușor văl trandafiriu i se întinse pe frunte și pe urechi. Mama îl strînse pe Serioja în brațe și își lipi obrazul fierbinte de căpșorul lui. Acum nu-i mai vedea decît brațul în mîneca albastră cu buline albe. Mama îl întrebă în șoaptă:

— E rău fără tătic, nu-i așa ?...

— Da, răspunse și el tot în șoaptă, fără să știe de ce.

De fapt nu era tocmai sigur de asta. Îi răspunsese că da, fiindcă simțise că ea dorea să-i răspundă așa. Și îndată începu să chibzuiască: oare cum o fi mai bine — cu tătic sau fără ? Bunăoară atunci cînd Timohin îi plimbă pe copii cu camionul, toți se urcă grămadă în spate, numai Șurik șade întotdeauna în cabină. Îl cam invidiază ei, firește, dar recunosc că e dreptul lui, fiindcă Timohin e tăticul lui Șurik. În schimb atunci cînd Șurik nu-l ascultă, Timohin își scoate cureaua și-i trage o bătaie zdravănă. Șurik umblă după aceea bosumflat, cu ochii roșii de plîns, iar lui Serioja i se rupe inima și numaidecît își scoate toate jucăriile în curte ca să-l mîngîie... Și totuși s-ar părea că e mai bine să ai tătic. Deunăzi, cînd Vaska a necăjit-o pe Lida, ea l-a înfruntat strigînd: „Ce-mi pasă, eu am tătic, tu n-ai! Sîc!“

— Ce bate aici? întrebă deodată Serioja cu glas tare, deoarece bătăile înăbuşite din pieptul mamei îi deşteptaseră curiozitatea. Mama izbucni în rîs şi îl sărută, strîngîndu-l şi mai tare în braţe.

— Inima bate. Inima mea.

— Şi inima mea bate? întrebă el, aplecîndu-şi capul ca să audă mai bine.

— Fireşte.

— Ba nu, a mea nu bate.

— Ba da. Numai că tu n-o auzi. Inima trebuie să bată. Altfel omul nu poate trăi.

— Bate totdeauna?

— Întotdeauna.

— Chiar şi cînd dorm?

— Chiar şi cînd dormi.

— Tu o auzi?

— Desigur că o aud. Poţi să-i simţi şi tu bătăile cu mîna.

Mama îi luă mîna şi i-o lipi de coaste.

— Acum o simţi?

— O simt. Dar tare mai bate! Şi e mare?

— Strînge pumnul. Iată, cam atît de mare.

— Dă-mi drumul, o rugă el cu un aer preocupat, smucindu-se din braţele ei.

— Încotro ai pornit-o? întrebă ea.

— Mă întorc numaidecît, îi răspunse şi o zbughi pe uliţă, ţinîndu-se cu mîna de partea stîngă a pieptului. Afară se jucau Vaska şi Jenka. Alergă spre ei şi le spuse:

— Vreţi să vă arăt ceva? Uite, aici e inima mea. O simt cu mîna. Nu vreţi s-o simţiţi şi voi cum bate?

— Mare scofală! răspunse Vaska. Toată lumea are inimă.

Dar Jenka se arătă mai curios.

— Ia să văd!

Şi puse mîna pe pieptul lui Serioja.

— O simţi? întrebă Serioja.

— Ihî, încuviinţă Jenka.

— E cam cît pumnul meu, îi lămuri Serioja.

— De unde ştii? îl ispiti Vaska.

— Mi-a spus mama, răspunse Serioja. Şi, aducîndu-şi deodată aminte, adăugă: — Să ştiţi că o să am şi eu tătic!

Dar Vaska şi Jenka nu-l mai luară în seamă, atît erau de ocupaţi cu treburile lor: se duceau tocmai să predea nişte plante medicinale la centrul de colectare. Pe garduri erau lipite afişe care anunţau ce plante anume se primesc. Şi cei doi băieţaşi voiau să cîştige şi ei cîţiva bănuţi.

De două zile culegeau de zor la ierburi. Vaska îi dăduse maică-si în primire tot ce culesese şi o rugase să i le aleagă, să le sorteze, şi să le lege într-o cîrpă curată; iar acum se îndrepta spre centrul de colectare, ducînd o legătură mare, făcută cu multă grijă. Cum însă Jenka n-are mamă, iar mătuşa şi sora lui sînt toată ziua la lucru, nu era să-şi bată singur capul cu aşa ceva; de aceea Jenka îşi ducea la cen-

trul de colectare plantele medicinale cu rădăcini cu tot, ba chiar și cu pămînt, îndesate la întîmplare într-un sac găurit în care se cărau cartofii de la piață. În schimb, sacul era foarte mare și greu, cu mult mai mare decît legătura lui Vaska. Cînd și l-a pus în spate, l-a cocoșat.

— Viu și eu, zise Serioja grăbindu-se să-i ajungă din urmă.

— Ba nu, i-o reteză Vaska. Șterge-o acasă. Vezi bine că avem treabă.

— Nu-i nimic, viu și eu, vă petrec pînă acolo.

— Hai, șterge-o acasă, n-auzi! îi porunci Vaska. Acum nu ne arde de joacă! Un puști ca tine n-are ce căuta acolo!

Îl lăsară în urmă și Serioja se întristă. Buza de jos începu să-i tremure, dar se stăpîni cînd o văzu pe Lida că se apropie. N-are rost să plîngi în fața ei, că numaidecît te ia peste picior: „bravo bîzîilă, iar dai apă la șoareci!"

— Ce, n-au vrut să te ia și pe tine? îl întrebă ea. Ei vezi?

— Nu-i nimic — zise semeț Serioja — dacă vreau, strîng un morman de ierburi, uite așa de mare! ba și mai mare, pînă la cer!

— I-auzi, pînă la cer! De ce minți? îl zădărî Lida. O grămadă pînă la cer nu poate strînge nimeni.

— Ba ai să vezi că se poate. Cînd oi avea eu tătic, ai să vezi că va strînge chiar mai mult decît atît — încercă Serioja s-o convingă.

— Iar minți! se oțărî Lida. N-o să ai nici un tătic. Și chiar dacă vei avea, tot degeaba! Nimeni nu poate aduna atîta.

Serioja, cu capul lăsat pe spate și cu privirea ațintită spre cer, căzu pe gînduri: oare poate cineva aduna un morman de ierburi pînă la cer? Pe cînd se gîndea el așa, Lida dădu o fugă pînă acasă și se întoarse cu o basma pestriță pe care maică-sa o purta cînd în jurul gîtului, cînd pe cap. Cu această basma începu să țopăie, fluturînd-o, azvîrlindu-și mîinile și picioarele în lături și cîntîndu-și un cîntec ca să joace și mai cu foc. Serioja stătea în fața ei și o privea. Lida se opri o clipă din joc:

— Nadka se laudă c-o să meargă la școala de balet, dar minte.

După ce mai dansă puțin adăugă:

— Ca să ajungi balerină trebuie să înveți la Moscova ori la Leningrad.

Apoi, zărind o licărire de admirație în ochii lui Serioja, îl îndemnă cu mărinimie:

— De ce te zgîiești la mine? Hai învață și tu, vrei? Uită-te la mine și fă la fel.

El începu s-o imite, dar fără basma nu era același lucru. Fetița îi porunci să-și cînte, dar nici așa n-avea haz. În cele din urmă o rugă:

— Dă-mi și mie basmaua.

Dar ea nu se-nvoi:

— Da' multe mai vrei!

Și nu se lăsă înduplecată. În timpul acesta se apropie o mașină „GAZ" și se opri chiar la

poarta lui Serioja. Din mașină coborî șoferul — era o femeie — iar în poartă apăru mătușa Pașa. Șoferița îi zise:

— Ia lucrurile astea în primire. Le-a trimis Dmitri Korneevici.

În mașină se găseau un geamantan, cîteva teancuri de cărți legate cu sfoară și un sul gros, cenușiu care se desfăcu și ieși la iveală că e o manta militară. Mătușa Pașa împreună cu șoferița începură să care lucrurile în casă. Mama lui Serioja aruncă o privire pe fereastră apoi se făcu nevăzută.

— Să-mi fie cu iertare dar asta e toată zestrea, zise femeia care adusese lucrurile.

Mătușa Pașa adăugă cu tristețe în glas:

— Măcar un palton putea să-și cumpere.

— Las' că-și cumpără, căută s-o îmbune cealaltă. Doar n-au intrat zilele-n sac. Mai am și o scrisoare, te rog s-o predai.

După ce-i înmînă scrisoarea, plecă. Serioja alergă spre casă, strigînd:

— Mămico! Mămico! Korosteliov ne-a trimis mantaua lui!

(Dmitri Korneevici Korosteliov venea adesea pe la ei. Îi dăruia lui Serioja jucării și iarna trecută îl plimbase chiar o dată cu săniuța. Cu mantaua aceasta se întorsese de pe front, dar acum nu mai avea epoleți. Lui Serioja îi venea greu să rostească „Dmitri Korneevici“, de aceea îi spunea numai „Korosteliov“.)

Cînd Serioja intră în casă, mantaua și atîrnă în cuier, iar mama citea scrisoarea. Ea nu-i răspunse pe loc ci, abia după ce isprăvi de citit:

— Știu, Seriojenka. Korosteliov va locui de acum înainte la noi. El va fi tăticul tău.

Și începu să citească din nou scrisoarea, pesemne, fiindcă dintr-o dată nu i se întipărise tocmai bine în minte ceea ce scria acolo.

Cînd se gîndea la viitorul lui „tătic“, Serioja își închipuia un om cu totul străin, un necunoscut, Korosteliov însă era un vechi prieten de al lor căruia mătușa Pașa și Lukianîci îi spuneau „Mitia“. Ce i s-o fi năzărit deodată mamei? Serioja întrebă nedumerit:

— Cum, așa? De ce?

— Ia ascultă — îi taie mama vorba — mă lași în pace să citesc scrisoarea ori nu?

Așadar Serioja nu izbuti să se dumirească. Mama avea fel de fel de treburi și nu stătea să-i răspundă lui. Desfăcu întîi pachetele de cărți și așeză fiecare carte pe poliță, ștergînd-o cu grijă de praf, începu apoi să orînduiască lucrușoarele de pe scrinul din fața oglinzii, pe urmă se duse în curte să culeagă flori și se întoarse cu un mănunchi mare, pe care-l puse într-o glastră. În sfîrșit se apucă netam-nesam să spele podelele, cu toate că erau cît se poate de curate. După aceea i se năzări să mai facă și o prăjitură. Mătușa Pașa o învăță cum să pregătească aluatul. Îi dădură și lui Serioja pu-

ţină cocă, ba şi dulceaţă, aşa că făcu şi el o prăjitură adevărată, dar mai mică.

Cînd sosi Korosteliov, Serioja şi uitase de toate nedumeririle lui. Îl primi, strigîndu-i :

— Korosteliov ! uite ce prăjitură am făcut eu!

Korosteliov se aplecă şi-l sărută de cîteva ori. Serioja se gîndi în sinea lui : „Acum e doar tăticul meu, de asta mă sărută aşa de mult".

Korosteliov îşi desfăcu geamantanul, scoase de acolo o fotografie înrămată de a mămichii, aduse din bucătărie un cui, ciocanul şi atîrnă fotografia pe perete, în camera lui Serioja.

— Ce rost are ? îl întrebă mămica. Doar de azi înainte voi fi totdeauna lîngă tine, în carne şi oase.

Korosteliov o luă de mînă, dădură să se îmbrăţişeze dar zărindu-l pe Serioja se depărtară. Mămica ieşi din cameră, iar Korosteliov se aşeză pe un scaun şi spuse, dus pe gînduri :

— Iacă aşa, frate Serghei, după cum vezi m-am mutat la tine. N-ai nimic împotrivă ?

— Te-ai mutat de tot la noi ? îl întrebă Serioja.

— Da, întări Korosteliov. Pentru totdeauna.

— Nu cumva ai să mă baţi cu cureaua ? vru să ştie Serioja.

Korosteliov se miră :

— Şi mă rog de ce să te bat cu cureaua ?

— Păi cînd n-o să te ascult... îl lămuri Serioja.

— Nici prin gînd nu-mi trece, îl linişti Ko-

rosteliov. După mine este o prostie să foloseşti cureaua în asemenea împrejurări, nu-i aşa ?

— Sigur că e o prostie, aprobă Serioja. De ce să faci copiii să plîngă ?

— Vezi tu, noi doi ne putem înţelege ca doi bărbaţi, fără să fie nevoie de curea.

— Dar tu în ce cameră ai să dormi ? îl descusu Serioja.

— Pe cît se pare, în asta, îi răspunse Korosteliov. Da, frate, aşa se pare. Iar duminică o să ne ducem amîndoi — ia ghici unde ? La magazinul acela unde se vînd jucării, ca să-ţi alegi ceva după pofta inimii. Ei, ne-am înţeles ?

— Ne-am înţeles ! încuviinţă Serioja. Eu vreau o biciocletă. Şi... mai e mult pînă duminică ?

— Nu prea mult.

— Cît ?

— Uite, mîine e vineri, poimîine a sîmbătă şi după aceea vine duminică.

— Va să zică mai e mu-ult ! oftă Serioja.

Pe urmă băură ceai toţi trei. Serioja, mama şi Korosteliov. (Mătuşa Paşa plecase undeva cu Lukianîci.) Lui Serioja i se făcu somn. Nişte fluturaşi cenuşii se roteau în jurul lămpii, se izbeau de ea şi cădeau apoi pe faţa de masă, bătînd des din aripioare ; tot privindu-i, Serioja era cît pe aci să adoarmă de-a binelea. Deodată văzu cum Korosteliov îi ia patul şi-l scoate din odaie.

— Ce faci cu patul meu ? se miră Serioja.

Dar mama se amestecă în vorbă:

— Hai să te speli pe picioare că abia te mai ții de somn.

De dimineață, cînd se trezi, Serioja nu pricepu numaidecît unde se află. De unde s-or fi ivit peste noapte trei ferestre în loc de două și încă de partea cealaltă, ba chiar și alte perdele? În cele din urmă se dumeri că se găsește în camera mătușii Pașa. Frumoasă cameră: ghivece de flori la fereastră, pene de păun înfipte în rama oglinzii și cîte și mai cîte. Mătușa Pașa și Lukianîci se și sculaseră și plecaseră undeva. Patul lor era făcut, pernele așezate frumos una peste alta. Era încă devreme, iar prin ferestrele deschise se vedea cum soarele se joacă de-a v-ați ascunselea prin tufișurile din curte. Serioja se dădu jos din pătucul lui, își scoase cămașa cea lungă de noapte, își trase pantalonașii, apoi trecu în sufragerie. Ușa de la camera mămichii era închisă. Zgîlțîi clanța, dar degeaba; ușa nu se deschidea. Dar nu se lăsă cu una cu două, trebuia să intre cu orice preț: doar acolo se găseau toate jucăriile lui, chiar și lopata cea nouă. Și tocmai de ea avea mare nevoie acum, fiindcă îi venise deodată pofta să sape puțin în curte.

— Mămică! strigă Serioja. Mamă! stărui el.

Dar ușa tot nu se deschidea, și nimeni nu-i răspunse.

— Mămico! zbieră Serioja cît îl ținu gura.

Dar în clipa aceea mătușa Pașa dădu buzna înăuntru, îl luă în brațe și-l duse repede în bucătărie.

— Ce faci? Nu ți-e rușine? îl dojeni ea în șoaptă. Se poate să strigi așa? Nu-i voie să faci gălăgie! Ce naiba, doar nu mai ești copil mic! Mămica doarme, las-o să doarmă sănătoasă. N-are rost s-o trezești!

— Vreau să-mi iau lopata, se dezvinovăți el speriat.

— Ai răbdare, nu ți-o ia nimeni. Așteaptă pînă se scoală mămica și ai s-o capeți, îl liniști mătușa Pașa. Deocamdată uite-ți praștia. Pînă una-alta, joacă-te cu ea. Dacă vrei, îți dau și niște morcovi să-i cureți. Dar de dimineață oamenii cumsecade întîi și-ntîi se spală, și abia după aceea se apucă de alte treburi.

O vorbă așezată și prietenoasă avea totdeauna darul să-l potolească pe Serioja. Și de astă dată se lăsă spălat, apoi își bău cana de lapte, își luă praștia și ieși în stradă. Pe gardul de peste drum ședea tocmai o vrabie. Fără să ochească, Serioja trase cu praștia și, bineînțeles, nu nimeri în vrabie, ci alături. Dinadins nu ochise, fiindcă — cine știe de ce — oricît s-ar fi chiorît, poate că tot n-ar fi nimerit-o și l-ar mai fi luat și Lida peste picior; acum însă n-are dreptul să rîdă de el. De astă dată era limpede pentru oricine că a tras într-o doară, la nimereală, fiindcă așa i s-a năzărit lui, fără vreo țintă precisă.

Deodată îl auzi pe Şurik că-l strigă din poartă :

— Mergem în crîng, Serghei ?

— N-am chef ! îl repezi Serioja.

Apoi se aşeză pe laviţă şi şezu cîteva clipe, bălăngănindu-şi picioarele. Dar neastîmpărul lui creştea din ce în ce. Mai ales cînd trecu prin curte şi văzu că obloanele de la camera mamei sînt închise. La început nu dădu nici o atenţie acestui fapt, pe urmă însă căzu pe gînduri : doar obloanele nu se închid niciodată vara, ci numai iarna, cînd e ger mare. Va să zică jucăriile lui erau închise din toate părţile. Şi chiar acum i se făcuse un dor de ele de-i venea să se trîntească la pămînt şi să urle. Fireşte însă că nici n-o să se trîntească la pămînt şi nici n-o să urle că doar nu e copil mic, dar tocmai uşor nu-i vine. Mama şi Korosteliov nici nu se sinchisesc că lui îi trebuie lopata acum, nu mai tîrziu.

„Cum s-or trezi — se gîndi Serioja — îmi duc numaidecît toate jucăriile în camera mătuşii Paşa, toate le duc. Să nu uit să-mi iau şi cubul, care a căzut de mult după scrin şi a rămas acolo.“

Vaska şi Jenka se apropiară de Serioja şi se proţăpiră în faţa lui. Apoi sosi şi Lida cu frăţiorul ei Viktor în braţe. Stăteau cu toţii şi se uitau la Serioja. El însă îşi bălăngănea un picior şi nu scotea o vorbă. Jenka îl întrebă :

— Ce-ai păţit de eşti aşa bosumflat ?

Vaska îi lămuri :

— Păi, s-a însurat maică-sa !

Apoi tăcură cu toţii o clipă.

— Şi cu cine s-a însurat ? îl mai iscodi Jenka.

— Cu Korosteliov, directorul de la „Malul însorit“, adăugă Vaska. Ce l-au mai frecat şi pe ăsta !

— Dar de ce l-au frecat ? se miră Jenka.

— Se vede că a făcut vreo ispravă, zise Vaska şi scoase din buzunar un pachet de ţigări, mototolit.

— Dă-mi şi mie o ţigară, îl rugă Jenka.

— Nu prea am nici eu, mi se pare că asta e ultima, se codi Vaska, dar pînă la urmă îi dădu o ţigară, şi după ce şi-o aprinse pe a lui, îi întinse chibritul lui Jenka. In lumina soarelui flăcăruia de la capătul chibritului era străvezie şi nu se vedea de fel ; nu-ţi dădeai seama de ce se-nnegrea şi se chircea chibritul, nici de ce a început să iasă fum din ţigară. Soarele bătea pe partea străzii unde se adunaseră copiii ; peste drum era încă umbră şi urzicile ce creşteau de-a lungul gardului, spălate de roua dimineţii, erau aproape negre şi lucioase. Dacă erai desculţ, de o parte a uliţei praful îţi răcorea picioarele iar cînd ajungeai de cealaltă parte, ţi-l încălzea. Prin mijlocul străzii se vedeau două urme de şenile în praf : de bună seamă trecuse un tractor.

— Tare-i amărît Seriojka, îi împărtăşi Lida lui Şurik. Ce să-i faci, are un tătic nou.

— Nu te necăji, îl mîngîie Vaska pe Serioja. E un om de treabă nenea Korosteliov, ajunge să-l

privești ca să-ți dai seama de asta. Nu te sinchisi, tu ai să-ți vezi de treburile tale și el de ale lui.

— Îmi cumpără bicicletă, se lăudă Serioja, aducîndu-și deodată aminte de convorbirea lor din ajun.

— Ți-a făgăduit chiar el că-ți cumpără — ținu Vaska să precizeze — sau tragi numai nădejde?

— Mi-a făgăduit chiar el. O să mergem împreună la magazinul de jucării, duminică. Mîine e vineri, pe urmă vine sîmbătă, apoi duminică.

— Cu două roate? se interesă Jenka.

— Să nu primești una cu trei roate, îl sfătui Vaska. N-ai ce face cu ea. În curînd ai să fii mare și ai să ai nevoie de una cu două roate.

— Aș, se laudă numai, își dădu Lida cu părerea. N-o să-i cumpere nimeni bicicletă.

Șurik se bosumflă, totuși nu se lăsă mai prejos.

— Și mie o să-mi ia tăticul meu bicicletă. Cum primește chenzina mi-o și cumpără.

PRIMA DIMINEAȚĂ PETRECUTĂ ÎN TOVARĂȘIA LUI KOROSTELIOV. — ÎN VIZITĂ

Deodată din curte se auzi un zăngănit. Serioja își vîrî capul pe poartă și-l zări pe Korosteliov care trăsese zăvoarele și deschidea tocmai obloanele de la ferestre. Purta o cămașă vărgată și o

cravată albastră, iar părul încă umed, îi era pieptănat cu grijă. După ce deschise el obloanele, veni și mama și le dădu în lături, apoi îi spuse ceva. El îi răspunse, rezemîndu-se cu coatele de pervaz. Mama întinse mîinile și-i cuprinse capul în palme. Nici unul, nici altul nu băgară de seamă că din stradă îi priveau copiii.

Serioja intră în curte și zise:

— Korosteliov! Îmi trebuie lopata.

— Ce lopată?... întrebă Korosteliov distrat.

— Lopata mea și toate lucrurile mele, întări Serioja.

— Vino și ia-ți tot ce-ți trebuie, încuviință mama.

În camera mamei era un miros neobișnuit: de tutun și de om străin. Și pe ici, pe colo erau împrăștiate lucruri străine: haine, o perie, cutii de țigări pe masă... Mama tocmai își despletea cozile. Cînd își despletește cozile ei lungi, părul i se revarsă pînă mai jos de mijloc în șuvițe castanii unduioase ca niște șerpi, iar pe urmă după ce-l piaptănă îndelung, părul i se întinde și o învăluie ca o ploaie deasă de vară... Cu fața acoperită de vălul castaniu, mama îl primi, spunîndu-i: „Bună dimineața, Seriojenka..."

El nici nu-i răspunse de ocupat ce era să cerceteze cutiile de țigări. Acestea îl fermecaseră de-a dreptul, atît prin noutatea lor cît și prin faptul că erau toate la fel. Luă una în mînă dar n-o putu deschide deoarece era lipită.

— Pune-o la loc, îi zise mama, care vedea totul prin oglindă. Parcă veniseşi după jucării ?

Cubul cu pricina era tot după scrin. Serioja, de-a buşilea, îl vedea foare bine numai că nu-l putea scoate de acolo, fiindcă nu-l ajungea cu mîna.

— Ce te tot căzneşti să faci acolo ? îl întrebă mama.

— Nu pot să-l scot, răspunse Serioja.

Chiar atunci intră pe uşă Korosteliov. Serioja îl rugă :

— Pe urmă îmi dai mie cutiile astea ?

(El ştia din experienţă că cei mari le dau copiilor cutiile numai după ce conţinutul lor era fumat sau mîncat.)

— Ia-o deocamdată pe asta ca arvună, îi oferi Korosteliov.

Şi-i dărui lui Serioja o cutie de ţigări după ce mai întîi o goli. Mama puse şi ea o vorbă :

— Ajută-l să-şi scoată ce i-a căzut după scrin.

Korosteliov apucă cu mîinile lui mari scrinul vechi care se urni din loc trosnind din toate încheieturile, şi Serioja putu să-şi ia cubul fără multă trudă.

— Bravo ! îl lăudă pe Korosteliov, ridicînd spre el privirea în care se citea aprobare şi admiraţie.

Serioja ieşi în sfîrşit strîngînd la piept cutia de ţigări, cubul şi atîtea jucării cîte putea duce.

Le cără în camera mătuşii Paşa şi le azvîrli pe jos între pătuţul său şi dulap.

— Ţi-ai uitat lopata, îi aminti mama. Parcă spuneai că-ţi trebuie numaidecît, şi tocmai pe ea s-o uiţi ?

Fără să-i răspundă, Serioja îşi luă lopata şi ieşi în curte. Acum îi trecuse cheful să mai sape, fiincă îşi pusese în gînd să-şi aşeze în cutia cea nouă foiţele de polealǎ de la ciocolată, pe care le cîştigase la joacă de la alţi copii ; dar, după spusele mamei, se gîndi că trebuie să sape măcar puţin, de ochii ei.

Sub măr, pămîntul e mai afînat, şi lopata intră mai uşor în el. Săpînd, Serioja se străduia să pătrundă cît mai adînc, aşa ca să-şi umple lopăţica. Pentru asta se cerea muncă serioasă, nu glumă. De atîta trudă gîfîia din greu, muşchii i se încordaseră, şi cei de la braţe şi cei de pe spinarea lui îngustă, goală, care la soare prinsese o culoare aurie. Korosteliov ieşise pe terasă să fumeze o ţigară şi îl privea.

Apoi sosi şi Lida cu Viktor în braţe şi-i dădu o idee :

— Hai să sădim nişte flori. Să vezi ce frumos o să fie.

Şi numaidecît îl aşeză pe Viktor jos, rezemîndu-l de măr să nu cadă. Dar degeaba, într-o clipă copilul se şi răsturnă pe o rînă.

— Of, nici să şezi ca lumea nu ştii ! se răsti Lida la el, apoi îl scutură de praf şi-l propti mai

bine. Copil prost ce ești ! Alții la vîrsta ta șed de mult.

Vorbea dinadins tare ca s-o audă Korosteliov de pe terasă și să-și dea seama că ea este un om mare, cu judecată. Uitîndu-se cu coada ochiului la el, aduse niște gălbenele și le înfipse în pămîntul săpat de Serioja repetînd într-una :

— Ei, vezi cît e de frumos !

După ce isprăvi, adună de sub jgheab niște pietricele albe și roșii pe care le așeză în jurul florilor. Fărîmița pămîntul între degete, apoi îl netezea cu palmele, de i se făcuseră mîinile negre de tot.

— Spune și tu, dacă nu-i frumos ? îl întrebă ea. Dar să nu minți.

— Ba da — recunoscu Serioja — e tare frumos.

— Of, cine-mi ești, îl dojeni Lida. Fără mine nu ești bun de nimic.

Chiar atunci Viktor se răsturnă iarăși, de astă dată pe spate.

— Dacă ești prost, n-ai decît să zaci, îl bruftui Lida.

Dar Viktor nu plîngea, își sugea numai pumnul și se uita cu mirare la frunzele care se legănau foșnind deasupra lui. Atunci Lida își dezlegă de la brîu coarda, pe care o purta în chip de cingătoare și începu să sară în fața terasei, numărînd cu glas tare : „Un, doi, trei..." Korosteliov o privi o clipă rîzînd, după aceea intră în casă.

— Ia te uită cum umblă furnicile pe el ! îi atrase atenția Serioja.

— Of, caraghiosule ! se repezi Lida la Viktor, îl ridică și se apucă să-l scuture de furnici. Dar pe măsură ce-l curăța, rochița și piciorușele lui se făceau tot mai negre de țărînă.

— Toată ziua îl speli, dar degeaba, constată Lida cu ciudă. Cînd îl cauți, e murdar.

Mama strigă de pe terasă :

— Serioja ! hai să te îmbraci, că azi mergem în vizită.

La chemarea ei, Serioja nu se lăsă rugat ci alergă bucuros în casă : că de, nu te duci în fiecare zi în vizită. E tare bine să fii musafir, ți se dau bomboane, ți se arată jucării noi.

— Ne ducem la bunica Nastia, îl lămuri mama, fără ca el s-o fi întrebat ; dar lui îi era tot una la cine se duce, cînd era vorba de o vizită.

Bunica Nastia este o femeie serioasă și cam aspră ; pe cap poartă o basma albă cu buline, legată sub bărbie, iar pe piept o decorație cu chipul lui Lenin și totdeauna vine cu o geantă neagră, închisă cu un fermoar care se trage încolo și încoace. Cum intră, deschide geanta și scoate de acolo ceva bun pentru Serioja. Pînă acum însă, Serioja n-a fost încă la ea.

S-au îmbrăcat cu toții de sărbătoare, și el și mama și Korosteliov, și au pornit la drum. La început, Korosteliov și mama l-au luat fiecare de cîte o mînă, dar el s-a smucit numaidecît : doar e mult mai plăcut să mergi singur. Poți să te

oprești cînd vrei ca să privești printre uluci într-o curte străină, să vezi cum stă legat în lanț un cîine fioros, cum se plimbă gîștele. Poți alerga și înainte ca apoi să te întorci în goană la mama, să te joci de-a locomotiva, gîfîind și șuierînd ca o sirenă. Să rupi dintr-un tufiș o păstaie verde și să sufli în ea, să găsești pe jos o copeică de aur, pe care a pierdut-o cineva. Atunci însă cînd ești dus de mînă n-ai parte de nici o bucurie din toate astea, și unde mai pui că-ți asudă și mîinile.

Ajunseră în sfîrșit la o căsuță mică, cu două ferestruici spre stradă. Aici totul era mic: și curtea și odăile. Cînd intrai în casă treceai mai întîi prin bucătărie unde se afla un uriaș cuptor rusesc. Bunica Nastia le ieși înainte, spunînd:

— Vă urez mulți ani fericiți.

„Pesemne că azi e sărbătoare", se gîndi Serioja și răspunse, așa cum auzise pe mătușa Pașa în astfel de împrejurări:

— Mulțumesc, asemenea.

Își roti ochii prin cameră dar nicăieri nu zări vreo jucărie, nici măcar una dintre acelea pe care oamenii mari le țin numai de frumusețe; unde te uitai numai lucruri neinteresante, care foloseau doar la mîncat și la dormit. Totuși Serioja întrebă:

— Da jucării n-ai?

(Cine știe, poate are și le ține ascunse.)

— Din păcate, n-am, răspunse bunica Nastia, cu părere de rău. Ce să-i faci, unde nu-s copii

mici, nu găsești nici jucării. Dar ca să-ți treacă de urît mănîncă o bomboană.

Pe masă între fel și chip de piroști și prăjituri se zărea și o farfurioară albastră de sticlă, plină cu bomboane. Numaidecît se așezară cu toții la masă. Korosteliov destupă o sticlă și umplu paharele tuturor cu vin negru.

— Lui Seriojka să nu-i torni, se împotrivi mama.

Totdeauna pățește la fel: cei mari beau și el se uită. Tocmai ceea ce i-ar plăcea mai mult nu i se dă.

Dar Korosteliov stărui:

— Numai o picătură. Las' să bea și el în sănătatea noastră.

Apoi umplu un păhărel mic de tot pentru Serioja, care trase de aci concluzia că e un om de ispravă, pe care te poți bizui.

Ridicară cu toții paharele și ciocniră, chiar și Serioja.

Mai era acolo și o altă bunică. Lui Serioja i se explicase că asta nu e bunică la fel cu celelalte, ci o străbunică și că așa trebuie să-i și spună. Cu toate astea Korosteliov îi spunea numai „bunico", fără „stră". Dar lui Serioja, bunica asta nu-i plăcu de fel. Mai ales după ce o auzi bombănind: „O să păteze toată fața de masă!"

Ce e drept, după aceea Serioja vărsă puțin vin pe fața de masă cînd ciocni cu ceilalți. Atunci bătrîna se supără de-a binelea:

— Ei, vedeți ? Nu v-am spus eu ! Și se grăbi să toarne peste pată sare din solniță, bombănind supărată. De atunci nu-l mai slăbi din ochi pe Serioja. Era bătrînă, bătrînă de tot, și purta ochelari. Avea mîini gălbejite, zbîrcite și noduroase ; un nas grozav de mare, încovoiat în jos, în timp ce bărbia osoasă i se ridica în sus.

Vinul dulce și gustos îi plăcu lui Serioja așa că dădu păhărelul de dușcă. Apoi căpătă o bucată de plăcintă, dar cînd să muște din ea i se sfărîmă între degete și se umplu tot de firimituri. Străbunica îl dojeni :

— Așa se mănîncă ?!

De la un timp i se urî să tot șadă pe loc și începu să se sucească pe scaun. Străbunica iar îl luă la rost :

— Nici la masă n-ai astîmpăr !

Deodată simți o fierbințeală în coșul pieptului și-i veni chef să cînte, ceea ce și făcu. Ea îl cicăli iarăși :

— Poartă-te cuviincios.

Korosteliov îi luă apărarea.

— Nu-l mai sîcîi atîta. Lasă băiatul în pace.

Străbunica îl amenință și pe el :

— În curînd o să vi se urce în cap !

Cum băuse și ea vin, ochii îi scînteiau în dosul ochelarilor. Dar Serioja nu se lăsă intimidat, ba chiar o înfruntă.

— Pleacă de aici ! Nu mi-e frică de tine !

— Vai de mine ! se îngrozi mămica.

— Nu-i nimic, căută Korosteliov s-o împace. O să-i treacă numaidecît. N-a băut decît o picătură.

— Mai vreau vin ! strigă Serioja și întinzînd mînd după păhărelul lui, răsturnă o sticlă goală, care, izbindu-se de farfuriile de pe masă făcu mult zgomot. Mama rămase cu gura căscată. Străbunica bătu cu pumnul în masă și exclamă indignată :

— Ce-i gălăgia asta, unde ne găsim ?!

Dar ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, lui Serioja îi veni să se legene, și începu să se lase cînd pe stînga cînd pe dreapta. Masa cu plăcintele de pe ea începu să i se legene de asemenea prin fața ochilor ; mai mult, și mama, și Korosteliov, și bunica Nastia, care stăteau de vorbă, începură și ei să se dea huța, de parcă ar fi fost într-un scrînciob. Totul era atît de caraghios, încît pe Serioja îl pufni rîsul. Deodată auzi un cîntec. Și ce să vezi, cînta străbunica. Își ținea ochelarii în mîna ei noduroasă și, bătînd tactul cu ei, cînta despre o fată, Katiușa, care se tot plimba pe malul unui rîu și îngîna mereu același cîntec. Glasul străbunicii îl făcu pe Serioja să adoarmă de-a binelea, cu capul pe o bucată de plăcintă.

...Cînd se trezi, străbunica nu mai era acolo iar ceilalți beau ceai. Îi zîmbiră cu toții. Mama îl întrebă :

— Ei, ți-ai venit în fire ? N-ai să mai faci pozne ?

„Ce poznă oi fi făcut?“ se gîndi Serioja, mirat.

Mama scoase un pieptene din geantă şi-i potrivi părul. Bunica Nastia îl îmbie:

— Mănîncă o bomboană.

Din camera vecină, despărţită de cea în care se găseau oaspeţii doar printr-o perdea înflorată, decolorată de soare, se auzea cineva sforăind. Serioja dădu cu băgare de seamă perdeaua la o parte şi descoperi mai întîi un pat apoi pe străbunică dormind în el. Se retrase discret de lîngă perdea şi spuse:

— Hai să mergem acasă. M-am plictisit aici. Nu mai vreau să fiu musafir.

Pe cînd îşi luau rămas bun, Serioja îl auzi pe Korosteliov spunînd bunicii Nastia, „mamă“. Serioja nu ştiuse pînă atunci că şi Korosteliov are mamă, credea că bunica Nastia şi Korosteliov sînt simple cunoştinţe.

La întoarcere, drumul i se păru lui Serioja foarte lung şi plictistior. Se gîndi: „Dacă tot e tăticul meu, Korosteliov ar putea să mă ducă în braţe. Doar de atîtea ori văzuse cîte un tată purtîndu-şi în cîrcă sau călare pe umăr băieţelul, care şedea fudul, pesemne, fiindcă de acolo, de sus, putea să privească departe de tot. De aceea, Serioja începu să se vaiete:

— Mă dor picioarele.

— Încă puţin şi ajungem acasă, îl amăgi mama.

Dar Serioja nu se lăsă, alergă cîţiva paşi

înaintea lui Korosteliov, se proţăpi în faţa lui şi-i cuprinse genunchii cu amîndouă mîinile.

— Nu ţi-e ruşine să te ceri în braţe? îl dojeni mama, doar eşti băiat mare!

Totuşi Korosteliov îl ridică de jos, şi-l aşeză pe umăr.

Lui Serioja i se păru că s-a cocoţat foarte sus, dar nu se temea de fel: doar nu era să-l scape un uriaş, care îţi mută cu atîta uşurinţă un scrin din loc. De la înălţimea unde se găsea putea să vadă tot ce se petrece după garduri, în curţi, ba chiar şi pe acoperişuri: Straşnic se mai vede! Această privelişte atît de interesantă îl captivă pe Serioja tot drumul. Cînd întîlnea acum vreun băieţel, care umbla pe jos, îl privea şi el de sus, cu trufie. Conştient pentru prima oară de marile privilegii pe care le dobîndise, Serioja ajunse acasă, cocoţat pe umărul tatălui său, aşa cum se cuvine unui fiu.

BICICLETA

Şi duminică porni spre magazinul de jucării, tot cocoţat pe umărul tăticului.

Duminica veni pe neaşteptate, mai curînd decît nădăjduise Serioja, aşa că fu grozav de emoţionat cînd află că era într-adevăr duminică.

— Ştii ce mi-ai făgăduit? Cred că n-ai uitat? îl întrebă el pe Korosteliov.

— Se poate să uit aşa ceva? îl linişti Koroste-

liov. Uite, mai am puţină treabă şi pe urmă mergem negreşit.

Dar nu era adevărat. În loc să se apuce de treabă, se aşeză pe scaun şi începu să stea la taifas cu mama. Vorbeau despre lucruri neînţelese şi plictisitoare. Dar se vede că le plăcea să piardă vremea, fiindcă nu mai conteneau. Mai ales mama lungea grozav vorba. Repeta fără rost, de o sută de ori acelaşi lucru. De la ea luase şi Korosteliov acest obicei. Serioja se învîrtea în jurul lor, nici de joacă nu-i ardea, atît era de tulburat şi de nerăbdător. Era stăpînit de un singur gînd şi aştepta să se sature în sfîrşit cei mari de vorbă.

— Da, văd că mă înţelegi, spunea mama. Ce bine îmi pare că mă înţelegi.

— Drept să-ţi spun, îi răspunse Korosteliov, pînă te-am întîlnit pe tine nu-mi băteam capul cu asemenea probleme. Multe lucruri nu le înţelegeam, am început să le înţeleg abia după ce m-ai înţeles tu pe mine.

Luă mîinile ei într-ale sale de parcă s-ar fi jucat de-a „fripta".

— Pe atunci eram foarte tînără, aproape o fetiţă, continuă mama. Mi se părea că nu e nimeni mai fericit decît mine. După aceea mi s-a părut că am să mor de durere. Astăzi însă mi se pare că totul n-a fost decît un vis...

Poftim, acum îndrăgise un nou cuvînt, şi-l repeta într-una, stînd cu obrazul îngropat în palmele mari ale lui Korosteliov:

— Un vis, pricepi? Parcă totul s-ar fi petrecut în vis. Chiar aşa, un vis. Am visat numai, iar cînd m-am deşteptat la realitate, tu erai lîngă mine...

Korosteliov o întrerupse:

— Te iubesc.

Mamei nu-i venea a crede:

— Adevărat?

— Da, te iubesc, întări Korosteliov.

Dar mamei tot nu-i venea a crede.

— Mă iubeşti, într-adevăr?

„De ce nu-i spune o dată: „pe cuvîntul meu de pionier" sau „să mă trăsnească aici pe loc, dacă te mint"? se gîndi Serioja. Atunci l-ar crede cu siguranţă.

Dar Korosteliov se lasă păgubaş şi se uită la mama, fără să mai scoată nici un cuvînt. Nici ea nu-şi lua ochii de la el. De cînd stăteau aşa şi se priveau poate să fi trecut şi un ceas întreg. În sfîrşit, mama spuse:

— Şi eu te iubesc (ca în jocul acela cînd toţi copiii trebuie să rostească pe rînd acelaşi cuvînt).

„Cînd o să isprăvească o dată?" se întrebă Serioja în gînd.

Totuşi bruma lui de experienţă de viaţă îi arăta că nu se cade să-i sîcîi pe cei mari, cînd discută despre ale lor: cei mari nu pot suferi aşa ceva, sînt în stare să se şi supere şi cine ştie ce poate să mai iasă de aici. De aceea Serioja, prudent, se mulţumi doar să le amintească de prezenţa lui,

foindu-se prin fața lor, și oftînd din adîncul inimii.

Pînă la urmă, chinurile lui luară sfîrșit. Korosteliov se hotărî :

— Trebuie să ies pentru vreo oră, Mariașa. M-am înțeles cu Serioja să mergem undeva împreună. Avem puțină treabă.

Korosteliov avea picioare atît de lungi, încît Serioja abia apucă să se dezmeticească și iată că și ajunseseră în piața cu magazine. Korosteliov îl dădu jos de pe umeri, și se îndreptară împreună spre magazinul de jucării. Din vitrină le zîmbea o păpușă cu obraji bucălați, care ședea cu picioarele întinse de parcă ar fi vrut ca toată lumea să-i admire ghetuțele, de piele adevărată. Niște ursuleți de pluș albastru ședeau pe o tobă roșie. O trompetă de pionier strălucea ca aurul. Lui Serioja i se tăie răsuflarea, atît era de copleșit de bucuria care-l aștepta... În magazin fură primiți cu muzică. Un om ședea pe scaun și ținea o armonică în mînă, dar nu cînta de adevărat ci numai din cînd în cînd trăgea de armonică, și ea scotea un suspin sfîșietor de ți se rupea inima, apoi amuțea din nou. Muzica cea veselă cînta în continuare din altă parte, de undeva de pe tejghea. Cîțiva inși, îmbrăcați de sărbătoare, cu cravată la gît, se îmbulzeau în fața tejghelei și ascultau muzica. După tejghea stătea un bătrînel, pesemne vînzătorul, care îl întrebă pe Korosteliov :

— Ce doriți ?

— O bicicletă de copil, spuse Korosteliov.

Bătrînelul se aplecă peste tejghea și-l măsură pe Serioja din ochi.

— Cu trei roți, nu-i așa ? preciză vînzătorul.

— Nu vreau cu trei roți... se împotrivi Serioja ; glasul îi tremura de emoție.

— Varia ! strigă bătrînul.

Dar nimeni nu se ivi la chemarea lui. Mai mult, și el uită de Serioja. Se întoarse înapoi la oamenii din fața tejghelei, meșteri ceva acolo și deodată muzica cea veselă încetă și în locul ei se auzi o melodie tristă și tărăgănată... Neliniștea lui Serioja crescu și mai mult cînd i se păru că nici Korosteliov nu-și mai amintea pentru ce veniseră ei acolo. Se apropiase și el de cei ce ascultau muzica și stătea tot atît de nemișcat, cu privirea pierdută în gol, fără să se mai sinchisească de Serioja, care aștepta cu atîta înfrigurare... Pînă la urmă, Serioja își pierdu răbdarea și-l trase pe Korosteliov de haină. Acesta se dezmetici și zise oftînd :

— Minunată placă !

— Ne dă ori nu ne dă bicicletă ?! întrebă Serioja cu glas tare.

— Varia, strigă iar bătrînelul.

Pesemne că de Varia depindea dacă Serioja va căpăta bicicletă ori ba. În sfîrșit sosi și Varia ; intrase printr-o ușiță care se afla după tejghea, între rafturi ; ținea un covrig în mînă și mesteca de zor. Bătrînelul îi ceru să aducă din depozit o bicicletă cu două roți ; „pentru tînărul acesta",

o lămuri el. Lui Serioja îi plăcu grozav că-l numise astfel.

Depozitul se găsea desigur peste nouă mări și țări, deoarece Varia zăbovi o veșnicie. Pînă să se întoarcă ea, nenea care încerca armonica apucă să o și cumpere, iar Korosteliov se alese cu un patefon. Adică cu o lădiță în care se pune o placă neagră, rotundă. Placa se învîrtește și cîntă un cîntec vesel sau trist, pe alese; lădița asta cîntase de la început pe tejghea. Korosteliov mai cumpără o mulțime de plăci în pungi de hîrtie și două cutii cu un fel de ace.

— Asta-i pentru mama, îi spuse el lui Serioja. Să-i ducem și ei un dar.

Toți cei din jurul tejghelei urmăreau cu atenție cum împachetează bătrînul cumpărăturile. Abia atunci se întoarse și Varia de peste nouă mări și țări, aducînd bicicleta. Era o bicicletă adevărată, cu spițe, sonerie, ghidon, pedale, șa de piele, avea pînă și un mic far roșu! ba chiar și număr avea la spate: niște cifre negre pe o tăbliță galbenă!

— E solidă, nu glumă, îi îmbie bătrînul vînzător. Ia învîrtiți ghidonul. Încercați și soneria. Acum apăsați pe pedale. Apăsați fără frică. De ce vă codiți? Ei, ce ziceți?! E un lucru trainic, nu-i lucrată de mîntuială. Luați-o și-o să-mi mulțumiți în fiecare zi.

Korosteliov se execută conștiincios: învîrti de ghidon, încercă soneria, apăsă pe pedale, în timp ce Serioja îl privea destul de speriat, cu gura în-

tredeschisă, cu răsuflarea întretăiată, căci nu-i venea să creadă, că toate aceste comori vor fi ale lui.

Se întoarse acasă pe bicicletă, mai bine zis șezînd pe șaua de piele atît de elastică și de plăcută, ținînd cu stîngăcie mîinile pe ghidon și căznindu-se să pună stăpînire pe pedalele lunecoase și neascultătoare. Frînt de șale, Korosteliov împingea de bicicletă, ținînd totodată pe Serioja să nu cadă. Stacojiu la față, gîfîind, izbuti să-l ducă astfel pînă în poartă și să-l rezeme de bancă, cu bicicletă cu tot.

— Acum învață singur să mergi cu bicicleta — îl încurajă el — mi-ai scos sufletul, m-au trecut toate nădușelile.

După aceea intră în casă.

Numaidecît în jurul lui Serioja, răsăriră ca din pămînt, Jenka, Șurik și Lida.

— Am și învățat puțin să merg cu bicicleta! se lăudă Serioja. Dați-vă la o parte, să nu vă calc!

Dar cum dădu să se urnească de lîngă bancă, se și răsturnă. „Ei drăcie!“ exclamă el în timp ce se muncea să iasă de sub bicicletă. Rîse totuși ca să le arate celorlalți că pățania lui n-avea nici o importanță. „Am întors greșit ghidonul. Și apoi e foarte greu nă nimerești cu picioarele pe pedale“.

— Descalță-te, îl sfătui Jenka. Dacă ești cu picioarele goale poți să te agăți cu degetele de pe-

dale. Lasă-mă pe mine să-ți arăt. Hai, ține-mă ! Se cățără cu greu în șa. Țineți-mă mai bine !

Deși îl țineau toți trei căzu, trăgîndu-l după el și pe Serioja, care se opintise mai tare decît ceilalți.

— Acum să încerc și eu, se rugă Lida.

— Ba nu, eu ! se repezi Șurik.

— Afurisitul ăsta de praf e de vină, se dezvinovăți Jenka. Cum poți învăța aici să mergi pe bicicletă ? Haideți mai bine în fundătura lui Vaska.

Așa denumiseră ei mica fundătură, neumblată din spatele grădinei lui Vaska, peste drum de care se afla un depozit de cherestea, împrejmuit cu un gard înalt. Fundătura aceasta liniștită aducea cu o pajiște, acoperită cu iarbă măruntă, deasă și mătăsoasă, de aceea era locul preferat al copiilor, fiindcă acolo, feriți de privirile celor mari, puteau să zburde în voie. Deși ulicioara dădea drept în grădina de zarzavat a lui Timohin, și cele două mame — a lui Vasia și a lui Șurik — își vărsau fiecare lăturile peste gard, pe iarba mătăsoasă, nu încăpea îndoială, că figura cea mai de seamă din partea locului era Vaska ; de aceea și purta fundătura numele lui.

Intr-acolo se-ndreptă acum Jenka, trăgînd bicicleta după el. Lida și Șurik îl ajutau, certîndu-se pe drum care dintre ei să învețe primul să umble cu bicicleta, în timp ce Serioja alerga în urma lor, ținîndu-se de roata din spate. Jenka, fiind cel mai mare, hotărî că el va fi primul.

După el veni la rînd Lida, apoi Șurik. Abia la urmă de tot îl lăsară și pe Serioja să încerce dar nici nu se urcă bine în șa că Jenka se și răsti la el :

— Ajunge ! Dă-te jos ! E rîndul meu !

Serioja nici nu voia s-audă de așa ceva, se agăță cu mîinile și cu picioarele de bicicletă și se împotrivi :

— Mai vreau ! E bicicleta mea !

Dar după cum era de așteptat, Șurik începu numaidecît să-l ocărască :

— Dar hrăpăreț mai ești !

Iar uricioasa de Lida ca să-l necăjească striga și ea cît o ținea gura :

— Fleț, hrăpăreț !

Firește, e cît se poate de rușinos să fii hrăpăreț și fleț pe deasupra ; așa că Serioja, fără să mai scoată un cuvînt, se dădu jos și rămase deoparte. Se rezemă de gardul lui Timohin și, întorcîndu-se cu spatele la ceilalți copii, începu să plîngă. Plîngea fiindcă se simțea jignit și nedreptățit ; fiindcă nu fusese în stare să-și apere drepturile sale ; fiindcă în clipa aceea ținea mai mult la bicicleta lui decît la orice pe lume, iar ei nici nu se sinchiseau, i-o luaseră cu forța fiindcă erau mai puternici !

După toate, nici nu-l băgau în seamă. Îi auzea certîndu-se, auzea clopoțelul și zăngănitul bicicletei, cînd se prăbușeau cu ea la pămînt. Pe el însă nu-l chema nimeni, nimeni nu-i spunea : „acum e rîndul tău“. Și unde mai pui că fiecare

dintre ei se plimbase de câtre trei ori! Iar Serioja stătea singur şi plîngea. Deodată îl zări după gard pe Vaska.

Aşa cum stătea, gol pînă la brîu cu pantaloni prea lungi — ca să-i fie buni şi la anul — încins cu o curea, cu cozorocul şepcii întors la spate, se vedea cît de colo că este un om cu greutate, puternic şi impunător! Se uită o clipă peste uluci şi numaidecît pricepu tot.

— Ei! răcni el. Nu vă e ruşine?! A cui e biciocleta? A lui sau a voastră? Hai cu mine, Serghei!

Sări peste gard şi înşfăcă bicicleta de ghidon cu atîta energie, încît Jenka, Lida şi Şurik se dădură bătuţi. Serioja se apropie ştergîndu-şi lacrimile cu cotul îndoit. Lida scînci piţigăiat:

— Nici tu nu eşti mai bun, hrăpăreţule!

— Tu să taci, pomanagioaico! o repezi Vaska şi-i mai spuse cîteva cuvinte nu tocmai măgulitoare, nici cuviincioase. Iţi cădea nasul dacă-l lăsai întîi pe ăsta mic să înveţe?! Apoi se întoarse către Serioja: Hai, suie-te!

Serioja se urcă pe bicicletă şi de astă dată îl lăsară să înveţe cît pofti. Ba, mai mult, îl şi ajutară cu toţii, afară de Lida, care se aşezase pe iarbă şi împletea o cunună de flori de păpădie, prefăcîndu-se că şi-a găsit o distracţie cu mult mai plăcută decît bicicleta. Intr-un tîrziu, Vaska zise:

— Acum lasă-mă pe mine — şi Serioja îi cedă bucuros locul său, căci de dragul lui Vaska era

gata să facă orice. După aceea Serioja începu să meargă singur cu bicicleta, de astă dată fără nici un ajutor, fără să cadă prea des, numai că bicicleta o lua mereu razna în loc să meargă drept, cum ar fi vrut el. Deodată nimeri din greşeală cu piciorul în roată şi rupse patru spiţe. Dar asta n-avea nici o importanţă, căci bicicleta continuă să meargă. Pînă la urmă lui Serioja i se făcu milă de ceilalţi copii şi zise:

— Să meargă şi ei cu biciocleta. Fiecare pe rînd.

Mătuşa Paşa ieşi din curte şi-l auzi pe Serioja plîngînd pe uliţă. Deodată se deschise poarta şi copiii intrară unul cîte unul. In frunte mergea Serioja cu ghidonul, Vaska ducea cadrul, Jenka purta cîte o roată pe fiecare umăr, Lida ţinea soneria în mînă şi în urma tuturor venea Şurik, cu paşi mărunţi, încărcat cu un mănunchi de spiţe.

— Doamne fereşte! Ce-aţi făcut?! se îngrozi mătuşa Paşa.

Şurik îi explică cu glasul său de bas:

— Serioja e de vină! a rămas cu piciorul agăţat într-o roată.

Korosteliov, care ieşise şi el în curte, se minună:

— Dar repede i-aţi mai făcut de petrecanie!

Serioja plîngea cu lacrimi amare.

— Lasă, nu te necăji, o s-o reparăm noi. O ducem la atelier şi ne-o face ca nouă, îi făgădui Korosteliov.

Dar Serioja dădu neîncrezător din mînă și fugi în camera mătușii Pașa, să plîngă în voie: „Degeaba, Korosteliov îl duce numai cu vorba, ca să-l liniștească ; oare e cu putință să facă cineva la loc minunata lui biciocletă de adineauri din care nu rămăseseră dcît niște biete bucăți de tinichea? Biciocleta lui cu spițe ce străluceau în soare de-ți luau ochii, care mergea și suna atît de frumos, nu, așa ceva nu e cu putință ! Totul e pierdut, nu-i nimic de făcut !"

O zi întreagă dură mîhnirea lui Serioja. Nu izbuti să-l înveselească nici patefonul, pe care Korosteliov îl puse să cînte anume pentru el :

Firele de telegraf au început să sune.
Niciodată n-am văzut așa ceva pe lume...

urla cu o veselie nebună placa din cutie, de răsuna toată strada. Numai Serioja nu auzea nimic. Se tot gîndea la necazurile lui, clătinînd amărît din cap.

...Deși nu o să vă vină a crede, bicicleta s-a reparat într-adevăr. Așadar Korosteliov nu l-a amăgit ! Au reparat-o lăcătușii de la Sovhozul „Malul însorit"'. „Ține, numai dacă nu se plimbă pe ea copii mai mărișori", au atras lăcătușii atenția. Altfel iar se face praf. Vaska și Jenka s-au supus și de atunci numai Serioja și Șurik mai merg cu bicicleta, uneori și Lida, însă numai pe furiș, cînd n-o văd cei mari. Dar nu-i nimic, tot e ea slăbuță și ușoară ca un fulg.

Strașnic a mai învățat Serioja să meargă cu bicicleta ! A învățat chiar să coboare de pe deal la vale, fără să se atingă de ghidon, cu mîinile încrucișate la piept, așa cum văzuse el că făcea un biciclist încercat. Totuși, fără să-și dea seama de ce, acum nu mai era atît de fericit și de entuziasmat ca în ziua aceea de neuitat, cînd primise bicicleta...

Mai tîrziu începu chiar să se plictisească de ea. Stătea părăsită în bucătărie, în ciuda farului roșu și a soneriei argintii. Era tot frumoasă și în bună stare, dar ce folos ? Acum frumusețea ei îl lăsa rece, Serioja se ducea pe jos la treburile sale. Ce să-i faci ? Se plictisise de ea și gata !

CE DEOSEBIRE ESTE ÎNTRE KOROSTELIOV ȘI CEILALȚI

Cîte cuvinte fără rost mai spun și oamenii mari ! Bunăoară dacă Serioja, atunci cînd își bea ceaiul, varsă o picătură, mătușa Pașa îi spune negreșit : „Fii mai cu băgare de seamă ! Oricîte fețe de masă ar avea omul, pentru tine tot nu ajung. Te-ai făcut doar băiat mare !"

După părerea lui Serioja, toate aceste cuvinte nu folosesc la nimic. În primul rînd le-a mai auzit de o sută de ori. În al doilea rînd pricepe el și fără să i se spună că e vinovat : îndată ce pătează fața de masă își dă seama că a scrîn-

tit-o şi îi pare rău. Îi e ruşine şi nu mai vrea decît un singur lucru — să strîngă mătuşa Paşa cît mai repede faţa de masă, să nu mai vadă şi ceilalţi. Dar ea tot nu se lasă şi-l pisează întruna:

— Ar trebui sa te gîndeşti că cineva s-a trudit să spele faţa de masă, s-o scrobească, s-o calce...

— N-am făcut-o dinadins, se dezvinovăţeşte Serioja. Ce-s eu de vină dacă mi-a alunecat ceaşca din mînă?

— Faţa asta de masă e veche, stăruie mătuşa Paşa. Am cîrpit o seară întreagă la ea.

Vorbeşte ca să se afle în treabă; dar ce, dac-ar fi nouă ai avea voie s-o păţezi?

Mătuşa Paşa încheie indignată:

— Asta e culmea! atîta mai lipsea, s-o faci dinadins.

Acelaşi lucru i se spune lui Serioja şi atunci cînd i se întîmplă să spargă ceva. In schimb cînd cei mari sparg un pahar sau o farfurie li se pare un lucru foarte firesc.

Şi mama îl cicăleşte mereu ca să spună totdeauna: „te rog, poftim", deşi aceste cuvinte nu înseamnă nimic.

— Ba au un înţeles şi anume înseamnă o rugăminte, îl lămureşte mama. Cînd tu mă rogi să-ţi dau un creion bunăoară, înseamnă că-mi faci o rugăminte şi ca eu să înţeleg, trebuie să adaugi: te rog.

— Parcă altfel nu înţelegi că îţi cer un creion.

— Ba înţeleg, dar dacă nu-mi spui „te rog", nu eşti un băiat bine crescut şi politicos. Ia ascultă ce urît sună: „dă-mi un creion"! Dacă spui însă: „dă-mi te rog un creion"', înseamnă că eşti cuviincios şi ţi-l dau cu plăcere.

— Dar dacă nu spun aşa, mi-l dai şi fără plăcere?

— Nu-ţi dau de fel! răspunde mama categoric.

Bine, treacă de la el; de atunci Serioja spune „te rog", că de, oamenii mari, cu toate ciudăţeniile lor, sînt mai puternici şi copiii trebuie să le intre în voie, fiindcă ei pot să-i dea sau să nu-i dea creionul rîvnit, după bunul lor plac.

Korostelìov însă nu ţine la asemenea fleacuri, nici măcar nu bagă de seamă, dacă îi spune „te rog" sau nu.

Iar atunci cînd Serioja e ocupat în colţul lui şi nu se cade să fie tulburat, Korosteliov nu-i încurcă niciodată socotelile, nu-l întrerupe din joacă chemîndu-l pentru vreo prostie, ca de pildă: „vino încoace, să te sărut!" cum îi spune Lukianîci, cînd se întoarce de la lucru. Şi după ce-l sărută, înţepîndu-l cu barba lui aspră, îi dă o bucăţică de ciocolată sau un măr. Foarte mulţumesc, dar ce rost are, mă rog, să-l sărute de fiecare dată cînd vede că e cufundat în joc. Doar e mai important să te joci decît să mănînci un măr. Unde mai pui că mărul poţi să-l mănînci şi mai tîrziu.

În casă vin fel și chip de oaspeți, de cele mai multe ori la Korosteliov. Cel mai des vine nenea Tolia. E tînăr, chipeș, are gene lungi și negre, dinții sclipitor de albi și un zîmbet sfios. Serioja are pentru el un respect și un interes deosebit, deoarece nenea Tolia scrie poezii. Cînd îl roagă cineva să citească o poezie nouă, la început nu vrea, se codește, dar pînă la urmă se ridică, se retrage într-un colț și o spune pe de rost. Multe poezii a mai scris și despre toate: și despre război, și despre pace, și despre colhozuri, și despre fasciști, și despre primăvară, și despre o femeie cu ochi albaștri, pe care o așteaptă de mult, cu nerăbdare, dar ea tot nu vine. Minunate poezii! Ce frumos și lin sună, ca din carte. Cînd începe să recite, nenea Tolia își drege mai întîi glasul apoi își trece degetele răsfirate prin părul lui negru, și începe să spună poezia cu glas tare, privind țintă spre tavan. Cînd isprăvește, toată lumea îl laudă iar mama îi toarnă ceai. Pe cînd își bea ceaiul vorbesc despre bolile vacilor, căci nenea Tolia e doctor de vaci la sovhozul „Malul însorit".

Dar nu toți musafirii care vin în casă sînt la fel de plăcuți și interesanți ca nenea Tolia. De nenea Petea, bunăoară, Serioja nici nu se apropie, fiindcă e pocit, iar capul lui aduce cu o minge de celuloid: e de aceeași culoare și tot atît de golaș. Are și un rîs nesuferit: „hî, hî, hî, hî!" Într-o zi, cînd Korosteliov era plecat de acasă,

nenea Petea, care ședea cu mama în tindă, l-a chemat pe Serioja și i-a dat o bomboană mare din acelea mai greu de găsit, numite „Ursul Mișka labă lată". El i-a mulțumit politicos, dar cînd să desfacă hîrtia în care era învelită bomboana, a văzut că nu era nimic înăuntru. Serioja a roșit nu numai fiindcă se lăsase păcălit dar și fiindcă socotea că e rușinos pentru unchiul Petea să-l înșele. Și mama s-a fîstîcit, așadar și pe ea a tras-o pe sfoară...

— Hî, hî, hî, hî! a început unchiul Petea să rîdă.

Serioja a spus cu părere de rău, dar fără supărare:

— Dar prost mai ești, nenea Petea.

Era convins că și mama lui e de aceeași părere, dar se înșelase. Ea a izbucnit pe neașteptate:

— Ce înseamnă asta?! Să-ți ceri numaidecît iertare!

Serioja a privit-o nedumerit.

— N-ai auzit ce ți-am spus? a stăruit mama.

Și fiindcă el tăcea, l-a luat de mînă și l-a dus în casă.

— Să nu îndrăznești nici să te apropii de mine, i-a mai zis ea. Cu un mojic ca tine nici nu mai stau de vorbă.

Totuși a mai zăbovit cîteva clipe, așteptînd ca el să se căiască și să ceară iertare. Dar Serioja și-a încleștat dinții și și-a întors de la ea privi-

rea, acum tristă şi rece. Nu se simţea cîtuşi de puţin vinovat, atunci pentru ce era să ceară iertare, doar nu făcuse decît să spună ceea ce gîndea.

In cele din urmă, mama a plecat. Serioja s-a îndreptat în silă spre colţul lui şi şi-a văzut de jucării; fără să-şi dea seama, se căznea să-şi abată gîndul de la cele întîmplate. Degetele lui subţiri tremurau; de aceea cînd a început să scoţească printre figurile tăiate din nişte cărţi de joc vechi, a rupt din greşeală capul unei dame îmbrăcate în negru... De ce oare i-o fi luat mama apărarea prostănacului de nenea Petea? Şi după aceea a stat de vorbă cu el, rîzînd ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic; iar cu Serioja nici nu voia să vorbească...

Seara, Serioja a auzit-o povestindu-i lui Korosteliov toată păţania.

— Foarte bine i-a răspuns, a zis Korosteliov. Asta se numeşte critică justă.

— E neîngăduit — i-a întors mama vorba — ca un copil să critice pe cei mari. Ce educaţie le mai putem noi da copiilor, dacă-i lăsăm să ne critice? Copilul trebuie să respecte oamenii mari.

— Şi, mă rog, pentru ce să-l respecte pe dobitocul acela?! a zis Korosteliov.

— Oricum, e dator să-l respecte. Nici nu trebuie să-i treacă măcar prin minte, că un om mare poate fi prost. Să ajungă mai întîi la vîrsta şi la judecata lui Piotr Ilici şi abia pe urmă să-l critice.

— La minte, mi se pare că l-a şi întrecut. Nici o metodă pedagogică nu prevede că trebuie să pedepseşti un copil, pentru că i-a spus unui prost în faţă, că e prost.

In privinţa criticii şi a pedagogiei, Serioja nu prea s-a dumerit, în schimb cînd a fost vorba de prost a priceput numaidecît şi l-a cuprins recunoştinţa faţă de Korosteliov.

Korosteliov e un om tare de treabă; i se pare ciudat că înainte locuia cu mătuşa Nastea şi cu străbunica, departe de ei şi nu venea decît din cînd în cînd în vizită.

Uneori îl ia pe Serioja cu el să se scalde în rîu, şi chiar să înoate. Mama se teme ca nu cumva Serioja să se înece, dar Korosteliov nu ţine seama de asta şi rîde. A scos şi plasa din jurul patului lui Serioja. La început mamei îi era teamă că Serioja va cădea şi se va lovi, dar Korosteliov, ca s-o convingă, i-a spus:

— Dar ce te faci cînd va trebui să călătorească cu trenul, şi locul lui se va nimeri tocmai în patul de sus? Lasă-l să se obişnuiască să doarmă ca un om mare.

Acum, Serioja nu mai trebuie să sară peste plasă în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară, şi poate să se dezbrace şezînd pe marginea patului. Şi unde mai pui, că doarme întocmai ca oamenii mari.

I s-a spus că odată a căzut din pat. Asta s-a întîmplat noaptea, dar ai casei l-au auzit căzînd, l-au ridicat şi l-au culcat la loc, iar dimineaţa i-au

povestit ce i se întîmplase. El însă nu-şi mai aducea aminte de nimic şi nici nu se lovise. De vreme ce nu-şi făcuse nici un rău şi nici măcar nu-şi aducea aminte, e ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. În schimb, altădată cînd a căzut în curte, şi-a julit genunchii pînă la sînge, şi a intrat în casă, plîngînd. Mătuşa Paşa a scos un ţipăt de spaimă şi a fugit să caute o faşă. Korosteliov însă nu s-a tulburat :

— Lasă frate, nu mai plînge! Îţi trece numaidecît! Ce ai să te faci dacă ai să mergi la război şi ai să fii rănit?...

— Dar tu, cînd ai fost rănit, n-ai plîns? întrebă Serioja.

— Cum era să plîng, ar fi rîs de mine toţi tovarăşii. Doar aceasta e o datorie a noastră, a bărbaţilor.

Serioja îşi şterse lacrimile şi se prefăcu a rîde: „Ha, ha, ha!“ ca să le arate că şi el e bărbat. Iar cînd mătuşa Paşa se apropie de el, cu faşa în mînă, Serioja îi spuse cu nepăsare :

— Leagă-mă, fără teamă, nu mă doare de fel!

Într-o zi, Korosteliov îi povesti despre război. Din ziua aceea, de cîte ori stătea lîngă el la masă, Serioja încerca un sentiment de mîndrie : dacă va fi război, cine se va duce să lupte? Noi amîndoi, eu şi Korosteliov. Doar asta e datoria noastră. Iar mama, mătuşa Paşa şi Lukianici o să rămînă acasă şi o să aştepte pînă învingem, că de, ce să le faci, dacă asta e datoria lor!

JENKA

Jenka e orfan. Locuieşte împreună cu mătuşa şi cu sora lui, care de fapt nu-i sora lui adevărată ci fiica mătuşii. Peste zi, sora lui se duce la lucru, iar seara îşi calcă rochiile. Îşi tot face de lucru prin curte, cu un fier mare de călcat, care se încălzeşte cu cărbuni. Ba suflă în fierul de călcat, ba scuipă pe el, ba aşază peste el burlanul de la samovar. Cînd face treaba asta are părul răsucit pe nişte bucăţele de tinichea ca nişte cîrnăciori.

După ce-şi calcă rochia, se dichiseşte, îşi lasă părul pe spate, şi se duce la casa de cultură, să danseze. În seara următoare iar trebăluieşte cu fierul de călcat prin curte.

Mătuşa lucrează şi ea. Se vaită mereu că, deşi face serviciu şi de îngrijitoare şi de curier, primeşte numai salariu de îngrijitoare, cu toate că în state este şi un post de curier. Stă ceasuri întregi cu găleţile în colţ, lîngă cişmea şi de fiecare dată le povesteşte vecinelor cum l-a pus pe şeful ei cu botul pe labe şi cum l-a reclamat în scris la direcţie.

Mătuşa îl tot ocărăşte pe Jenka, fiindcă mănîncă mult şi nu-i dă nici o mînă de ajutor în casă.

Iar lui nu-i arde să deretice prin casă. De dimineaţă, cum se scoală, îmbucă ce i-a pregătit mătuşa şi o zbugheşte pe uliţă, la joacă.

Toată ziua şi-o petrece pe stradă sau pe la vecini. Mătuşa Paşa îi dă de mîncare de cîte ori vine pe la ei. Numai cînd e vremea să se întoarcă mătuşă-sa de la lucru, se duce şi Jenka acasă, şi se apucă de lecţii. In timpul verii i s-au dat de la şcoală o mulţime de lecţii, fiindcă e codaş la învăţătură. A făcut doi ani clasa a II-a şi tot doi ani clasa a III-a, iar într-a IV-a a rămas din nou repetent. Cînd a intrat la şcoală, Vaska era încă mic, acum însă l-a ajuns din urmă, cu toate că şi el a rămas repetent în clasa a III-a.

Iar în ceea ce priveşte înălţimea şi puterea, Vaska i-a şi luat-o înainte...

La început învăţătorii îşi făceau inimă rea din pricina lui Jenka, o chemau mereu pe mătuşa lui la şcoală, se duceau şi ei pe la ea, dar nu primeau decît un singur răspuns : „Ce-s eu de vină că mi-a căzut pe cap o aşa năpastă ? Faceţi cu el ce vreţi, că eu nu mai pot s-o scot nicicum la capăt. Mi-a mîncat şi urechile, aşa să ştiţi".

Iar apoi se tînguia către celelalte femei :

— Pune-i o măsuţă într-un colţ, zic dumnealor, unde să-şi facă lecţiile în tihnă. Lui un bici zdravăn i-ar trebui, nu măsuţă. Nu mă-ndur, că de, mi l-a lăsat în grijă, răposata, soră-mea.

In cele din urmă, învăţătorii au încetat să mai vină pe la ea. Ba chiar au început să-l şi laude pe Jenka : e un băiat foarte disciplinat, spuneau despre el. Ceilalţi mai fac gălăgie în clasă, el însă stă totdeauna cuminte, păcat numai că dă rar pe la şcoală şi de aceea nu ştie nimic.

La purtare, Jenka avea totdeauna nota 5, la cînt, de asemenea. La celelalte obiecte însă, nu ieşea din nota 1 şi 2.

Cînd e mătuşă-sa de faţă, Jenka se preface că învaţă, ca să-l ocărască mai puţin. De cîte ori vine acasă, îl găseşte şezînd la masa din bucătărie, pe care sînt îngrămădite vase nespălate şi cîrpe murdare, dar asta nu-l stinghereşte. Jenka înşiră cu sîrguinţă cifre pe hîrtie, îşi face pesemne lecţia la aritmetică.

— Ce-ai păzit pînă acum, vită încălţată ! începe mătuşa să-l ia la rost. Iar n-ai adus apă, nici gaz n-ai cumpărat, nimic nu vrei să faci. Crezi că o viaţă întreagă am să-mi mănînc zilele cu tine, rahiticule ?

— Păi trebuie să-mi fac lecţiile, se dezvinovăţeşte Jenka.

Dar mătuşa nu se potoleşte cu una cu două, aşa că Jenka îşi pune tocul jos, oftînd obidit, ia bidonul de gaz şi dă să plece.

— Ce, îţi mai şi baţi joc de mine ? ! răcneşte mătuşa, ieşindu-şi din fire. Te faci că nu ştii, şarpe viclean, că la ora asta, depozitul e închis, ai ? !

— Aşa e ! recunoaşte Jenka. Atunci ce rost are să mă mai cerţi ?

— Marş în curte, şi taie lemne ! ! ! urlă mătuşa cu atîta furie de crezi că o s-o lovească damblaua pe loc. Marş, şi fără surcele nici să nu îndrăzneşti să pui piciorul în casă ! ! !

Apoi își ia gălețile de pe laviță și bălăngănindu-le cu un aer bătăios, se repede după apă, ocărîndu-și tot drumul nepotul, care pornește în silă spre șopron, să taie lemne.

Mătușa n-are dreptate cînd spune că Jenka e un leneș. Dimpotrivă, atunci cînd mătușa Pașa sau vreun copil îl roagă să-i dea o mînă de ajutor, Jenka o face cu plăcere. Dacă i se spune o vorbă bună, un cuvînt de laudă, e cît se poate de bucuros și se străduiește din răsputeri. Într-o zi a tăiat împreună cu Vaska un metru cub de lemne și le-a așezat stivă.

Nici că ar fi un prost și un netrebnic, nu-i adevărat. Cînd Serioja a primit în dar un „Mecano", Jenka a meșterit împreună cu Șurik un semafor, de au venit toți copiii să-l vadă, pînă și cei de pe strada Kalinin ; și într-adevăr merita : semaforul avea chiar și lumină schimbătoare, cînd roșie, cînd verde. Ce-i drept, la treaba asta, Șurik i-a fost de mare ajutor, el se pricepe grozav la mașini, doar nu degeaba e băiatul lui Timohin, șoferul ; totuși nici lui Șurik nu i-a trecut prin cap să ia becurile colorate de la pomul de iarnă a lui Serioja și să le monteze la semafor. Asta a fost numai și numai ideea lui Jenka.

Din plastilina lui Serioja, Jenka face fel de fel de chipuri, de oameni și animale ; sînt tare hazlii, unde mai pui că și seamănă. Cînd le-a văzut mama lui Serioja, i-a cumpărat numaidecît și lui Jenka plastilină. Dar mătușa lui a început să strige cît o ținea gura, că nu-l lasă pe Jenka să

se țină de prostii, și a aruncat plastilina în closet.

Jenka a învățat de la Vaska să fumeze. Cum n-are bani să-și cumpere țigări, le fumează pe ale lui Vaska și de cîte ori găsește pe stradă un muc, îl ridică și-l fumează. Lui Serioja îi e milă de Jenka, de aceea adună și el mucuri de pe jos și i le dă.

Jenka nu-și dă ifose față de cei mai mici, cum face Vaska ; se joacă bucuros cu ei orice joc li se năzare lor : și de-a războiul, și de-a milițienii, și loto. Fiind însă cel mai mare, nu primește să fie decît general sau comandantul miliției. Iar cînd joacă loto cu poze, se bucură de cîte ori cîștigă și se bosumflă de cîte ori pierde.

Jenka are o față blîndă cu buze groase, cu urechi mari și clăpăuge, iar pe ceafă îi atîrnă întotdeauna lațe fiindcă se tunde foarte rar.

Într-o zi, Vaska și Jenka s-au dus în zăvoi, luîndu-l și pe Serioja cu ei. Acolo au aprins un foc de vreascuri și au pus cartofi la copt în spuză. Aduseseră de acasă cartofi, sare și ceapă verde. Focul ardea mocnit și scotea atîta fum de te usturau ochii. Deodată Vaska zise către Jenka :

— Hai să stăm de vorbă despre viitorul tău.

Jenka ședea cu brațele pe după genunchi, cu bărbia sprijinită de ei — pantalonii strîmți i se ridicaseră, de i se vedeau picioarele slăbuțe — și privea țintă fumul gros, cînd albăstrui, cînd cafeniu, care se ridica din foc.

— Școala trebuie s-o termini, n-ai încotro, zise Vaska cu un ton de parcă ar fi fost fruntaș

la învăţătură şi cel puţin cu cinci clase înaintea lui. Unde ai să ajungi fără învăţătură ?

— Asta aşa-i, încuviinţă Jenka. Cînd n-ai carte, n-ai parte.

Luă o crenguţă şi-nteţi cu ea focul care ardea în silă. Vreascurile ude fîsîiau, şi se prelingeau din ele un soi de bale. În jurul poienii creşteau mesteceni, plopi, arini atît de stufoşi, încît în jocurile lor, copiii îşi închipuiau că se găsesc într-un codru nepătruns. Primăvara zăvoiul e plin de mărgăritărele, iar vara, de ţînţari. Acum ţînţarii nu se prea apropie din pricina fumului, doar cîte unii mai curajoşi trec prin fum şi îi înţeapă pe copii, care de fiecare dată se lovesc cu palma peste picioare sau peste obraz, de răsună poiana.

— Iar mătuşii tale trebuie să-i bagi minţile în cap o dată pentru totdeauna, îl povăţui Vaska.

— Uşor de spus ! i-o reteză Jenka. Încearcă tu să-i vîri minţile în cap, dacă-ţi dă mîna.

— Atunci nu te sinchisi de ea.

— Nici nu mă prea sinchisesc, dar mi s-a urît de ţipetele ei, îmi face zile fripte.

— Dar Liuska e cumsecade ?

— Liuska e de treabă, dar ce-i pasă ei, azi-mîine se mărită.

— Cu cine ?

— Păi, cu cine s-o nimeri. Şi-a făcut planul să se mărite cu un ofiţer, dar pe la noi nu e nici unul. Cine ştie, poate are de gînd să plece în alt oraş, unde sînt ofiţeri.

Focul se înteţise, izbutise să învingă umezeala. Flăcări ascuţite şi jucăuşe cuprinseră în întregime mormanul de vreascuri şi frunze uscate. Deodată se auzi un trosnet ca o împuşcătură de pistol. Fumul se risipise.

— Du-te fuga şi mai caută nişte vreascuri de pus pe foc, dar vezi să fie uscate ! îi porunci Vaska lui Serioja.

Serioja porni în goană să ducă sarcina la îndeplinire. Cînd se întoarse, Jenka vorbea cu însufleţire, iar Vaska îl asculta serios şi cu luare-aminte.

— Ca în rai o s-o duc ! spunea Jenka. Ia gîndeşte-te : seara cînd te întorci la cămin, ai patul tău, noptiera ta... poţi să te odihneşti, să asculţi radio sau să joci şah, nimeni nu te pisează, nu zbiară la tine... ai totul de-a gata : lectorii şi artiştii vin ei la tine... şi în fiecare seară, la ora opt ţi se dă cina...

— Aşa viaţă civilizată mai zic şi eu ! încuviinţă Vaska. Dar crezi că o să te primească ?

— O să fac o cerere. La urma urmei de ce nu m-ar primi ? Cred că o să mă primească.

— Tu în ce an te-ai născut ?

— În 33. Săptămîna trecută am împlinit 14 ani.

— Dar mătuşa te lasă ?

— De lăsat m-ar lăsa ea, dar se teme că o dată plecat n-am s-o mai ajut cînd oi fi mare.

— Mai dă-o încolo ! făcu Vaska adăugînd şi cîteva cuvinte de ocară.

— Cred că pînă la urmă tot plec, întări Jenka.

— Ia hotărîrea şi ţine-te de ea, asta e principalul, îl sfătui Vaska. Nu te mai codi atîta, vezi bine că anul şcolar bate la uşă şi iarăşi iei povestea de la început.

— Ai dreptate, cred că am să iau hotărîrea şi o să mă ţin de ea, aprobă Jenka. Nici nu ştii, Vasia, de cînd tot visez să plec. De cîte ori îmi aduc aminte cît de puţin a mai rămas pînă la 1 septembrie, mi se strînge inima, încep să mă frămînt...

— Te înţeleg! îi răspunse Vaska.

Şi aşa au tot discutat despre planurile lui Jenka pînă ce s-au copt cartofii. Atunci au început să mănînce cartofii fierbinţi, suflînd în degete şi ronţăind cu poftă firele groase de ceapă verde, care trosneau între dinţi; apoi s-au culcat cu toţii pe iarbă să tragă un pui de somn. Soarele asfinţea; trunchiul mestecenilor părea acum trandafiriu; pe mica poiană în mijlocul căreia mai mocneau sub cenuşă cărbuni nevăzuţi, se aşternuse umbra. Pe Serioja l-au pus tovarăşii lui să alunge ţînţarii. De aceea şedea pe iarbă cu o creangă în mînă şi-i apăra conştiincios de înţepături, în timp ce se gîndea: oare într-adevăr Jenka, atunci cînd o ajunge muncitor, o să-i dea bani mătuşii, tocmai ei, care îl ocărăşte într-una? Nu se poate, prea ar fi nedrept! Dar în curînd adormi şi el cuibărit între Vaska şi Jenka. Visă nişte ofiţeri care se plimbau cu Liuska, verişoara lui Jenka.

Jenka era o fire şovăielnică, îi plăcea mai mult să viseze decît să ia o hotărîre şi s-o ducă la capăt. Totuşi ziua de întîi septembrie se apropia, la şcoală se terminaseră reparaţiile, iar elevii se şi duceau acolo după cărţi şi caiete. Lida se fudulea de pe acum cu uniforma ei nouă; într-un cuvînt, anul şcolar, cu toate neplăcerile lui, bătea la uşă, aşa că Jenka se văzu nevoit să ia o hotărîre. Dacă nu l-or primi la şcoala de ucenici poate izbuteşte să intre la vreo şcoală de calificare de pe lîngă vreo fabrică, zicea el. Dar în orice caz era decis să plece de acasă.

Cei mai mulţi socoteau că are dreptate şi căutau să-l ajute. De la şcoală a căpătat referinţe, Korosteliov şi mama i-au dat bani, chiar şi mătuşă-sa i-a copt nişte turte pentru drum.

În dimineaţa plecării, mătuşa îşi luă rămas bun de la el cu frumosul, fără să-l ocărască şi îl îndemnă să nu uite tot ce a făcut pentru el. Jenka îi răspunse: „Bine, mătuşă. Apoi adăugă: Îţi mulţumesc“. Pe urmă ea plecă la serviciu iar el începu să se pregătească de drum.

Mătuşa îi dăruise un geamantan de lemn, vopsit în verde. Se codise multă vreme, fiindcă îi părea rău de geamantan, dar pînă la urmă i l-a dăruit totuşi, spunîndu-i „Mi-l rup de la inimă“. În acest geamantan îşi puse Jenka o cămaşă de schimb, o pereche de ciorapi rupţi, un prosop spălăcit şi turtele. Ceilalţi copii se uitau la el cum îşi face bagajul. Deodată Serioja o zbughi pe uşă afară, dar se întoarse numaidecît gîfîind,

ţinînd în mînă semaforul cu becul roşu şi verde; semaforul plăcuse atît de mult tuturor încît nimeni nu se îndurase să-l demonteze, îl aşezaseră pe o măsuţă şi-l arătau musafirilor.

— Ţine! i-l întinse Serioja lui Jenka. Ia-l cu tine, eu n-am nevoie de el, tot stă degeaba!

— Dar eu ce să fac cu el acolo? se împotrivi Jenka, aruncînd o privire spre semafor. Şi aşa trebuie să car vreo cincisprezece kilograme.

Dar Serioja nu se dădu bătut, o luă din nou la fugă şi se întoarse tot în goană cu o cutie în mînă.

— Atunci ia asta! îl rugă el emoţionat. E uşoară. O să-ţi prindă bine acolo.

Jenka luă cutia şi o deschise. Era plină cu bucăţi de plastilină. O clipă faţa lui Jenka se lumină de bucurie.

— Bine, se lăsă el înduplecat. O primesc. Şi puse cutia în geamantan.

Timohin îi făgăduise lui Jenka să-l ducă cu camionul la gară, căci erau treizeci de kilometri pînă acolo. Calea ferată nu fusese încă prelungită pînă în orăşelul lor... dar ca un făcut, tocmai în ajun maşina lui Timohin se pusese în grevă.

— S-a stricat motorul. Acum îl repară, iar tata doarme, îl vesti Şurik.

— Atîta pagubă! zise Vaska. Te descurci tu şi singur.

— Poţi să iei autobusul, îl sfătui Serioja.

— Ştii că ai haz! îl zeflemisi Şurik. La autobus trebuie să plăteşti.

— Ies în şosea şi fac semn unei maşini, se hotărî Jenka. Pînă la urmă poate s-o găsi cineva să mă ducă pînă acolo.

Vaska îi dărui un pachet de ţigări, dar chibrituri n-avea, aşa că Jenka le luă pe ale mătuşi-si. Apoi ieşiră cu toţii din casa mătuşii. Jenka puse lacătul la uşă şi ascunse cheia sub scară. Porniră în sfîrşit. Jenka abia tîra geamantanul de greu ce era, deşi n-avea prea multe lucruri în el. Îl schimba mereu dintr-o mînă într-alta. Vaska ducea paltonul lui Jenka, iar Lida, pe frăţiorul ei, Viktor. Fetiţa mergea cu pîntecele scos în afară şi din cînd în cînd zgîlţîia copilul din braţe, dojenindu-l: „Of, neastîmpăratule, stai cuminte! Îmi scoţi sufletul!"

Vîntul sufla tare. Afară din oraş, pe şosea, praful se ridica în vîrtejuri şi te orbea. Vîntul apleca la pămînt iarba cenuşie şi albăstrelele veştede de la marginea şoselei. Nişte nori rotunzi şi albi pluteau paşnic, dar pe sub ei se apropia val-vîrtej un nor mare şi negru, care, bătînd văzduhul cu labele-i păroase, părea că dezlănţuie vîntul şi aduce cu sine o mireasmă tare şi proaspătă, ce te făcea să respiri mai uşor, în ciuda prafului. Copiii se opriră, puseră geamantanul jos şi începură să aştepte maşina. Ca un făcut, toate maşinile veneau de la gară spre oraş. În sfîrşit se ivi şi un camion din cealaltă direcţie. Era încărcat cu lăzi, puse

unele peste altele, dar în cabină, lîngă șofer, nu era nimeni. Copiii ridicară miinile. Șoferul le aruncă o privire și trecu mai departe.

Pe urmă se zări printre vîrtejurile de praf un „GAZ“ negru, aproape gol, căci afară de șofer nu avea decît un singur pasager ; dar și el trecu, fără să oprească.

— Lua v-ar naiba ! îi înjură Șurik.

— Dar voi de ce ridicați cu toții mîna ? ! se dumirii în sfîrșit Vaska. Cînd oi ridica eu o dată mîna la voi, o să vă treacă pofta ! Păi ăștia își închipuie că trebuie să încarce toată trupa ! Lăsați-l numai pe Jenka să facă semn ! Uite că mai vine o rablă.

Copiii se supuseră și cînd rabla ajunse în dreptul lor, afară de Jenka și de Vaska nu mai făcu nici unul semn. Așadar, Vaska nesocotea propria lui hotărîre. Așa se întîmplă întotdeauna : copiii cei mari își îngăduie ceea ce interzic celor mici...

Rabla se opri dintr-o smucitură. Jenka fugi spre ea, cu geamantanul, iar Vaska, după el, cu paltonul. Ușa mașinii se închise cu zgomot după ce-l înghiți mai întîi pe Jenka și apoi pe Vaska. Pe urmă totul fu acoperit de un nor de gaze amestecate cu praf, iar cînd se risipi, pe șosea nu mai rămăsese urmă de Vaska și de Jenka. Numai rabla se mai zărea undeva, departe. Șmecherul de Vaska nu le spusese și nici nu le dăduse măcar a înțelege că vrea să-l petreacă pe Jenka la gară.

Ceilalți copii porniră spre casă. Vîntul le sufla în spate, îi împingea înainte și îl biciuia pe Serioja peste obraz cu părul său lung.

— Mătușă-sa nu i-a făcut niciodată un lucru nou, spuse Lida. Il purta numai în vechituri.

— Păi dacă șeful ei e un ticălos, îi luă Șurik apărarea. Nu vrea să-i plătească leafa de curier, cu toate că i se cuvine.

Serioja mergea înainte, împins de vînt și se gîndea : „Jenka o să meargă cu trenul, ce om fericit ; tare ar mai vrea și el să meargă măcar o dată cu trenul...“ Deși era ziua în amiaza mare, se întunecase dar cerul fu deodată străbătut de o dîră puternică și scînteietoare de lumină, tunetul bubui ca și cum s-ar fi tras cu tunul, și numaidecît începu să toarne cu găleata... Copiii o luară la fugă alunecînd prin praful prefăcut pe loc în noroi. Ploaia îi biciuia silindu-i să se încovoaie, fulgerele sfîșiau tot întinsul cerului iar printre bubuiturile de tun și vuietul furtunii se auzeau scîncetele micului Viktor...

Așa a plecat Jenka. Peste cîtva timp sosiră de la el două scrisori : una pentru Vaska, cealaltă pentru mătușa lui. Vaska nu suflă nimănui despre scrisoare, ca și cum ea conținea cine știe ce secrete, de, ca între bărbați. În schimb mătușa nu făcu o taină din veștile primite, ci bătea toba peste tot că Jenea, slavă domnului, a fost primit la școala profesională. Locuiește la cămin, l-au și îmbrăcat din cap pînă în picioare pe socoteala statului. „Pînă la urmă tot l-am căpătuit — se

mîndrea mătuşa — acum o să-şi facă şi el un rost în viaţă. Şi pentru asta, tot mie trebuie să-mi mulţumească."

Cum Jenka nu fusese nici conducătorul, nici sufletul bandei lor, copiii se obişnuiră repede cu lipsa lui. Cînd îşi aduceau aminte de el, se bucurau că-i merge bine, că are măsuţa lui şi că se întîlneşte cu artişti, iar cînd se jucau de-a războiul, generali erau acum pe rînd Şurik şi Serioja.

INMORMINTAREA STRABUNICII

Intr-o zi, străbunica se îmbolnăvi şi o duseră la spital. Timp de două zile toţi ai casei spuneau mereu că ar trebui să se ducă s-o vadă, iar a treia zi, cînd acasă nu erau decît Serioja şi mătuşa Paşa, sosi bunica Nastia. Stătea şi mai dreaptă, privea şi mai aspru ca de obicei, dar în mînă ţinea tot geanta ei neagră cu fermoar. După ce dădu bună ziua, bunica Nastia se aşeză pe un scaun şi zise:

— Maică mea şi-a dat sfîrşitul.

Mătuşa Paşa îşi făcu cruce şi răspunse:

— Fie-i ţărîna uşoară!

Bunica Nastia scoase o prună din geantă şi o întinse lui Serioja.

— Ii duceam tocmai ceva de mîncare şi cînd am ajuns la spital mi-au spus că a murit de două ceasuri. Mănîncă, Serioja, sînt spălate. Uite ce prune frumoase! Tare-i plăceau maică-mi: Le punea în pahar, turna ceai peste ele şi le mînca aşa, opărite. Vi le las vouă pe toate. Scoase prunele din geantă şi le înşiră pe masă.

— De ce? mai bine păstrează-le pentru dumneata, se împotrivi mătuşa Paşa.

Bunica Nastia începu să plîngă.

— Mie nu-mi trebuie, le cumpărasem pentru mama.

— Ce vîrstă avea? întrebă mătuşa Paşa.

— Mergea pe 83. Dar ce are a face, mai putea să trăiască. N-ai văzut că unii ating 90 de ani?

— Bea puţin lapte, o îmbie mătuşa Paşa. E rece, chiar acum l-am adus din pivniţă. Trebuie să te hrăneşti, doar viaţa merge înainte.

— Toarnă-mi, se învoi bunica Nastia, apoi îşi şterse lacrimile şi începu să bea lapte. Pe cînd îl sorbea îşi aducea mereu aminte de cîte ceva: Parcă o văd, o am mereu în faţa ochilor, mă urmăreşte tot timpul. Mă mir şi acum cît era de înţeleaptă, şi cîte cărţi a mai citit... Mi-a rămas casa pustie. O să-mi caut nişte chiriaşi.

— Of, of, of,! ofta mătuşa Paşa.

După ce luă atîtea prune cîte putea duce, Serioja ieşi în curte, se aşeză la soare şi sub mîngîierile lui fierbinţi, căzu pe gînduri. De vreme ce casa bunicii Nastia a rămas pustie, înseamnă că străbunica a murit, doar locuiseră împreună; va să zică ea era mama bunicii Nastia şi Serioja se gîndi că de acum înainte cînd are să se mai

ducă în vizită la bunica Nastia, nimeni n-o să-l mai sîcîie și n-o să-i mai facă observație.

Serioja știa ce-i moartea, o și văzuse. Mai bine zis văzuse un șoarece, pe care-l omorîse motanul Zaika ; numai cu cîteva clipe înainte, șoarecele alerga pe dușumea și Zaika se juca cu el, dar motanul s-a repezit deodată la el, a sărit brusc în lături, șoricelul a rămas nemișcat, iar Zaika a început să-l mănînce. Apoi sătul și mulțumit a clătinat alene din cap... Serioja mai văzuse și un pisoi mort care semăna cu un petic ponosit de blană, și fluturi morți cu aripioarele rupte și străvezii fiindcă nu mai aveau pe ele praful acela ușor și catifelat ; mai văzuse și peștișori morți, pe care apa îi aruncase la mal ; și o găină moartă, zăcînd pe lavița din bucătărie : avea un gît lung ca de gîscă iar la gît, o găurică neagră din care sîngele picura în ligheanul pus anume dedesubt. Nici mătușa Pașa, nici mama nu puteau să taie o găină, treaba asta o lăsau în seama lui Lukianîci. El se închidea cu găina în magazie, găina țipa ca din gură de șarpe, iar Serioja o lua la fugă să nu o mai audă văietîndu-se ; după aceea cînd trecea prin bucătărie, fără să vrea, se uita pe furiș, cu scîrbă și curiozitate, la sîngele care se prelingea din găurica neagră în lighean. Cei mari îl tot dăscăleau că nu mai trebuie să-i fie milă acum de găină. Mătușa Pașa o jumulea cu mîinile ei durdulii și îndemînatice și căuta să-l liniștească :

— Ea nu mai simte nimic acum.

Cînd a găsit o vrabie moartă, Serioja a și pus mîna pe ea. Vrabia era însă atît de rece, încît și-a tras îngrozit mîna înapoi. Biata vrabie, care zăcea cu piciorușele în sus, sub liliacul scăldat în soare, era rece ca un țurțure de gheață.

Nemișcare și răceală — pesemne că asta se și numește moarte.

Cînd a văzut vrabia cu pricina, Lida a zis :

— Hai s-o îngropăm.

A adus numaidecît o cutiuță, a căptușit-o cu un petic, a împăturit alt petic în chip de pernă și a împodobit-o cu o dantelută.

Ce-i al ei e al ei : Lida e tare îndemînatică, la toate se pricepe. Apoi i-a cerut lui Serioja să sape o groapă mică, iar cînd totul a fost gata, au dus amîndoi cutiuța cu vrabia pînă la groapă, au pus capacul peste ea și au acoperit-o cu pămînt. La urmă Lida a netezit cu mîinile movilița și a înfipt în ea o crenguță de liliac.

— Uite ce frumos am înmormîntat-o ! se lăuda. Nici n-a visat ea așa ceva !

Vaska și Jenka n-au vrut să ia parte la acest joc, s-au așezat ceva mai departe și, fumînd, i-au urmărit cu privirile încruntate, totuși n-au rîs de ei.

Uneori și oamenii mor. Atunci îi pune în niște lăzi lungi — sicrie le zice — și îi poartă pe străzi. De cîteva ori Serioja a privit și el de departe, cum îi duceau, dar un om mort n-a văzut niciodată.

Mătuşa Paşa a umplut un castron cu orez fiert, ales bob cu bob, şi l-a garnisit de jur împrejur cu bomboane roşii. La mijloc, peste orez, a făcut tot din bomboane ceva care aducea şi cu o floare şi cu o stea.

— Asta e o stea ? întrebă Serioja.

— E o cruce, îl lămuri mătuşa Paşa. Azi mergem amîndoi la înmormîntarea străbunicii.

Mătuşa Paşa îl spălă pe faţă, pe mîini şi pe picioare, îl încălţă cu ciorapi scurţi şi cu pantofi, îl îmbrăcă în costumul marinar şi pe cap îi puse bereta de marinar cu panglici. I se şi urîse de cînd tot îl dichisea ! Apoi s-a gătit şi ea frumos, cu un şal de dantelă neagră. Castronul de orez l-a legat într-un şervet alb. În mînă mai ducea şi un buchet. Şi lui Serioja i-a dat să ducă nişte flori : două gherghine cu lujerul gros.

Tocmai atunci se ducea şi mama lui Vaska cu cobiliţa după apă. Serioja intră în vorbă cu ea :

— Bună ziua ! Noi ne ducem s-o îngropăm pe străbunica !

Lida ieşise în poartă cu frăţiorul ei Viktor în braţe. Serioja îi strigă şi ei : „Eu mă duc la înmormîntarea străbunicii !" Lida se uita cu jind după el. Serioja ştia că tare ar fi vrut şi Lida să meargă, dar se sfia văzîndu-l îmbrăcat ca de zile mari, pe cînd ea purta o rochiţă murdară şi era desculţă. I se făcu milă de ea şi se întoarse s-o cheme.

— Hai şi tu cu noi ! Nu te codi !

Dar fata era mîndră, nu-i dădu ascultare, şi nici nu spuse măcar de ce nu vrea să meargă. Se mulţumi să-l petreacă cu privirea pînă ce dispăru după colţ.

O luară pe o stradă, apoi pe alta. Era zăpuşeală, drumul nu se mai sfîrşea. Serioja obosise să tot ducă în mînă două flori atît de grele, de aceea o rugă pe mătuşa Paşa :

— Mai bine du-le tu.

Ea i le luă din mînă. Apoi Serioja începu să se poticnească la tot pasul, pe drumul drept.

— Ce te tot împiedici ? se miră mătuşa Paşa.

— Fiindcă mi-e cald, nu mai pot, se văietă el. Scoate toate astea de pe mine. Vreau să merg numai în pantaloni.

— Ce te-a găsit ? îl mustră mătuşa Paşa. Nu se cade să mergi la înmormîntare numai în pantalonaşi, nici n-o să te primească. Ajungem numaidecît la staţie şi ne urcăm în autobus.

Auzind de autobus, Serioja se bucură şi grăbi pasul. Mergeau de-a lungul unor garduri nesfîrşite, peste care atîrnau crengile copacilor.

Deodată le ieşiră înainte nişte vaci, ridicînd un nor de praf. Mătuşa Paşa zise :

— Dă-mi mîna.

— Mi-e sete, se tîngui Serioja.

— Ce tot scorneşti ? îl luă de scurt mătuşa Paşa. Nu ţi-e sete, faci numai mofturi.

Aşa credea ea, dar se înşela. Lui Serioja îi era într-adevăr sete. Totuşi, acum după ce-l luase la rost parcă nu-i mai era atît de sete.

Vacile trecură mai departe, cu un aer serios, clătinînd încetișor din cap. Fiecare avea ugerul plin de lapte.

Cînd ajunseră în piață, Serioja și mătușa Pașa se urcară în autobus și el se așeză pe unul din locurile rezervate copiilor. Avea rar prilejul să meargă cu autobusul, de aceea și prețuia cum se cuvine această distracție. Stînd în genunchi pe bancă, se uita cînd pe fereastră, cînd la vecinul său, un băiețaș bucălat, mai mic decît el, care sugea un cocoș de zahăr înfipt într-un bețișor. Obrajii vecinului erau mînjiți cu zahăr. Nici el nu-l slăbea pe Serioja din ochi iar în privirea lui se putea citi limpede: „Vezi, tu n-ai un cocoșel de zahăr, sîc!"

Cînd taxatoarea ajunse în dreptul lor, mătușa Pașa o întrebă:

— Trebuie să plătesc și pentru băiețel?

— Hai să te măsor, băiete, îl chemă taxatoarea.

Să vedeți: în autobus e trasă o linie neagră anume pentru măsurat copiii; dacă ajung cu creștetul pînă la linie, trebuie să li se ia bilet. Pe cînd îl măsura, Serioja se ridică puțin în vîrful picioarelor. Taxatoarea hotărî:

— Plătiți și pentru el.

Serioja aruncă o privire triumfătoare vecinului său care-l înfruntase: „Degeaba faci pe grozavul, uite că mie mi-a scos bilet și ție nu, sîc!" îi răspunse el în gînd. Totuși victoria finală fu de partea băiețelului bucălat care rămase în autobus și după ce coborîră Serioja și mătușa Pașa.

Ajunseră în fața unei porți albe cu stîlpi de piatră. În spatele porții se vedeau niște case lungi și albe împrejmuite cu pomișori tineri cu tulpina tot albă, fiindcă fuseseră dați cu var. Niște oameni în halate albastre se plimbau prin curte sau ședeau pe bănci.

— Ce e aici? întrebă Serioja.

— Spitalul, îl lămuri mătușa Pașa.

Cînd ajunseră la ultima casă, cotiră și Serioja dădu cu ochii de Korosteliov, de mama, de Lukianîci și de bunica Nastia. Stăteau cu toții lîngă o ușă mare, deschisă. Mai erau acolo încă trei bătrîne cu basmale pe cap. Serioja nu le cunoștea.

— Am venit cu autobusul! îi înștiință Serioja.

Nimeni nu-i răspunse, dar mătușa Pașa îi făcu semn să tacă, și el înțelese că aici, cine știe de ce, nu-i voie să vorbești. Totuși cei mari stăteau de vorbă, dar în șoaptă. Mama îi spuse mătușii Pașa:

— N-avea nici un rost să-l aduci și pe el!

Korosteliov stătea dus pe gînduri, mîna în care își ținea șapca îi atîrna de-a lungul trupului, iar fața îi era tristă și blajină. Serioja aruncă o privire spre ușă și văzu niște trepte care coborau într-o pivniță întunecoasă de unde venea o boare rece și umedă... Deodată se urniră toți din loc și începură să coboare încet treptele. Serioja se ținea după ei.

După lumina de afară, ţi se părea la început că în pivniţă e întuneric beznă. Pe urmă Serioja zări o laviţă lată de-a lungul zidului, tavanul alb, pardoseala zgrunţuroasă de ciment, iar în mijloc, pe un postament înalt, sicriul de lemn cu un volan alb şi străveziu pe margine. Era frig şi mirosea a pămînt. Bunica Nastia se apropie cu paşi mari de sicriu şi se apleacă peste el.

— Ce înseamnă asta? şopti mirată mătuşa Paşa. Nici măcar nu i-au aşezat mîinile pe piept? Doamne fereşte!

— Dumneaei nu era credincioasă, spuse bunica Nastia, îndreptîndu-şi umerii.

— Ce are a face — stărui mătuşa Paşa — doar nu era soldat să se înfăţişeze aşa înaintea domnului. Apoi se întoarse către celelalte bătrîne: Cum aţi îngăduit voi aşa ceva?

Bătrînele se porniră pe oftat. De jos, Serioja nu vedea nimic. Se căţără pe laviţă şi, întinzîndu-şi gîtul, privi de sus în coşciug...

El credea că înăuntru se află străbunica, dar spre mirarea lui văzu cu totul altceva, de neînţeles. Ce-i drept, făptura de acolo aducea cu străbunica: avea aceeaşi gură suptă şi aceeaşi bărbie încovoiată în sus. Şi totuşi nu era străbunica. Aşa ceva nu mai văzuse. Un om nu închide niciodată ochii în felul ăsta. Chiar atunci cînd doarme, ţine altfel ochii închişi...

Străbunica fusese măruntică iar făptura din sicriu părea nesfîrşit de lungă, şi ceea ce se găsea în sicriu părea învăluit într-o perdea rece, deasă, de ceaţă şi linişte, prin care abia mai răzbăteau şoaptele sfioase ale celor din jur. Pe Serioja îl trecură fiori de spaimă. Dar dacă făptura aceea ar învia deodată, ar fi şi mai îngrozitor — se gîndi el. Numai la gîndul acesta, dădu un ţipăt.

Parcă cineva, care se afla pe aproape, sus, la soare, ar fi răspuns la strigătul lui Serioja, căci deodată se auzi un sunet puternic: era un claxon de automobil... Mama îl luă pe Serioja în braţe şi-l scoase din pivniţă. Sus în faţa uşii se afla un camion cu marginea platformei lăsată în jos. In jurul camionului se învîrteau nişte oameni; unii fumau. In cabină şedea mătuşa Tosia, şoferiţa, care adusese într-o zi averea lui Korosteliov; ea lucrează la „Malul însorit" şi uneori vine să-l ia pe Korosteliov de acasă. Mama îl aşeză pe Serioja lîngă ea: „Şezi cuminte aici!" şi închise uşa cabinei. Mătuşa Tosia îl întrebă:

— Vrei să mergi şi tu la înmormîntarea străbunicii? Ia spune, o iubeai?

— Nu, mărturisi Serioja sincer. N-o iubeam.

— Atunci de ce ai venit? se miră mătuşa Tosia. N-aveai ce căuta aici dacă n-ai iubit-o.

Lumina şi glasurile de afară îi împrăştiaseră spaima, totuşi Serioja nu putu să uite numaidecît emoţia prin care trecuse, de aceea n-avea astîmpăr, se uita împrejur, îl frămîntau fel de fel de gînduri. In cele din urmă întrebă:

— Ce înseamnă: să te înfăţişezi înaintea domnului?

Mătuşa Tosia răspunse, zîmbind:
— Aşa se spune, e un fel de a vorbi.
— Dar de ce se spune aşa?
— Numai oamenii bătrîni spun aşa. Tu să nu-i asculţi. Astea-s prostii.
Şezură un timp tăcuţi. Apoi mătuşa Tosia, mijindu-şi ochii verzi, spuse cu tîlc:
— Cu toţii o să ajungem acolo.
„Unde anume?" chibzui Serioja. Dar cum nu ţinea prea mult să lămurească acest lucru, n-o mai întrebă. Cînd văzu că se aduce sicriul din pivniţă, îşi întoarse privirea în altă parte. Acum era închis, aşa că răsuflă uşurat, totuşi nu se simţi tocmai la largul lui cînd îl puseră în camion.
La cimitir luară coşciugul şi-l duseră undeva. Serioja nici nu coborî, rămase cu mătuşa Tosia în cabina închisă. De jur împrejur erau cruci şi nişte turnuleţe ascuţite de lemn, cu stele roşii în vîrf. Pe o moviliţă de pămînt din apropiere, crăpată de arşiţă, se tîrau nişte furnici roşii. Alte moviliţe erau năpădite de buruieni... „Nu cumva vorbea de cimitir — se gîndi Serioja — cînd a spus adineauri că toţi o să ajungem acolo?..." Intr-un tîrziu se întoarseră şi ai lui, dar fără sicriu. Atunci porni şi camionul.
— Au acoperit-o cu pămînt? vru să ştie Serioja.
— Da, puiule, au acoperit-o cu pămînt, zise mătuşa Tosia.

Cînd ajunseră acasă, văzu că mătuşa Paşa nu era cu ei, rămăsese la cimitir cu cele trei băbuţe.
— Parcă o răbda inima pe Paşenka să nu caute muşterii pentru colivă? zise Lukianîci. După ce s-a trudit atîta s-o fiarbă, s-o garnisească...
In timp ce-şi scotea basmaua de pe cap şi-şi potrivea părul, bunica Nastia se dezvinovăţi:
— Ce să le faci, doar nu era să mă iau la ceartă cu ele? N-au decît să cădelniţeze cît poftesc dacă nu pot trăi altfel.
Acum nu mai vorbeau în şoaptă, ci cu glas tare, ba şi zîmbeau.
— De, mătuşa Paşa a noastră e plină de prejudecăţi, încheia mama discuţia.
Se aşezară cu toţii la masă. Dar Serioja nu putea mînca. Îi era silă de mîncare. Şedea cuminte, fără să scoată o vorbă şi cerceta cu luare-aminte feţele celor mari. Se căznea să nu-şi mai aducă aminte, dar nu izbutea, avea mereu în faţa ochilor ceea ce văzuse în sicriu.
— De ce a zis ea, că toţi ajungem acolo? întrebă deodată.
Cei mari amuţiră şi se întoarseră spre el.
— Cine ţi-a spus asta? se miră Korosteliov.
— Mătuşa Tosia.
— N-o asculta pe mătuşa Tosia, îl linişti Korosteliov. Ce zor ai să asculţi pe toată lumea?!
— Cum adică, o să murim cu toţii?
Cei mari se fîsticiră, parcă ar fi întrebat ceva

necuviincios. Serioja însă nu-i slăbea din ochi, fiindcă aştepta un răspuns.

Korosteliov i-l dădu în sfîrşit:

— Nu, noi n-o să murim. Dacă mătuşa Tosia vrea să moară, treaba ei, noi însă nu vrem şi n-o să murim, mai ales tu. Crede-mă pe mine.

— Va să zică n-o să mor niciodată? stărui Serioja.

— Niciodată! îi făgădui Korosteliov, solemn şi răspicat.

Serioja se învioră, parcă i se luase o piatră de pe inimă. De fericire se şi îmbujoră la faţă. Acum era rumen ca o floare şi rîdea voios. Deodată simţi că nu mai poate de sete. Cum se face că uitase de setea care îl chinuia încă de cînd plecase de acasă? Dădu pe gît un pahar de apă după altul, oftînd de plăcere. Korosteliov îi spusese adevărul, în privinţa asta n-avea nici cea mai mică îndoială: cum ar putea trăi ştiind că va trebui să moară? Dacă-i aşa, cum să nu dai crezare cuiva care îţi spune: tu n-ai să mori!

CÎT E DE PUTERNIC KOROSTELIOV

Au venit nişte oameni, au săpat o groapă, au înfipt în ea un stîlp de care au legat o sîrmă, au întins-o peste curtea lui Serioja, pînă la zidul casei, şi au băgat-o înăuntru. Pe măsuţa din sufragerie, lîngă semafor, se află acum şi un

telefon negru. E primul şi singurul telefon de pe Strada Lungă şi culmea, e tocmai al lui Korosteliov. Va să zică anume pentru Korosteliov s-a săpat groapa din faţa casei, s-a pus stîlpul, s-a tras sîrma. Ce să-i faci: se vede că alţii pot trăi şi fără telefon, Korosteliov însă nu poate.

De cîte ori ridici receptorul şi asculţi, glasul unei femei, pe care n-o vezi, îţi spune: „Aici, centrala". Korosteliov porunceşte: „Dă-mi «Malul însorit!»" Sau: „Comitetul raional de partid!" Sau: „Dă-mi regiunea, vreau să vorbesc cu Trustul sovhozurilor!" Apoi şade pe scaun, bălăbănindu-şi piciorul său lung şi vorbeşte la telefon. Cît timp vorbeşte, nimeni n-are voie să-l întrerupă, nici măcar mama.

Alteori telefonul începe să sune de mai multe ori la rînd, ca un clopoţel de argint. Atunci Serioja se repede să ridice receptorul şi strigă:

— Alo!

Glasul din receptor îl trimite să-l cheme pe Korosteliov. Da mulţi oameni mai au nevoie de Korosteliov! Lukianîci şi mama sînt chemaţi rar la telefon, iar lui Serioja şi mătuşii Paşa nu le telefonează nimeni niciodată.

Dis-de-dimineaţă Korosteliov porneşte pe jos spre „Malul însorit". La vremea prînzului îl aduce cîteodată acasă mătuşa Tosia, ca să ia masa. Dar de cele mai multe ori nu-l aduce şi atunci, mama îi telefonează la „Malul însorit" unde i se răspunde că Korosteliov a plecat la fermă şi nu se întoarce curînd.

„Malul însorit“ e grozav de mare. Serioja nici nu și-a închipuit că e chiar atît de mare pînă cînd n-a fost și el acolo. Într-o zi cînd Korosteliov avea treabă și mătușa Tosia a venit după el cu un „Gaz“, l-au luat și pe Serioja cu ei. Ce mult au mers ei atunci! Niște cîmpii nemărginite se repezeau înaintea mașinii și se întindeau de fiecare parte a drumului: era toamnă, pășunile cu stoguri înalte se pierdeau în zare tocmai la capătul pămîntului, în ceața de un liliachiu palid ce se ridica peste miriștile galbene și peste arăturile proaspete, ca o catifea neagră brăzdată în lung și-n lat de liniile verzi ale grîului ce încolțea. Drumuri nesfîrșite se desfășurau ca niște panglici cenușii, ce se întretăiau uneori și pe care alergau camioane, tractoare, trăgînd după ele remorci cu fîn ca niște căciuli țuguiate. Serioja întreba mereu:

— Dar acuma unde sîntem?

Și primea același răspuns:

— La „Malul însorit“.

Pierdute în cîmpie, de abia zărești trei ferme la mare depărtare una de alta; fiecare fermă e alcătuită dintr-o grămadă de clădiri; una are un turn de siloz uriaș, alta magazii mari cu fel și chip de mașini. In atelier șuieră burghiul și uruie lampa de sudat. În fundul fierăriei, unde e întuneric, zboară scîntei de foc, bat ciocane... Și de peste tot ies oameni, îl salută pe Korosteliov, iar el pe toate le cercetează, descoase oamenii, dă ordine, apoi se urcă din nou în „Gaz“, și pleacă mai departe. Abia acum înțelege Serioja de ce Korosteliov se grăbește veșnic să plece la „Malul însorit“. Cum o să știe toți oamenii ăștia ce au de făcut, dacă nu vine el să le spună?

La ferme sînt o mulțime de vietăți: porci, oi, găini, gîște, dar mai cu seamă, vaci. Cît a fost cald, vacile au trăit afară, pe pășuni, unde se mai văd și acum șoproanele sub care înnoptau pe vreme rea. Acum vacile erau în grajduri. Stăteau cuminți, una lîngă alta, legate de o grindă prin cîte un lanț, prins în coarne, mîncau toate din aceeași iesle lungă și își făceau vînt cu coada. Ce-i drept, nu se purtau prea cuviincios, toată vremea trebuia să strîngă cineva bălegarul după ele. Lui Serioja îi crăpau obrajii de rușine văzînd atîta necuviință din partea vacilor. Ținîndu-l de mînă pe Korosteliov, trecea pe podețul ud de-a lungul grajdului, fără să ridice ochii. Korosteliov nici nu băga în seamă nerușinarea vacilor, le bătea prietenos pe spinarea tărcată și dădea dispoziții oamenilor.

O femeie se cam luă la harță cu el, dar Korosteliov curmă cearta, spunînd:

— Fără multă vorbă, fă cum îți spun.

Femeia tăcu și se supuse. Pe alta, care purta o căciuliță albastră cu pompon, la fel ca a mamei, Korosteliov o luă la rost:

— Bine, dar la urma urmei, cine răspunde pentru asta ? ! Nu cumva tot eu trebuie să răspund şi pentru asemenea fleacuri ? !

Ea stătea tulburată în faţa lui şi repeta întruna :

— Cum am pierdut din vedere, cum de nu mi-am dat seama ! ? Zău că nu înţeleg !

Deodată, ca din pămînt se ivi Lukianîci cu o hîrtie în mînă şi îi întinse lui Korosteliov stiloul, spunîndu-i „iscăliţi". Dar Korosteliov, care tot mai striga la femeie, îl repezi şi pe el : „Bine, mai tîrziu". Lukianîci nu se dădu bătut :

— Cum aşa, mai tîrziu ? Fără semnătura dumitale nu pot ridica banii şi oamenii trebuie să-şi primească azi salariul.

„Va să zică, dacă nu iscăleşte Korosteliov hîrtia, oamenii nu-şi primesc salariul."

Iar cînd Serioja şi Korosteliov, sărind peste băltoacele amestecate cu bălegar, se îndreptară spre „Gazul" care-i aştepta, le ieşi înainte un flăcău, cum nu se poate mai bine îmbrăcat : purta cizme de cauciuc şi o scurtă de piele cu nasturi strălucitori.

— Dmitri Korneevici — se jelui el — ce să mă fac ? nu vor să-mi dea locuinţă. Dmitri Korneevici !

— Nu cumva ţi-ai închipuit c-o să-ţi pună acolo o vilă la dispoziţie ? se răsti Korosteliov la el.

— Atunci s-a zis cu viaţa mea personală, Dmitri Korneevici, revocaţi ordinul ! se rugă el.

— La asta de ce nu te-ai gîndit înainte ? ! îi răspunse Korosteliov şi mai tăios. Unde ţi-a fost capul ?

— Dmitri Korneevici, acum vă rog de la om la om, înţelegeţi ? N-am experienţă, Dmitri Korneevici, de aceea nu mi-am dat seama de urmări.

— Poate nu ţi-ai dat seama nici cînd ai luat-o razna ? întrebă Korosteliov, întunecîndu-se la faţă. Dar să-ţi părăseşti locul de muncă, să dezertezi de la datorie, pentru asta ai experienţă ?...

Dădu să plece mai departe.

— Dmitri Korneevici, nu-l slăbea flăcăul. Fiţi mai îngăduitor, Dmitri Korneevici ! Daţi-mi posibilitatea să mă reabilitez ! Recunosc că sînt vinovat ! Lăsaţi-mă să mă întorc la lucru, Dmitri Korneevici !

— Dar să-ţi bagi minţile în cap ! se întoarse Korosteliov, ameninţător spre el. Dacă se mai întîmplă cumva...

— Dă-i încolo, Dmitri Korneevici,ăia nu-mi pot da decît un pat în dormitorul comun şi asta la sfîntul aşteaptă. Mi-am luat gîndul de la ei, Dmitri Korneevici !

— Egoist înrăit ce eşti — îl ocărî Korosteliov — individualistule, ticălosule ! Te iert pentru ultima oară. Şi acum, marş la lucru, păcătosule !

— Am înţeles şi mă execut ! se grăbi flăcăul să răspundă şi-o luă din loc, făcînd cu ochiul unei fete, legată cu basma la cap, care-l aştepta ceva mai departe.

— Nu de dragul tău te primesc înapoi, de dragul Taniei o fac! Ei să-i mulţumeşti că te-a îndrăgit! strigă Korosteliov în urma lui, şi pleacă, făcînd şi el cu ochiul fetei.

Iar flăcăul şi fata se luaseră de mînă şi-l petreceau cu privirea, zîmbind de li se vedeau dinţii albi.

Acum vedeţi ce om e Korosteliov? Dacă el ar fi vrut, ar fi fost vai de capul flăcăului şi al Taniei.

Dar el nu putea să îngăduie aşa ceva, fiindcă e nu numai atotputernic, dar are şi inimă bună. A făcut în aşa fel, încît amîndoi se bucură acum şi rîd voioşi.

Cum să nu fie şi Serioja mîndru de Korosteliov, care pe deasupra mai e şi tăticul lui?

De bună seamă, Korosteliov e mai deştept şi mai bun decît toţi ceilalţi, de aceea l-au şi pus mai mare peste ei.

CE SE POATE VEDEA PE CER ŞI PE PĂMÎNT.

Vara nu se vede nici o stea pe cer. Oricît de devreme s-ar trezi şi oricît de tîrziu s-ar culca, afară e tot lumină, chiar cînd e înnorat şi plouă, fiindcă soarele stă numai ascuns îndărătul norilor. Cînd cerul e senin, afară de soare mai zăreşti uneori şi o pată mică, ştearsă şi străvezie, întocmai ca un ciob de sticlă: e luna. S-a ivit

şi ea, fără nici un rost, ziua în amiaza mare şi se topeşte din ce în ce în bătaia soarelui, care pînă la urmă o înghite de tot; uite-o că a dispărut de-a binelea şi acum soarele domneşte singur peste bolta nesfîrşită.

Iarna zilele sînt foarte scurte; se întunecă devreme; cu mult înainte de cină, peste toată Strada Lungă cu grădinile ei acoperite de zăpadă şi cu acoperişurile ei albe domneşte liniştea şi cerul înstelat. Trebuie să fie vreo mie de stele, poate chiar un milion. Unele sînt mari, altele mai mici, ba unele chiar cît firicelele de nisip care alcătuiesc împreună nişte pete luminoase de un alb lăptos. Stele mari scînteiază, răspîndind o lumină cînd albastră, cînd albă, cînd aurie; steaua Sirius are împrejur raze subţiri ca nişte gene; în mijlocul cerului, stelele mari şi cele mici şi praful de stele — toate se amestecă într-o ceaţă deasă cu sclipiri reci, ce pare o panglică cu unduiri ciudate, aruncată peste stradă, ca o punte; puntea asta se numeşte Calea laptelui.

Inainte Serioja nu băga de seamă stelele, nici nu-l interesau, fiindcă pe atunci încă nu ştia că fiecare are un nume. Mai tîrziu însă mama i-a arătat Calea laptelui şi pe Sirius şi Carul mare, şi pe Marte cu lumina roşie. Fiecare stea are un nume, l-a învăţat mama, chiar şi cele cît un grăunte de nisip. Astea par atît de mici fiindcă se află foarte departe, de fapt însă sînt

grozav de mari. Pe Marte se prea poate să trăiască şi oameni.

Serioja ar fi vrut să ştie cum se cheamă toate stelele, dar mama uitase numele multora; le ştiuse cîndva, dar acum nu le mai ţinea minte. În schimb îi arătă munţii din lună.

Ninge aproape în fiecare zi. Oamenii curăţă zăpada, fac pîrtii, le bătătoresc, dar nici nu isprăvesc bine că zăpada se aşterne din nou, acoperind toate cele cu perne pufoase şi moi. Ulucile gardurilor au fiecare cîte o căciulă albă. Pe crengile copacilor s-au aşezat nişte omizi groase şi albe iar acolo unde crengile se desfac unele dintr-altele, zăpada se adună în bulgări rotunzi.

Tare-i mai place lui Serioja să se joace cu zăpadă, să facă case din ea, să se bată cu bulgări, să se dea cu săniuţa. Ziua se stinge undeva departe, în spatele depozitului de cherestea, lăsînd în urmă o lumină sîngerie. S-a lăsat seara. Serioja se întoarce acasă, trăgînd săniuţa după el. Din cînd în cînd se opreşte, dă capul pe spate şi se uită cu plăcere la stelele pe care le ştie pe nume. Carul mare a ajuns aproape pînă în mijlocul cerului şi acum stă ţanţoş cu oiştea ridicată. Marte clipeşte din ochiul său roşu, făcîndu-i parcă semn.

„Dacă Marte este chiar atît de mare încît se prea poate să trăiască şi oameni pe el, îi dă în gînd lui Serioja — atunci se prea poate că şi acolo stă undeva, în clipa asta, un băieţel, ca mine, cu o săniuţă, la fel ca a mea, pe care — se prea poate — să-l cheme tot Serioja..." Gîndul acesta năstruşnic îl uluieşte şi tare ar vrea să-l împărtăşească cuiva. Dar nu poţi împărtăşi oricui, orice: te pomeneşti că nici nu te înţelege; se-ntîmplă adesea ca oamenii mari să nu te înţeleagă, şi să mai şi glumească pe socoteala ta. În astfel de împrejurări, glumele îl supără şi-l jignesc pe Serioja. De aceea îşi mărturisi gîndul numai lui Korosteliov, pîndind un moment cînd erau singuri. Korosteliov nu-l lua niciodată peste picior, şi nici de astă dată nu rîse de el, ci stătu o clipă pe gînduri şi apoi zise:

— Mai ştii? tot ce se poate.

Pe urmă, din senin îşi petrecu braţul după umerii lui Serioja şi-l privi drept în ochi, cu luare-aminte şi cu oarecare teamă...

Cînd te întorci seara acasă, după ce te-ai jucat cît ai avut chef şi te-a pătruns frigul, e tare plăcut să găseşti sobele încinse şi să te dezmorţeşti în dogoarea lor. Pe cînd te încălzeşti, şi te smiorcăi, mătuşa Paşa îţi pune pantalonii şi pîslarii pe laviţă să se usuce. Pe urmă te aşezi cu ceilalţi la masă, în bucătărie, bei lapte fierbinte, asculţi ce vorbesc cei mari şi te gîndeşti cum ai să te duci mîine cu tovarăşii de joacă să cucereşti fortăreaţa de zăpadă, pe care aţi ridicat-o azi împreună... Minunată mai e şi iarna!

E într-adevăr minunată iarna, dar din păcate ţine prea mult: ţi se urăşte cu hainele groase,

cu gerul și cu viscolul, ai vrea s-o ștergi de acasă numai în chiloți de baie și în sandale, să te scalzi în rîu, să te tăvălești pe iarbă, să te duci la pescuit — n-are a face că nu prinzi nimic — în schimb ce veselie se stîrnește cînd se strînge toată droaia de copii, ce plăcere e să scormonești pămîntul după rîme, să șezi pe malul apei cu undița în mînă, și să strigi : „Șurik, mi se pare că s-a prins ceva !"

Of, iar e viscol, și cînd te gîndești că ieri zăpada începuse să se topească ! Tare i s-a urît cu iarna asta nesuferită !

...Pe geamuri se preling șiroaie piezișe de lacrimi, strada e acoperită acum, în loc de zăpadă, cu un noroi gros și negru prin care abia poți străbate pe cîte o cărare îngustă : e primăvară ! Gheața de pe rîu a început să se topească și sloiurile pornesc la vale. Serioja s-a dus împreună cu ceilalți copii să vadă sloiurile plutind pe apă. La început s-au urnit din loc niște bucăți mari și murdare de gheață, apoi rîul s-a acoperit cu un terci cenușiu, iar pe urmă s-a revărsat. Sălciile de pe malul celălalt sînt cufundate pînă la brîu în apă. Totul în jur era albastru — și apa și cerul ; doar pe cer și pe apă pluteau niște nori albi și cenușii.

...Bine, dar cînd a apucat să și crească grîul, atît de înalt și de stufos, pe cîmpul de la capătul Străzii Lungi ! Și cum de n-a băgat Serioja de seamă pînă acum ? Cînd a înflorit secara,

cînd i s-a scuturat floarea, cînd a apucat să lege și spic ? Serioja nici n-a observat cînd, ocupat cum este cu viața lui. Dar ea a și dat în pîrg și acum cînd mergi pe drum o auzi foșnind deasupra capului tău, mîndră că te-a întrecut. Păsările au scos pui, secerătoarele au pornit către fînețe să cosească florile care făceau malul celălalt al rîului să pară un covor pestriț. Școlarii au intrat în vacanță, vara e în toi, iar Serioja de mult a și uitat de zăpadă și de stele...

Intr-o zi, Korosteliov l-a chemat lîngă el și l-a luat pe genunchi.

— Hai să discutăm o chestiune, i-a spus. Tu ce crezi că ar fi mai bine să avem : un băiețel sau o fetiță ?

— Un băiețel ! răspunde Serioja, fără să mai stea pe gînduri.

— Uite ce-i : fără îndoială că e mai bine să ai doi băieți decît unul singur, dar pe de altă parte, un băiețel avem, așa că poate n-ar strica să facem rost și de o fetiță — ce zici ?

— Cum vrei, se învoi Serioja fără prea mult entuziasm. Poate să fie și fetiță. Dar să știi că mai bine mă joc cu un băiat.

— Tu, ca frate mai mare, ai s-o aperi și ai s-o ocrotești. O să ai grijă să n-o tragă băieții de codițe.

— Păi, la așa ceva se pricep și fetele și încă cum ! își dădu Serioja cu părerea ; ar fi putut să povestească, cum deunăzi Lida l-a tras de păr, norocul ei că lui nu-i place să pîrască. Și

a noastră cînd le-o pune băieţilor mîna în chică să vezi ce or să mai urle.

— Bine, dar a noastră o să fie mică de tot, îl lămureşte Korosteliov. Ea n-are să facă una ca asta.

— Ştii ceva? tot mai bine ar fi să avem un băieţel, hotărăşte Serioja după o clipă de gîndire.

— Crezi?

— Băieţii nu te iau peste picior, nu te îngînă, pe cînd fetele numai de aşa ceva se ţin, ca să-ţi facă în ciudă.

— Aşa? mde... Atunci trebuie să ne mai gîndim. Ne mai sfătuim noi amîndoi, nu-i aşa?

— Bine, să ne sfătuim.

Mama ascultă zîmbind, e şi ea de faţă şi coase ceva. De curînd şi-a făcut un halat atît de larg de s-a mirat şi Serioja; dar ce-i drept, în ultima vreme s-a îngrăşat grozav. Acum coase la un lucru mititel, pe care îl tiveşte cu danteluţe.

— Ce coşi? o întreabă Serioja.

— O scufiţă, îl lămureşte mama. E pentru băieţelul sau fetiţa noastră, depinde ce veţi hotărî voi doi să fie.

— Cum aşa? O să aibă un cap chiar atît de mic? se minunează Serioja, cercetînd cu neîncredere scufiţa ca de păpuşă. (Ia te uită! Cînd ai un cap aşa de mic, dacă te trage cineva de păr, ţi-l smulge cu gît cu tot!)

— Da, însă numai la început — îi răspunde mama — pe urmă o să crească. Tu nu vezi, ce repede creşte Viktor? De tine nici să nu mai vorbim! O să crească şi *el*, fireşte.

Mama îşi îmbracă scufiţa pe mînă şi, cînd o priveşte, faţa i se luminează. Korosteliov o sărută cu băgare de seamă pe frunte chiar la rădăcina părului ei moale şi mătăsos...

Se vede că şi-au pus serios în gînd să aducă un băieţel sau o fetiţă; dovadă că au cumpărat un pătuţ şi o plăpumioară, baie însă nu, că o s-o moştenească pe a lui Serioja. Serioja abia mai încape în băiţa lui şi cînd şade în ea, de mult nu mai poate întinde picioarele; însă pentru cineva cu un cap pe măsura acestei scufiţe, e tocmai bună şi băiţa.

Cine nu ştie de unde-şi aduc oamenii mari copiii? de la spital, unde se vînd copii. O femeie şi-a cumpărat chiar doi deodată. Dar de ce i-o fi luat pe amîndoi chiar la fel? Se spune că nu-i deosebeşte nici ea decît după o aluniţă pe care unul dintre ei o are pe gît. N-avea nici un rost să-i ia chiar atît de asemănători, mai bine îşi alegea unul de un fel, şi pe celălalt de alt fel.

Serioja nu se dumereşte însă de ce Korosteliov şi mama tot amînă de o zi pe alta un lucru pe care l-au început atît de serios: pătuţul stă gol, deocamdată nu s-a ivit nici o fetiţă, nici un băieţel.

— De ce nu cumperi o dată copilul? o întreabă Serioja, nerăbdător, pe mama.

Mama (vai ce grasă s-a făcut!) izbucneşte în rîs:

— Ce să fac, dacă acum nu se găsesc de vînzare! Dar fii pe pace, mi-au făgăduit c-or să aducă în curînd.

Se mai întîmplă să ai nevoie de ceva și tocmai atunci să nu se găsească, dar nu-i nimic, Serioja poate să mai aștepte, n-are nici un zor.

Orice ar spune mama, încet mai cresc copiii mici! E destul să te uiți la Viktor ca să-ți dai seama de asta. De cînd a venit Viktor pe lume și cu chiu cu vai a împlinit un an și șase luni. Și cît o să mai treacă pînă o să fie în stare să se joace cu copiii cei mari! Atunci băiețelul cel nou sau fetița o să se poate juca cu Serioja abia cine știe cînd, într-un viitor atît de îndepărtat încît nici nu merită să-ți bați capul cu el. Iar pînă atunci Serioja va trebui să-l apere și să-l ocrotească pe el — sau pe ea. Ce-i drept, să aperi un copil este o faptă frumoasă — atîta lucru înțelge și Serioja; totuși nu e o treabă atît de atrăgătoare cum își închipuie Korosteliov. Destul de greu îi vine Lidei să-l crească pe Viktor: toată ziua trebuie să-l care cu ea, ba să-l distreze, ba să-l muștruluiască. Acum cîteva zile, părinții ei s-au dus la o nuntă, iar Lida a trebuit să rămînă acasă. Plîngea cu lacrimi amare căci de n-ar fi fost Viktor, ar fi luat-o și pe ea la nuntă. Din pricina lui trăiește ca la închisoare, se tînguie Lida.

Dar treacă de la el: Serioja e gata să-i ajute lui Korosteliov și mamei. Să se ducă amîndoi liniștiți la lucru, mătușa Pașa să gătească de mîncare ca și pînă acum, că Serioja, dacă tot n-are încotro, o să vadă el de făptura neajutorată, cu căpșorul ca de păpușă, care s-ar prăpădi cu siguranță, dacă n-ar apăra-o el. Are s-o hrănească cu griș cu lapte și are s-o culce la timp. El și Lida o să vină cu schimbul unul la altul, și fiecare o să aducă și copilul cu el; împreună o să le fie mai ușor să vadă de ei și unde mai pui că o să se poată și juca în timp ce dorm cei mici.

Într-o dimineață, cînd s-a trezit, i s-a spus că mama a plecat la spital după copilaș.

Cu toate că era pregătit sufletește, începu să-i bată inima: orice s-ar zice, este un mare eveniment...

O aștepta pe mama să se întoarcă din ceas în ceas; stătea în poartă sperînd că din clipă în clipă o s-o vadă apărînd după colț, cu băiețelul sau cu fetița în brațe și atunci o să alerge să-i întîmpine... Deodată auzi că mătușa Pașa îl strigă:

— Korosteliov te cheamă la telefon.

Dădu fuga în casă și înșfăcă receptorul, care se găsea pe măsuță lîngă telefon.

— Alo! zbieră el din răsputeri. Glasul lui Korosteliov, triumfător și vesel, îl vesti:

— Seriojka! Ai un frățior! Auzi? Un frate! Cu ochi albaștri! Cîntărește patru kilograme. Strașnic flăcău, nu-i așa? Ești mulțumit?

— Da!... Da!... răcni Serioja descumpănit și totuși răspicat.

Dar glasul din receptor tăcu. Atunci mătuşa Paşa, ştergîndu-şi ochii cu şorţul, spuse:

— Are ochi albaştri, va să zică seamănă cu taică-său. Slavă ţie doamne! Să fie într-un ceas bun.

— Cînd o să vină acasă? întrebă Serioja. Rămase mirat şi amărît cînd află că or să mai zăbovească vreo şapte zile, poate şi mai mult; i se spuse şi de ce: fiindcă la spital copilaşul trebuie să se deprindă cu mama.

Korosteliov se ducea în fiecare zi la spital. Nu-l lăsau să intre la mama, dar primea bileţele de la ea. „Băieţelul nostru e foarte drăguţ. Şi neobişnuit de inteligent". I-a ales şi un nume: „Alexei", dar o să-i spună Lionia. I s-a urît acolo şi se plictiseşte, abia aşteaptă să vină acasă. Îi îmbrăţişează şi îi sărută pe toţi, mai cu seamă pe Serioja.

...Trecură şapte zile, poate chiar mai multe. Într-o dimineaţă, cînd pleca de acasă, Korosteliov îl anunţă pe Serioja:

— Aşteaptă-mă, că vin să te iau: azi ne ducem împreună după mama şi după Lionia.

Veni într-adevăr să-l ia cu „Gaz"-ul în care se aflau mătuşa Tosia şi un buchet de flori. Plecară cu toţii spre spital. Era cel în care murise străbunica. Cînd ajunseră în dreptul primei clădiri de la poartă, auziră deodată glasul mamei:

— Mitia! Serioja!

Stătea la o fereastră deschisă şi le făcea cu mîna. Serioja strigă: „Māmico!" Ea îi mai făcu

un semn cu mîna şi plecă de la fereastră. Korosteliov îl linişti pe Serioja spunîndu-i că trebuie să vină numaidecît. Trecu mult timp şi mama nu se mai arăta: tot aşteptînd-o s-au plimbat pe alee, s-au uitat pe uşa cu arc, care scîrţîia şi se închidea singură, apoi s-au aşezat pe o bancă sub un copac tînăr cu frunzişul rar ce nu dădea aproape nici o umbră. Korosteliov era din ce în ce mai nerăbdător, spunea mereu că or să se veştejească florile pînă vine mama. Mătuşa Tosia, care lăsase maşina în faţa porţii, venise lîngă ei şi căuta să-l liniştească pe Korosteliov spunîndu-i că totdeauna durează atît de mult.

În sfîrşit uşa scîrţîi şi mama apăru, ţinînd în braţe un pachet albastru. Alergară cu toţii s-o îmbrăţişeze, dar ea îi opri:

— Luaţi seama! Mai încet!

Korosteliov îi dădu buchetul, îi luă din braţe pachetul albastru, dădu la o parte un colţ de dantelă şi îi arătă lui Serioja un obrăjor mititel de tot, stacojiu şi grav, cu ochii închişi: era Lionia, frăţiorul lui... Pe cînd îl priveau, copilaşul ridică pe jumătate o pleoapă şi prin mica crăpătură i se zări ochişorul albastru, tulbure, iar obrăjorul i se schimonosi. Korosteliov îi şopti cu glasul sugrumat: „Of, tu..." şi-l sărută.

— Ce faci, Mitia? îl mustră mama.

— Da' ce, nu-i voie? întrebă Korosteliov mirat.

— Orice microb îi poate face rău, îl lămuri mama. Aici nu se apropia nimeni de el fără o

mască de tifon pe obraz. Te rog să ai grijă, Mitia.

— Bine, nu mai fac, fii pe pace! îi făgădui Korosteliov.

Cînd au ajuns acasă, l-au culcat pe Lionia în patul mamei şi l-au desfăşat, aşa că Serioja a putut să-l vadă în întregime. De unde a mai scornit mama că e frumos? Avea pîntecele umflat, iar mînuţele şi picioruşele neînchipuit de subţiri şi plăpînde, de parcă nici nu erau de om, şi le mişca alandala. Gît n-avea de loc. Nici deştept nu părea de fel. Stătea cu gura căscată de i se vedeau gingiile goale, fără dinţi şi deodată a început să se vaiete scoţînd nişte strigăte slabe, ciudate, mereu aceleaşi, de te scoteau din sărite.

— Mititelul meu! îl alinta mama. Ştiu că ţi-e foame! E şi timpul! Băieţelul meu vrea să mănînce! Stai puţin, îţi dau numaidecît!

Mama vorbea tare, se mişca repede şi acum nu mai era de fel grasă, slăbise foarte mult. Korosteliov şi mătuşa Paşa se străduiau s-o ajute şi se repezeau să-i îndeplinească tot ce le cerea.

Lionia avea scutecele ude. Mama i le schimbă, îl luă în braţe, se aşeză cu el pe scaun, îşi descheie rochia, scoase un sîn şi-l apropie de gura lui Lionia, care se domoli ca prin minune, prinse sînul cu buzele şi începu să sugă cu atîta lăcomie că se îneca mereu.

„Mai mare ruşinea!..." se gîndi Serioja în sinea lui.

Korosteliov îi ghici gîndul şi de aceea îi spuse în şoaptă:

— Azi a împlinit nouă zile, pricepi? N-are decît nouă zile, sărăcuţul, aşa că ce pretenţii poţi avea de la el?! N-am dreptate?

— Ba da, încuviinţă Serioja descumpănit.

— Mai tîrziu o să fie un flăcău straşnic, ai să vezi.

„Bine, dar cînd o să fie asta? se întrebă Serioja — şi ce te faci cu el pînă atunci?! Şi cum să ai grijă de el cînd este... ca o piftie; pînă şi mama se teme parcă să-l atingă."

După ce se sătură, Lionia adormi pe patul mamei. Cei mari se adunaseră în sufragerie şi vorbeau despre el.

— Ar trebui o dădacă să-l îngrijească, spunea mătuşa Paşa. Eu nu prididesc cu toate.

— N-avem nevoie de nimeni, hotărî mama. Deocamdată sînt în vacanţă aşa că o să văd eu de el iar pe urmă o să-l dăm la creşă, acolo sînt îngrijitoare pricepute şi copilul n-o să ducă lipsă de nimic.

„Foarte bine că au de gînd să-l dea la creşă" — se gîndi Serioja uşurat. Lida visa mereu că o dată şi o dată o să-l dea şi pe Viktor la creşă... Serioja se sui în pat şi se aşeză lîngă Lionia, cu gîndul să-l cerceteze cu de-amănuntul acum cînd nu urlă, nici nu se strîmbă. Constată că Lionia are şi gene, numai că sînt foarte scurte.

Pielea de pe obrăjorul lui stacojiu părea moale şi catifelată ; ca să se convingă, Serioja întinse un deget şi dădu s-o pipăie...

— Ce faci ? se răsti mama care tocmai intrase.

Luat prin surprindere, Serioja tresări şi îşi trase mîna înapoi...

— Dă-te jos din pat numaidecît! Cum poţi să-l atingi cu mîinile murdare ?!

— Mîinile mele sînt curte, îngăimă Serioja speriat, pe cînd se dădea jos din pat.

— Să ştii o dată pentru totdeauna, Seriojenka, îl dăscăli mama, că nu se cade să te apropii de el cît e mic. Poţi să-l loveşti din greşeală... Cîte nu se pot întîmpla. Şi te rog să nu aduci încoace alţi copii, ca nu cumva să ia Lionia vreo boală de la ei... Şi acum hai mai bine să plecăm de aici ! încheie mama cu un ton blajin dar categoric.

Serioja ieşi supus. Stătea pe gînduri. Totul era altfel decît se aşteptase... Mama acoperi fereastra cu un şal pentru ca lumina să nu-l trezească pe Lionia, apoi plecă după Serioja, şi închise încetişor uşa...

VASKA ŞI UNCHIUL SĂU

Vaska are un unchi. Lida, fireşte, ar vrea să spună că-i o minciună, că Vaska n-are nici un fel de unchi, dar e nevoită să tacă, n-are încotro, fiindcă unchiul există într-adevăr ; dovadă — fotografia lui aşezată pe poliţă, între două glastre cu maci din talaj roşu. Unchiul e fotografiat sub un palmier, îmbrăcat în alb din cap pînă în picioare, dar soarele aruncă o lumină atît de orbitoare pe el, încît nu i se prea deosebesc nici trăsăturile, nici îmbrăcămintea. Cel mai bine au ieşit pe fotografie palmierul şi două umbre scurte, negre : a unchiului şi a palmierului.

N-are prea mare importanţă că nu i se vede chipul, păcat însă că nu se desluşeşte cum e îmbrăcat. Doar nu e vorba de un unchi oarecare, ci de un ofiţer de marină şi încă de un căpitan de cursă lungă. Tare ar fi interesant să ştii ce fel de uniformă poartă un căpitan de cursă lungă. Vaska spune că fotografia îl arată pe unchiul său în oraşul Honolulu, de pe insula Oahu. Uneori sosesc şi pachete de la unchiul său şi atunci mama lui Vaska se laudă:

— Iar mi-a trimis Kostea două cupoane.

Pe limba ei, orice bucată de stofă sau de mătase se numeşte „cupon". Uneori sosesc şi pachete cu lucruri de mare preţ. Aşa, bunăoară, au primit o dată o sticlă de spirt, în care se găsea un crocodil mic de tot, cît un peştişor, dar adevărat ; în spirt crocodilul poate sta şi o sută de ani fără să se strice. Vaska, fireşte, face pe grozavul de atunci : doar tot ce au ceilalţi copii e fleac pe lîngă puiul lui de crocodil.

Altă dată era în pachet o scoică mare, cenuşie pe dinafară, iar pe dinăuntru trandafirie, cu o crăpătură ca două buze întredeschise; cînd duci scoica la ureche, auzi un vuiet înăbuşit şi neîntrerupt, ce vine parcă de departe. Cînd Vaska e în toane bune, îl lasă şi pe Serioja să asculte. Atunci Serioja stă nemişcat, cu urechea lipită de scoică, cu ochii holbaţi, fără să clipească şi ţinîndu-şi răsuflarea, ascultă vuietul slab şi lin care se aude din fundul scoicii. Ce-i vuietul ăsta? De unde vine? De ce te tulbură şi totuşi nu te mai saturi ascultîndu-l?...

Şi iată că într-o bună zi, acest unchi ciudat, ca din poveşti, după ce a fost la Honolulu şi pe fel şi chip de insule, s-a hotărît să vină să-l vadă pe Vaska şi pe ai lui! Vaska a ieşit anume pe stradă, ca să le anunţe celorlalţi copii această veste mare; le-a comunicat-o fără să-şi scoată ţigara din colţul gurii, cu ochii închişi pe jumătate din pricina fumului, cu un aer nepăsător, ca şi cum ar fi fost vorba de un lucru de la sine înţeles şi fără prea mare importanţă. Iar cînd Şurik, după o clipă de tăcere, l-a întrebat cu glasul său de bas: „Care unchi? Căpitanul?“ Vaska a răspuns:

— Mai întrebi? Păi *eu* nici nu am alt unchi!

Rostise „eu“ atît de răspicat şi cu tîlc, încît reieşea limpede: *voi* puteţi avea orice fel de unchi; al meu nu poate fi însă decît căpitan. Şi toţi ceilalţi copii recunoscură că Vaska avea dreptate.

— Şi soseşte curînd? vru să ştie Serioja.

— Peste o săptămînă, două, îl lămuri Vaska. Ei, am plecat, mă duc să cumpăr var.

— Ce să faci cu varul? se miră Serioja.

— Mama are de gînd să spoiască tavanele. Fireşte, cum să nu spoieşti tavanele în cinstea unui asemenea unchi!

— Minte! nu se putu răbda Lida să nu intervină. Nu vine nici un unchi la ei!

Cum rosti aceste cuvinte, Lida dădu un pas înapoi de teamă să nu se aleagă cu o scatoalcă, dar de astă dată Vaska nu-i dădu nici o palmă. Nici măcar nu-i strigă „proasto“, ci plecă fără s-o mai bage în seamă, bălăngănindu-şi plasa în care se afla săculeţul pentru var. Lida rămase încremenită; îi venea să intre în pămînt de ruşine.

...In casa lui Vaska s-au spoit tavanele şi s-au tapisat din nou pereţii. Vaska ungea fîşiile de tapet cu clei pe dos şi le dădea în mînă maică-si, care le lipea. Copiii priveau din tindă, deoarece Vaska nu le îngăduia să intre în odăi.

— O să vă băgaţi nasul peste tot şi o să-mi încurcaţi toate socotelile, îi muştruluia el.

Cînd isprăvită treaba asta, mama lui Vaska spălă podelele şi întinse preşuri pe jos. Şi ea şi Vaska nu mai călcau acum decît pe preşuri, ca să nu murdărească duşumeaua.

— Marinarii se dau în vînt după curăţenie, explică mama lui Vaska aceste măsuri. În sfîr-

șit, duseră și ceasul deșteptător în camera din fund, unde avea să doarmă unchiul.

— Marinarii sînt deprinși să trăiască după ceas, adăugă ea.

Toată lumea îl aștepta cu nerăbdare pe unchiul lui Vaska. De cîte ori cotea vreo mașină spre Strada Lungă, tuturor le stătea inima în loc la gîndul că ar putea să sosească unchiul de la gară. Dar mașina trecea mai departe, fără ca unchiul să fi coborît din ea și de fiecare dată, Lida se bucura. Ce să-i faci ? își avea și ea bucuriile ei pe care alții nu le înțelegeau.

Seara, cînd se întorcea de la lucru, mama lui Vaska își vedea mai întîi de treburile gospodăriei, iar după ce termina, ieșea în poartă să se laude față de vecine cu fratele ei, căpitanul. Copiii stăteau deoparte și trăgeau cu urechea.

— Acum e la băi, povestea mama lui Vaska. Trebuie să se mai lecuiască, fiindcă n-o prea duce bine cu inima. Firește, i s-a dat un loc în cel mai bun sanatoriu. Dar după ce-și termină cura, vine să ne vadă. Tare frumos mai cînta el pe vremuri ! mai zise ea. Să-l fi auzit cum interpreta *Unde, unde ați zburat !* Îl întrecea și pe Kozlovski ! Acum, de bună seamă, s-a îngrășat, suferă de astm, și acasă are destule necazuri așa că nu-i mai arde de cîntat.

Deodată coborî glasul și începu să povestească ceva în șoaptă, ca să nu audă copiii.

— Și toate-s fetițe, se plîngea ea. Una-i blondă, alta brunetă și a treia roșcovană. Numai cea mare îi seamănă lui Kostea. Iar bietul frate-meu cutreieră mările și se tot frămîntă. De, nevastă-sa îl procopsește numai cu fete. Deși, n-am ce zice, e mai ușor să crești zece fete decît un singur băiat.

Vecinele își întoarseră privirea spre Vaska.

— Abia îl aștept pe fratele meu, să mă sfătuiesc cu el, urmă mama lui Vaska. Aici numai un bărbat poate hotărî ce-i de făcut. Eu simt că încep să-mi pierd mințile.

— Așa-i — oftă mătușa lui Jenka — îți iese sufletul pînă să faci om dintr-un băiat.

— Depinde de băiat, îi întoarse vorba mătușa Pașa. Al nostru, bunăoară, e tare blînd și duios.

— Așa-s toți, cît sînt mici, răspunse mama lui Vaska. Dar stai să vezi cînd o mai crește, cum o să-și mai dea arama pe față.

Căpitanul, unchiul lui Vaska, sosi într-o noapte ; de dimineață, cînd copiii și-au aruncat ca de obicei ochii înspre grădina lui Vaska, dădură de unchiul mult așteptat, care se plimba pe potecă, îmbrăcat în alb din cap pînă în picioare, întocmai ca pe fotografie : purta o tunică albă, pantaloni albi cu dungă, pantofi tot albi, iar pe tunică străluceau ca aurul nasturii și tresele. Deodată se opri, cu mîinile la spate și spuse cu glas cam fonfăit dar blînd, gîfîind ușor :

— Tare-i frumos aici ! Un adevărat rai ! Eu care vin tocmai de la tropice, simt cum mi se

linişteşte sufletul. Nici nu ştii cît eşti de fericită, Polia, că trăieşti într-un loc aşa minunat.

Mama lui Vaska încuviinţă :

— Da, e destul de frumos pe la noi.

— Uite şi-o colivie de grauri ! exclamă unchiul cu duioşie. Şi încă agăţată într-un mesteacăn ! Iţi mai aduci aminte, Polia, de cartea noastră de citire ? Era acolo o poză cu o colivie de grauri, atîrnată într-un mesteacăn, întocmai ca aici !

— Vasia a pus colivia acolo, îl lămuri sora lui.

— Straşnic băiat ! spuse unchiul.

Vaska era şi el de faţă, spălat şi pieptănat cu îngrijire ca de 1 Mai ; stătea cuminte, cu ochii plecaţi, fără veşnica lui şapcă pe cap.

— Haide să îmbucăm ceva, îl îmbie mama lui Vaska pe fratele ei.

— Vreau să mai stau pe afară, să respir aerul ăsta curat ! se împotrivi unchiul.

Dar mama lui Vaska îl duse spre casă. Cînd se urcă în tindă, înalt şi spătos cum era, părea un turn alb, împodobit cu aur. Apoi intră în casă şi copiii îl pierdură din ochi. Era un bărbat chipeş, ce-i drept cam gras, şi cu puţină guşă. Părea un om tare bun şi blajin. Faţa îi era arsă de soare, dar fruntea îi rămăsese albă şi albeaţa ei era despărţită de restul obrazului bronzat, printr-o linie dreaptă... Deodată Vaska se apropie de Serioja şi de Şurik, care stăteau lipiţi de gard şi priveau printre uluci.

— Ei, puştilor, ce vreţi ? îi luă el de sus.

Dar ei, de tulburaţi ce erau, în loc să răspundă îşi trăgeau nasul.

— Mi-a adus un ceas, se fuduli Vaska. Şi într-adevăr, purta la mîna stîngă un ceas adevărat, cu o curea de piele ! Il duse la ureche, îl ascultă cum ticăe, apoi învîrti de un şurub...

— Putem să venim şi noi la tine ? îl întrebă Serioja.

— Bine, haideţi, le îngădui Vaska. Numai să nu faceţi gălăgie. Dar cînd s-o culca unchiul, sau cînd or veni rudele, s-o ştergeţi fără multă vorbă. Azi la noi se ţine un consiliu de familie.

— Ce-i aia consiliu de familie ? vru să ştie Serioja.

— Se adună tot neamul să se sfătuiască ce să facă cu mine, îl lămuri Vaska.

După aceea intră în casă, urmat de cei doi copii, care se opriră în prag, fără să scoată o vorbă.

Căpitanul, unchiul lui Vaska, îşi ungea tocmai o felie de pîine cu unt ; apoi puse un ou fiert în pahar, îl ciocăni cu linguriţa, îi luă cu grijă coaja de deasupra şi îl sără, punînd cu vîrful cuţitului sare din solniţă. Deodată îşi ridică ochii şi privi în jur, ca şi cum ar fi căutat ceva, încruntîndu-şi sprîncenele blonde, ca un om mîhnit. In cele din urmă întrebă delicat, cu glasul său blînd :

— Iartă-mă, Polia, dar n-ai putea să-mi dai un şervet?

Mama lui Vaska începu să se foiască prin odaie, pînă ce-i dădu în sfîrşit un ştergar curat. El îi mulţumi, îşi întinse ştergarul pe genunchi şi abia după aceea se apucă să mănînce. Muşca din felia de pîine bucăţele atît de mici, încît aproape că nu băgai de seamă cînd mesteca sau înghiţea. Vaska stătea posomorît, iar pe faţa lui se citeau sentimente contradictorii: pe de o parte se simţea stînjenit că nu aveau nici măcar un şervet în casă, iar pe de altă parte, se mîndrea cu unchiul său atît de bine crescut, încît nici nu se putea aşeza la masă fără şervet.

Ce de bunătăţi pusese mama lui Vaska pe masă! Unchiul însă lua din toate atît de puţin, încît privindu-l, aveai impresia că nu mănîncă nimic; de aceea mama lui Vaska se tînguia într-una:

— Nu guşti aproape nimic! Se vede că nu-ţi place!

— Totul e cît se poate de gustos — o linişti unchiul — dar eu trebuie să ţin regim, aşa că te rog să nu te superi, Polia.

De vodcă nici nu vru să audă:

— N-am voie. Un păhărel de coniac pe zi — şi arătă graţios cu două degete cît de mic trebuia să fie acel păhărel — înainte de masă, atîta mi-e îngăduit să beau, fiindcă activează circulaţia sîngelui.

După gustarea de dimineaţă, îl pofti pe Vaska

să facă o plimbare împreună şi îşi puse chipiul care era de asemenea alb şi împodobit cu aur.

— Voi ştergeţi-o acasă, porunci Vaska lui Serioja şi lui Şurik.

— Hai să-i luăm şi pe ei! spuse unchiul cam pe nas. Ce băieţaşi drăguţi! Sînt adorabili fraţii ăştia!

— Nu sîntem fraţi, îl lămuri Şurik cu glasul lui de bas.

— Nu sînt fraţi, întări Vaska.

— Într-adevăr? se miră unchiul. Eu aşa credeam. Seamănă întrucîtva, unul e blond de tot, iar celălalt negricios... Ei, n-are a face că nu sînteţi fraţi, haideţi totuşi la plimbare!

Lida îi văzu cînd o porniră pe stradă. Dădu să fugă după ei, să-i ajungă din urmă. Dar fu de ajuns ca Vaska să-i arunce o privire piezişă peste umăr, pentru ca fetiţa să se întoarcă numaidecît şi să o ia în direcţia opusă, sărind într-un picior.

Cînd se plimbară prin zăvoi, unchiul privea încîntat copacii, iar cînd o luară peste cîmp, nu se mai sătura să admire spicele de grîu. La drept vorbind, încîntarea lui îi cam plictisea pe copii: ei ar fi vrut să le povestească despre mare, despre fel de fel de insule. Dar cu toate astea, unchiul le plăcea nespus, mai ales că tresele îi sclipeau în soare de-ţi luau ochii. Vaska mergea alături de el, în timp ce Serioja cu Şurik ba rămîneau în urmă, ba o luau înainte, ca să-l poată admira pe căpitan din faţă. În cele din

urmă, ajunseră la gîrlă. Unchiul se uită la ceas și constată că n-ar fi rău să se scalde cu toții. Vaska se uită și el la ceasul său, apoi întări propunerea unchiului. Zis și făcut; începură să se dezbrace, șezînd pe nisipul curat și fierbinte.

Serioja și Șurik fură tare dezamăgiți, văzînd că unchiul purta sub tunică o cămașă albă obișnuită, în locul tricoului vărgat de marinar. Cînd își ridică însă brațele ca să-și scoată cămașa peste cap, rămaseră încremeniți...

Tot corpul unchiului de la gît pînă mai jos de brîu, corpul acesta voinic, ars de soare peste tot, brăzdat de cute de grăsime, era în întregime acoperit cu fel și chip de desene albastre. Dar cînd unchiul se ridică în picioare, copiii începură să deslușească din încîlceala de linii albastre, felurite chipuri și litere. Pe piept era înfățișată zîna apelor, cu păru-i lung despletit și cu o coadă de pește; de pe umărul stîng se tîra spre ea o caracatiță cu tentaculele desfăcute și cu ochi de om ce priveau fioros; zîna apelor, cu fața întoarsă de la caracatiță, întindea mîinile spre ea, ca și cînd ar fi implorat-o să nu se apropie. Părea că vezi aievea această scenă înfricoșătoare. Pe umărul și pe tot brațul drept era înșirată o poveste întreagă, în rînduri dese, așa încît, văzut din dreapta, unchiul era acoperit cu o rețea de mîzgălituri. Pe brațul stîng, mai sus de cot, erau înfățișați doi porumbei sărutîndu-se, iar deasupra lor, o cunună de flori și o coroană; de la cot în jos, se vedea o ridiche

străpunsă de o săgeată, sub care era scris în litere mari: „Musia".

— Strașnic! îi spuse Șurik lui Serioja.

— Strașnic! îngînă Serioja oftînd.

Unchiul intră în rîu, se cufundă în el, ieși numaidecît la suprafață cu părul ud și cu un zîmbet fericit, își suflă zgomotos apa din nas și începu să înoate în susul apei. Copiii se țineau după el ca vrăjiți.

Grozav mai înota unchiul! Se mișca prin apă de parcă s-ar fi jucat, iar apa ținea la suprafață această namilă de om, ca și cum s-ar fi jucat și ea cu el. Cînd ajunse în dreptul podului, se întoarse, se culcă pe spate și se lăsă tîrît de curent, mișcînd ușor de tot din vîrful picioarelor în chip de cîrmă. Iar zîna apelor de pe pieptul lui se mișca de parcă ar fi fost vie.

În cele din urmă, unchiul ieși la mal, se culcă pe nisip, cu fața în jos și rămase așa cu ochii închiși, zîmbind mulțumit, în timp ce copiii îi cercetau spinarea pe care se vedea o țeastă cu niște oase sub ea, întocmai ca pe cabina de transformatori; alături era înfățișată luna înconjurată de stele și o femeie îmbrăcată într-o rochie lungă, legată la ochi, șezînd turcește pe niște nori. Șurik își luă inima în dinți și întrebă:

— Unchiule, ce sînt chipurile astea de pe spatele dumitale?

Unchiul începu să rîdă, se ridică și se scutură de nisip.

— Astea-s amintiri — răspunse el — de pe vremea cînd eram tînăr şi necioplit. Vedeţi voi, dragii mei, cîndva am fost atît de întunecat la minte, încît mi-am bătut joc de trupul meu acoperindu-l cu mîzgăliturile astea prosteşti, şi din păcate nu pot scăpa de ele cît oi trăi.

— Dar spune-ne ce scrie aici pe dumneata ? vru să ştie Şurik.

— N-au nici o importanţă prostiile astea scrise pe mine ! ocoli unchiul răspunsul. Importante sînt numai sentimentele şi faptele omului, nu eşti de părere, Vasea ?

— Aşa-i ! aprobă Vaska.

— Dar marea cum arată ? îl iscodi Serioja.

— Marea... repetă unchiul dus pe gînduri. Vrei să ştii cum e marea ? Asta nu se poate povesti. Pot să-ţi spun că nu e nimic mai frumos pe lume. Dar trebuie s-o vezi cu ochii tăi ca să-ţi dai seama.

— Dar o furtună e ceva îngrozitor ? ţinu să afle Şurik.

— Furtuna e ceva minunat ! exclamă unchiul. Pe mare totul e minunat. Clătinînd visător din cap, începu să recite :

Oare nu-i tot una, zise, unde te îngroapă ?
Cel mai drag mormînt mi-ar fi a mării apă...

Şi începu să-şi tragă pantalonii.

După această plimbare, în timp ce unchiul se odihnea, copiii se adunară în fundătura lui

Vaska. Discutau aprins despre tatuajul unchiului.

— Asta se face cu praf de puşcă, îşi dădu cu părerea un băiat de pe strada Kalinin. Mai întîi se zgîrie desenul şi apoi se freacă cu praf de puşcă. Aşa am citit eu undeva.

— Dar de unde se ia praful de puşcă ? întrebă alt băiat.

— Mai e vorbă ? De la magazin !

— Că o să-ţi şi vîndă ţie la magazin ! Nici ţigări nu poţi cumpăra pînă la 16 ani, darmite praf de puşcă !

— Atunci se poate face rost de la vreun vînător.

— Parcă o să-ţi dea !

— Ai să vezi că-mi dă.

— Ba ai să vezi că nu-ţi dă.

Aici interveni un al treilea băiat :

— Numai pe vremuri se făcea aşa ceva cu praf de puşcă. Azi se foloseşte tuş sau chiar cerneală.

— Oare de la cerneală nu coace ? se miră un copil.

— Ba coace, şi încă cum !

— Atunci e mai bine cu tuş. Tuşul pătrunde mai adînc în piele.

— Lasă că nici de la cerneală nu trece cu una cu două.

Serioja îi asculta şi în acelaşi timp îşi închipuia oraşul Honolulu, de pe insula Oahu, unde cresc palmieri şi unde soarele străluceşte orbi-

lor. Iar sub palmieri stau şi se fotografiază căpitani în haine albe ca zăpada, cu trese de aur. „Şi eu o să mă fotografiez aşa“, se gîndea Serioja. La fel ca şi toţi tovarăşii lui de joacă, care discutau cu aprindere despre praf de puşcă şi cerneală, credea şi el fără să se îndoiască o clipă, că va avea parte de toate bucuriile din lume, că va ajunge, între altele, căpitan de marină şi va face negreşit o călătorie la Honolulu. Era tot atît de încredinţat de acest lucru, ca şi de faptul că nu va muri niciodată. Va încerca şi va cunoaşte totul în această viaţă fără sfîrşit.

Spre seară, i se făcu dor de unchiul lui Vaska, dar acesta prea se odihnea mult; se vede că era tare obosit, fiindcă toată noaptea trecută fusese pe drum şi nu închisese ochii. În sfîrşit o văzu pe mama lui Vaska alergînd pe stradă, în pantofii ei de sărbătoare cu tocuri înalte, şi o auzi cum spune din fugă mătuşei Paşa, că se duce după coniac, singura băutură pe care o bea Kostea. După ce soarele asfinţi, sosiră şi rudele. În casa lui Vaska s-a aprins lumina, dar din stradă nu se zărea nimic din ceea ce se petrecea înăuntru, din pricina perdelelor şi a muşcatelor de la fereastră. De aceea Serioja se bucură cînd Şurik îl chemă în curtea lui, să se caţere amîndoi într-un tei, de unde puteau vedea totul.

— Cînd s-a trezit, întîi a făcut gimnastică, îi povesti Şurik lui Serioja, cu un aer preocupat, mergînd repede, cu paşi mărunţi, alături de el. Iar după ce s-a bărbierit, s-a stropit cu odicolon,

care ieşea dintr-o ţeavă. Adineauri au cinat... Hai s-o luăm prin fundătură, ca să nu se ţină şi Lida după noi.

În fundul grădinii familiei Timohin, lîngă gardul care o despărţea de grădina lui Vaska, se afla un tei bătrîn. De partea cealaltă, chiar lîngă gard, era zidul casei lui Vaska. Dar ce folos, pe gard nu te puteai căţăra, fiindcă era putred, trosnea, şi s-ar fi rupt...

Teiul avea o scorbură, unde îşi făcuseră într-o vară cuibul nişte pupeze; acolo-şi păstra Şurik anumite lucruri pe care-i mai bine să le ascunzi de cei mari: cîteva cartuşe şi o lupă; cu ajutorul lupei puteai să sapi orice cuvînt pe garduri şi pe bănci.

Julindu-şi picioarele de coaja aspră şi crăpată a teiului, copiii se căţărară în copac şi se aşezară pe o creangă groasă şi noduroasă: Şurik se ţinea de trunchi, iar Serioja de Şurik.

Acolo sus, în frunzişul cu foşnet mătăsos, se simţeau ca într-un cort. O boare proaspătă, cu miros amărui, le mîngîia şi le gîdila obrajii. Sus de tot, peste capetele lor, cortul era luminat de razele aurii ale asfinţitului, iar mai jos, spre pămînt, umbra înserării devenea tot mai deasă şi mai întunecată. Creanga cu frunze aproape negre ce se legăna în faţa ochilor lui Serioja, nu-l împiedica să urmărească tot ce se petrece în casa lui Vaska. Acolo ardea lampa electrică, şi se vedea căpitanul, şezînd în mij-

locul rudelor sale. Mai mult, se auzea tot ce vorbeau.

Mama lui Vaska, dînd din mîini, spunea tocmai:

— La urmă mi-a dat o chitanță pe care scria că cetățeanca Ciumacenko Pe. a fost condamnată la o amendă de douăzeci și cinci de ruble, pentru acte de huliganism comise pe stradă.

Una dintre rude izbucni în rîs.

— Nu văd ce găsești de rîs, aici, o luă la rost mama lui Vaska. Și după alte două luni, mă cheamă din nou la miliție, îmi arată un proces-verbal și iar îmi trec în buletin că am plătit cincizeci de ruble pentru spargerea unei vitrine de la cinematograf.

— Povestește mai bine — o îndemnă altă rudă — cum s-a bătut fiul tău cu niște vlăjgani și cum a ars plapuma cu țigara, de era cît pe ce să ia foc și casa.

— Dar de unde are bani de țigări? întrebă căpitanul, unchiul lui Vaska.

În timpul acesta Vaska ședea cuminte și modest, îngrijit pieptănat, cu obrazul rezemat în palmă și cu cotul sprijinit de genunchi.

— Nemernicule, i se adresă unchiul cu glasul său blînd. Te-am întrebat de unde ai bani?

— Mi-i dă mama, răspunse Vaska încruntat.

— Iartă-mă, Polia — zise unchiul — dar nu te înțeleg.

Mama lui Vaska izbucni în plîns.

— Ia să-mi arăți carnetul tău de note. Unchiul îl frunzări, mijindu-și ochii, apoi spuse liniștit, aproape cu blîndețe:

— Ticălosule! Măgarule!

Azvîrli carnetul pe masă, își scoase batista din buzunar și începu să-și facă vînt.

— Da, oftă el. E foarte trist. Dacă-i vrei binele, ești da-toa-re să-l ții din scurt. Ia pildă de la Nina mea... Ce minunat a crescut ea fetițele! Sînt disciplinate, învață să cînte la pian... Și de ce crezi? Fiindcă a știut să le țină din scurt.

— Fetele se cresc mult mai ușor decît băieții! interveniră rudele într-un glas.

— Ține seama, Kostea — zise iarăși rubedenia care-l pîrîse pe Vaska pentru isprava cu plapuma — că dacă nu-i dă ea banii, își ia singur din geanta ei fără s-o mai întrebe.

La aceste cuvinte, mama lui Vaska începu să plîngă și mai tare.

— Dar de la cine ai vrea să-i iau, se oțărî Vaska. De la străini poate?

— Ieși afară! strigă unchiul pe nas și se ridică în picioare...

— Acuși o să-i tragă o sfîntă de bătaie, îi șopti Șurik lui Serioja... Deodată se auzi un trosnet și creanga pe care ședeau amîndoi se rupse brusc și căzu la pămînt foșnind zgomotos; o dată cu ea se prăbuși și Serioja, trăgîndu-l pe Șurik după el.

— Nu cumva să scîncești! îi șopti Șurik culcat în țărînă.

Se ridicară de jos frecîndu-şi fiecare locul unde se lovise. Vaska îi privea peste gard; pricepuse totul şi îi ameninţă:

— Lasă că vă învăţ eu să mai spionaţi!

În spatele lui Vaska apăru ca din pămînt statura impunătoare a unchiului, cu tresele aurii de pe haina albă sclipind în lumina ce se revărsa pe fereastră şi-l auziră spunînd:

— Dă încoace ţigările, dobitocule.

Serioja şi Şurik o tuliră şchiopătînd prin grădină şi, cînd se uitară înapoi, văzură cum Vaska îi întindea unchiului un pachet de ţigări, pe care acesta îl mototoli şi îl rupse pînă-l făcu ferfeniţă, apoi îl înşfăcă pe Vaska de guler şi îl tîrî după el în casă...

A doua zi dimineaţă, la uşa casei lui Vaska era pus un lacăt.

Lida povestea că toţi trei plecaseră cu noaptea în cap, la colhozul Cikalov, să vadă nişte neamuri. Lipsiră toată ziua de acasă. Iar a doua zi de dimineaţă, mama lui Vaska, suspinînd, puse din nou lacătul pe uşă şi porni plîngînd la lucru: Vaska plecase chiar în noaptea aceea cu unchiu-său, pentru totdeauna. Îl luase unchiul să-l dea la şcoala de marină Nahimov şi să facă om din el. Poftim ce noroc a dat peste Vaska, drept răsplată că-i şterpelea maică-si bani din geantă şi spărsese vitrina la cinematograf!

— Neamurilor trebuie să le mulţumesc pentru asta, îi împărtăşi mătuşii Paşa, mama lui Vaska. Aşa mi-au încondeiat băiatul în faţa lui Kostea,

de-ai fi zis că e vorba de un criminal, nu altceva. Spune şi dumneata, dacă-i un copil chiar atît de rău? Mai ţii minte cum a tăiat singur un metru cub de lemne şi le-a aşezat în stivă? Pînă şi tapetele mi-a ajutat să le lipesc. Ce se face acum el fără mine?... Aici o podidi plînsul. Lor ce le pasă, doar nu e copilul lor, îngăima ea printre lacrimi. Numai eu ştiu că în fiecare toamnă i se umple ceafa de furuncule, dar acolo cine o să se sinchisească de asta...

Cum dădea cu ochii de vreun băieţaş care purta şapca întoarsă cu cozorocul la spate, izbucnea numaidecît în plîns. Într-o zi, a chemat pe Serioja şi pe Şurik la ea, şi le-a povestit despre Vaska, despre ce făcea el cînd era mic, apoi le-a arătat şi fotografiile pe care i le dăruise fratele ei, căpitanul: vederi de prin porturi, păduri întregi de bananieri, monumente vechi, marinari pe covertă, oameni şezînd pe spinarea unui elefant, un cuter spintecînd valurile, o dansatoare neagră cu brăţări la glezne, copii de negri cu buze groase şi cu părul creţ — atîtea şi atîtea lucruri necunoscute şi tare ai vrea să ştii cum se numeşte fiecare. Şi pe mai toate fotografiile se vedea marea, o întindere nesfîrşită ce se unea în depărtare cu cerul, o apă mare, mişcătoare, brăzdată în cute tivite cu spumă de un alb strălucitor. Din străfundurile acestei stihii necunoscute, auzeai parcă acelaşi vuiet misterios şi atrăgător care te fermeca de cîte ori îţi lipeai urechea de scoica aceea trandafirie...

Acum de cînd grădina lui Vaska rămăsese pustie şi tăcută, fiecare se simţea ca la el acasă: puteai să intri acolo nestingherit şi să te joci toată ziua, fără să te ia nimeni la goană... Stăpînul grădinii plecase pentru totdeauna spre stihia aceea îndepărtată, trandafirie, cu vuietul ei plin de vrajă spre care va porni o dată şi Serioja.

URMARILE INTILNIRII CU UNCHIUL LUI VASKA

Între copiii de pe strada Kalinin şi cei de pe Strada Lungă se stabiliră nişte legături misterioase. Se duceau tratative în mare taină. Şurik umbla de colo pînă colo cu un aer preocupat şi-i aducea mereu alte veşti lui Serioja. Părea să aibă tot timpul treabă şi alerga grăbit cu picioruşele lui durdulii arse de soare, iar ochii lui negri aruncau săgeţi în toate direcţiile. Aşa-i firea lui Şurik: de cîte ori îi intră cîte o trăsnaie în cap, ochii încep să-i fulgere, aşa că se vede numaidecît că Şurik pune ceva la cale. Maică-sa e îngrijorată de fiecare dată iar taică-său, şoferul Timohin, îl ameninţă dinainte cu cureaua, deoarece se ştie că Şurik are întotdeauna idei năstruşnice. De aceea nici nu-i de mirare că părinţii lui sînt veşnic nelinişţiţi, că de, se tem şi ei că într-o zi băiatul lor ar putea să facă una boacănă de tot, care să-i pună sănătatea sau chiar viaţa în primejdie.

Dar Şurik nici nu se sinchisea de curea. Să se împiedice el de atîta lucru, tocmai acum cînd copiii de pe strada Kalinin plănuiesc să se tatueze? Se pregătesc în mod organizat, în colectiv. Ai naibii mai sînt! După ce i-au descusut pe Şurik şi pe Serioja cît mai amănunţit cum şi pe unde era tatuat unchiul lui Vaska, după ce au făcut toate desenele după indicaţiile lui Şurik şi ale lui Serioja, acum nici măcar nu vor să-i lase să ia parte la această operaţie. Spun că „aşa ceva nu-i de nasul vostru“! Auzi ce măgari! Unde mai e dreptatea pe lumea asta!

Nici măcar nu se pot plînge cuiva: au jurat doar să nu sufle un cuvînt nimănui, adică nimănui de pe Strada Lungă. Se ştie că pe Strada Lungă stă vestita Lida, care se ţine numai de pîre; te dă de gol în faţa celor mai mari, numai ca să-ţi facă rău, chiar dacă ea nu cîştigă nimic din asta; şi-atunci să vezi ce tărăboi fac părinţii, ba se mai amestecă şi şcoala, încep să te ia în tărbacă la consiliul pedagogic, la adunările părinţilor şi în loc să-ţi poţi duce treaba pînă la capăt, iese o tărăşenie, de-i vai şi amar de capul tău.

Tocmai din această pricină, tabăra din strada Kalinin îşi ascunde planurile de cea din Strada Lungă. Dar de Şurik nu-i chip să ţii ceva ascuns, şi unde mai pui că a văzut şi desenele. Nişte desene de toată frumuseţea pe hîrtie de calc şi pergament!

— Au mai adăugat şi cîte ceva de la ei, îl informă Şurik pe Serioja. Au desenat şi un avion, o balenă care scoate apa pe gură, nişte lozinci... Ţi se lipeşte foaia pe piele şi pe urmă te înţeapă cu un ac după desen. Trebuie să iasă ceva straşnic!

Lui Serioja nu-i prea venea la socoteală să se lase înţepat cu acul şi încă de atîtea ori!...

Dar dacă Şurik e gata să îndure un asemenea chin, nici Serioja nu se poate lăsa mai prejos.

— Aşa-i! întări el cu nepăsare făcînd pe curajosul. Trebuie să iasă ceva grozav.

Copiii de pe strada Kalinin nu voiau cu nici un preţ să-i facă lui Şurik sau lui Serioja un tatuaj cît de mic, nici măcar o lozincă, darmite o balenă! În zadar bătea Şurik la toate porţile, degeaba se căciulea încercînd să convingă pe cineva. Peste tot primea acelaşi răspuns:

— Duceţi-vă încolo! Se vede că glumeşti?! Şterge-o şi lasă-ne în pace!

De la un timp începură chiar să-l ia la goană. Cînd erau să-şi piardă orice nădejde, Şurik izbuti să-l atragă pe Arsentii de partea lor.

Pe Arsentii toţi părinţii îl ridică în slava cerului, şi-l dau de exemplu: are la toate numai nota cinci, veşnic este cu nasul în carte, e ca scos din cutie şi se bucură de o autoritate fără margini printre copii. Dar cea mai de seamă însuşire a lui e cinstea, simţul dreptăţii, de aceea, după ce a făcut cîteva glume pe socoteala lui Şurik şi a lui Serioja, a hotărît:

— Eu cred că trebuie să ţinem seama de meritele lor. Propun să le facem măcar o literă, iniţiala numelui lor. Ei, eşti mulţumit? îl întrebă el pe Şurik.

— Nu! se oţărî Şurik. Noi nu ne mulţumim cu o singură literă.

— Atunci cară-te de aici, îl luă la rost Valerii, un vlăjgan din clasa a cincea. Dacă faceţi pe grozavii, nu vă alegeţi cu nimic!

Şurik îşi luă tălpăşiţa, însă dîndu-şi seama că n-are de ales, se întoarse înapoi, declarînd că se învoieşte şi cu o singură literă: el se mulţumeşte cu un „Ş“, iar Serioja cu un „S“. Dar măcar astea să fie făcute ca lumea, nu de mîntuială. Se înţeleseră să se adune cu toţii a doua zi la Valerii, a cărui mamă era plecată într-o delegaţie.

La ora stabilită, Şurik şi Serioja se înfiinţară la Valerii acasă.

Pe prispă o găsiră pe Lariska, sora lui Valerii, care cosea de zor nişte cruciuliţe pe o bucată de canava. Frate-său o aşezase anume acolo, ca să nu lase nici un străin să intre, spunînd că nu-i nimeni acasă. Copiii se strînseseră în fundul curţii, lîngă baie; erau de faţă numai băieţi din clasa a cincea, ba chiar şi din clasa a şasea, iar printre ei o singură fetiţă, grăsuţă şi palidă, cu un aer foarte serios; avea buza de jos groasă, palidă şi răsfrîntă, încît făcea impresia că tocmai ea dă feţei o expresie atît de serioasă şi de impunătoare. Dacă fetiţa şi-ar fi ridicat buza, te

aşteptai să nu mai pară de loc serioasă şi cu atît mai puţin impunătoare.

Fetiţa, care se numea „Kapa", tăia cu foarfeca nişte bucăţi dintr-o faşă, aşezîndu-le apoi pe un scăunel. Era membră în comisia sanitară a şcolii, de aceea şi aşternuse mai întîi pe scăunel o cîrpă curată.

În baia strîmtă, întunecoasă, cu pereţii afumaţi, cu o singură ferestruică aşezată sus de tot, aproape de tavan, se afla chiar la intrare o buturugă joasă, iar pe laviţă erau pregătite desenele cu pricina, strînse sul. De cum intrau băieţii, cercetau desenele. Îşi dădeau părerea despre ele, şi de veseli ce erau, se luau la ceartă în glumă, se hîrjoneau, şi fiecare îşi alegea un desen după pofta inimii. Motiv serios de încăierare nici nu ar fi avut, fiindcă acelaşi desen se putea repeta de mai multe ori, după numărul doritorilor. Şurik şi Serioja admirau desenele de la distanţă, căci nu se încumetau să se apropie de laviţă, unde trebăluiau numai băieţii cei mari, care-i ţineau la respect prin aerul lor grav şi sigur de sine.

Arsentii sosi direct de la şcoală, după ora a şasea, cu servieta sub braţ. Ceru să vină primul la rînd, spunînd că are foarte multe lecţii pe a doua zi: o compunere şi un capitol lung de învăţat la geografie. Din respect pentru sîrguinţa lui, îl lăsară să treacă înaintea tuturor. Arsentii îşi aşeză cu grijă servieta pe laviţă, îşi scoase

zîmbind cămaşa şi cînd rămase gol pînă la brîu, se aşeză pe buturugă cu spatele spre uşă.

Băieţii cei mari se îmbulzeau în jurul lui, iar pe Serioja şi pe Şurik îi goniră afară, în curte, aşa încît nu puteau să vadă nimic, cu toate că se ridicau în vîrful picioarelor şi căutau să sară cît mai sus. Deodată amuţiră cu toţii şi nu se mai auzi decît un scîrţîit, foşnetul hîrtiei şi după cîteva clipe, glasul lui Valerii:

— Kapka! Dă o fugă pînă la Lariska şi cere-i un prosop.

Kapka cea serioasă o luă la fugă — buza de jos îi tremura la fiecare pas — şi se întoarse numaidecît aducînd prosopul pe care-l aruncă lui Valerii peste capul celorlalţi.

— Ce nevoie au de prosop? tot întreba Serioja sărind în sus doar-doar o zări ceva. Spune, Şurik, ce fac cu prosopul?

— Pesemne curge sînge! strigă Şurik întărîtat, căznindu-se să-şi vîre capul printre copii, ca să vadă ce se petrece. Un băiat înalt se întoarse spre el şi îl măsură cu o privire aspră, şoptindu-i ameninţător:

— Ia astîmpără-te!

Părea că tăcerea ţine de-o veşnicie, încordarea ajunsese la culme, chinuindu-i mai ales pe cei care nu puteau urmări ce se întîmplă. Serioja obosise de atîta aşteptare. Alergase cîtva timp după libelule, cercetase cu de-amănuntul curtea lui Valerii şi pe Lariska, şi acum se plictisea de-a binelea... În sfîrşit cei dinăuntru prin-

seră iar glas, începură să se foiască şi-i făcură loc lui Arsentii să iasă — dar vai! era de nerecunoscut, avea o înfăţişare groaznică: era violet de la gît pînă la brîu; nici n-ai fi zis că pieptul şi spinarea lui au fost odată albe — iar prosopul cu care era încins era plin de sînge şi cerneală!

Dar cu toate că era alb ca varul la faţă, Arsentii zîmbea, ca un adevărat erou! Se apropie cu paşi hotărîţi de Kapa, îşi dezlegă prosopul de la brîu şi-i ceru:

— Fă-mi un pansament cît mai strîns.

— Acum ar trebui să luăm puştii la rînd — fu de părere cineva — ca să nu se facă panică. Să isprăvim mai întîi cu mucoşii.

— Unde sînteţi, măi ţîncilor? întrebă Valerii, care apăruse în uşa băii, cu mîinile pline de cerneală, de parcă ar fi purtat mănuşi violete. Ei, nu v-aţi răzgîndit?... Atunci haideţi mai repede.

Cum să rosteşti: „M-am răzgîndit"? Oare te lasă inima să spui aşa ceva, cînd îl ai în faţă pe Arsentii, numai pete de sînge şi cerneală, care te priveşte zîmbind?...

„Cu o literă isprăveşti numaidecît" se îmbărbătă Serioja.

Intră şi el după Şurik în baia acum pustie. Băieţii cei mari se strînseseră în curte şi se uitau cum îl bandaja Kapa pe Arsentii. Valerii se aşeză pe buturugă şi întrebă:

— Cui ce literă să-i fac?

— Mie un „Ş", răspunse Şurik. Dar de prosop n-ai nevoie?

— N-avea grijă că nu te murdăreşti, îl linişti Valerii. Ţi-o fac pe braţ.

Îl apucă pe Şurik de mînă şi-i înfipse un ac de gămălie ceva mai jos de cot. Şurik sări ca ars, zbierînd:

— Aoleu!...

— Dacă urli, marş acasă! se răsti Valerii la el şi-l înţepă încă o dată. Închipuie-ţi că-ţi scot o ţeapă din mînă, îl povăţui el. Atunci n-o să te mai doară.

Şurik îşi luă inima în dinţi şi nu mai crîcni, sărea însă cînd pe un picior cînd pe celălalt şi îşi sufla pe braţul pe care se înşirau ca nişte mărgele picături mici de sînge. Dar cînd Valerii dădu să-i rupă cu acul pielea dintre înţepături, Şurik ţîşni în sus, începu să-şi frece pe rînd fluierul piciorului cu celălalt, să sufle din răsputeri pe braţul din care se prelingea un şuvoi de sînge...

„Litera Ş e mai complicată — se gîndea Serioja palid, privind ţintă cu ochi mari, sîngele care curgea — ce de beţe! trei de sus în jos şi unul culcat dedesubt; sărmanul Şurik, noroc că „S" e mult mai uşor de făcut; curajos mai e Şurik, nu scoate un strigăt, nici eu n-am să strig, vai de mine, cum aş mai şterge-o, dar nu se poate, or să rîdă toţi de mine, iar Şurik o să spună că sînt un fricos..."

Valerii luă de pe laviţă sticluţa de cerneală

şi cu o pensulă îi unse lui Şurik zgîrieturile însîngerate.

— Gata ! spuse el. Următorul !

Serioja se apropie şi-i întinse braţul...

Toate astea s-au întîmplat la sfîrşitul verii, tocmai începuse şcoala, afară mai era cald, lumina soarelui era mai palidă dar aurie, iar acum e toamnă, pe fereastră se vede cerul posomorît, mătuşa Paşa a lipit ramele ferestrelor cu fîşii de hîrtie albă, după ce a pus mai întîi între geamuri vată şi păhărele cu sare...

Serioja stă culcat în patul lui, lîngă care se află două scaune. Pe unul sînt îngrămădite jucăriile, iar pe celălalt se joacă el. Dar ce haz are să te joci pe un scaun ! Nici măcar tancul n-are loc să se mişte şi dacă vrei, bunăoară, să urmăreşti duşmanul învins, n-ai unde : nici n-ai pornit bine, că te-ai şi izbit de spetează şi trebuie să te laşi păgubaş, aşa că de-o bătălie în lege nici vorbă nu poate fi !

Serioja s-a îmbolnăvit cînd a ieşit din baia lui Valerii, ţinîndu-şi cu mîna dreaptă stînga umflată, încinsă şi mînjită de cerneală. Cum dădu de lumină, începură să i se învîrtească prin faţa ochilor nişte cercuri negre, iar cînd îl izbi în nas fumul unei ţigări, i se făcu rău... Se întinse pe iarbă, mîna bandajată îl durea şi-l ardea îngrozitor. Şurik împreună cu alt băiat îl duseră pînă acasă.

Mătuşa Paşa nu observă nimic, fiindcă în ziua aceea Serioja purta o cămaşă cu mîneci lungi

Se furişă în casă fără să-i spună un cuvînt şi se trînti pe pat.

Mai tîrziu însă, cînd îl apucară vărsăturile şi fierbinţeala, mătuşa Paşa se sperie, telefonă la şcoală s-o cheme pe mama, care sosi într-un suflet împreună cu doctorul, îl dezbrăcară pe Serioja, iar cînd îi scoaseră bandajul, înlemniră, apoi îl copleşiră cu întrebări dar el nici nu era în stare să răspundă. Era cutremurat de nişte vise înspăimîntătoare — să înlemneşti de groază, nu altceva. Prin faţa ochilor i se perinda o namilă de om într-un tricou roşu, cu braţele goale, violete, mirosind îngrozitor a cerneală ; un măcelar spintecînd o halcă de carne pe o buturugă ; o ceată de băieţi însîngeraţi care se ceartă şi înjură...

Serioja povestea cu glas tare toate aceste grozăvii pe care le vedea fără să-şi dea seama că vorbeşte. Dar din vorbele lui fără şir, cei mari aflară pînă la urmă toată păţania. Multă vreme însă nu putură să înţeleagă de ce Serioja, în aiurarea lui, povesteşte mereu de un covrig, mai bine zis de o jumătate de covrig ; abia atunci cînd rana i se vindecă şi se curăţă de cerneală, pricepură de ce : pe braţul lui rămăsese întipărită pentru toată viaţa, litera „S“, de un albastru fumuriu, care aducea întocmai cu o jumătate de covrig.

Deşi toţi cei din jur se purtau blînd şi duios cu Serioja, îl chinuiau totuşi cu mult mai rău decît Valerii. Mai cu seamă doctorul, n-avea pic

de omenie: îi făcea nişte injecţii cu penicilină grozav de dureroase, dar Serioja nu plîngea de durere ci de umilinţă, urla fiindcă se simţea neputincios, jignit şi mai ales ruşinat că trebuie să se arate gol în faţa unor străini... Dar doctorul nu se mulţumea cu atît, mai trimitea pe capul lui şi o mătuşă răutăcioasă, în halat alb, căreia i se zicea infirmieră şi care-i înţepa lui Serioja degetele cu o maşină specială, anume ca să-i scoată sînge. După toate aceste chinuri mai şi glumea pe socoteala lui Serioja, şi îl mîngîia pe cap, ceea ce era curată bătaie de joc.

...După ce se plictiseşte să se joace pe scaun, Serioja se întinde pe spate şi începe să se gîndească la situaţia lui grea, căznindu-se să înţeleagă, de unde i se trage toată nenorocirea.

„Nu m-aş fi îmbolnăvit — chibzuieşte el — dacă nu ţineam morţiş să fiu şi eu tatuat. Iar de tatuaj nici n-a fost vorba pînă ce nu l-am cunoscut pe unchiul lui Vaska. Şi nici pe el nu l-aş fi cunoscut, dacă n-ar fi venit la Vaska. Chiar aşa, dacă nu i s-ar fi năzărit lui să cadă pe capul nostru, nu s-ar fi întîmplat nimic şi aş fi sănătos tun."

Cu toate astea nu-l învinovăţeşte pe unchiul lui Vaska şi nu-i poartă pică. Pacostea a căzut din senin; se vede că pe lumea asta, întîmplările se leagă una de alta şi nu poţi ghici dinainte cînd şi de unde te paşte o nenorocire.

Toţi ai casei caută să-l distreze. Mama i-a dăruit nişte peştişori roşii într-un acvariu, în care

mai sînt şi ierburi de mare. Peştişorii trebuie să-i hrăneşti cu un fel de praf dintr-o cutie.

— Iubeşte atît de mult animalele — a spus mama — încît peştişorii o să-i alunge plictiseala.

Mama are dreptate, dar numai în parte. Serioja iubeşte într-adevăr animalele, bunăoară pe motanul Zaika, sau cioara lui domesticită, Cronc-Cronc. Dar peştii nu sînt animale.

Zaika are o blană stufoasă şi moale şi înainte, cînd nu era atît de bătrîn şi posac, te puteai şi juca cu el. Cronc-Cronc era veselă şi caraghioasă, zbura prin toată casa, fura linguriţele de pe masă şi venea la Serioja de cîte ori o chema.

Dar cu peştii cum să te distrezi? Nu ştiu să facă altceva decît să înoate într-un borcan şi să mişte din coadă... Cum de nu înţelege mama atîta lucru!

Serioja simte lipsa copiilor, ar avea chef să se joace ca lumea cu ei, să-şi mai povestească de-ale lor. Dintre toţi copiii, îi e dor mai ales de Şurik. Cînd ramele încă nu erau încleiate şi geamurile mai stăteau deschise, Şurik s-a furişat o dată pînă sub fereastra lui Serioja şi a strigat:

— Serghei! Ce faci acolo?

— Hai încoace! l-a chemat bucuros Serioja sărind în genunchi pe pat. Vino la mine!

— Nu mă lasă ai tăi să intru în casă, a răspuns Şurik (doar creştetul capului i se vedea

deasupra pervazului). Fă-te mai repede sănătos şi vino tu pe uliţă.
— Tu ce mai faci? l-a întrebat Serioja tulburat.
— Tata mi-a cumpărat un ghiozdan, îl înştiinţă Şurik. De acum o să merg la şcoală. M-au şi înscris. Să ştii că şi Arsentii e bolnav. Dar dintre ceilalţi băieţi nu s-a îmbolnăvit nimeni. Şi eu am scăpat teafăr. Află că pe Valerii l-a mutat la altă şcoală, are pînă acolo o bucată bună de mers.
Cîte noutăţi dintr-o dată!
— La revedere! Vino cît mai repede să ne jucăm! se auzi glasul lui Şurik, depărtîndu-se din ce în ce, pesemne, fiindcă mătuşa Paşa ieşise în curte...
Ah, cum ar mai fi alergat Serioja după Şurik! Tare-i era dor de uliţă! Cît de frumoasă era viaţa înainte de a se îmbolnăvi! Abia acum înţelegea cît de mult pierduse!...

LUCRURI DE NEINŢELES

În sfîrşit, medicul îi îngădui lui Serioja să se scoale din pat, apoi să se şi plimbe. Dar ai casei nu-i dădeau voie să se depărteze prea mult, nici să se ducă pe la vecini, căci se temeau să nu păţească iar cine ştie ce.
Şi unde mai pui, că nu-l lăsau să iasă din casă decît înainte de masă, cînd prietenii lui erau la

şcoală. Chiar şi Şurik mergea acum la şcoală, deşi nu împlinise încă şapte ani; părinţii îl dăduseră mai devreme din pricina istoriei cu tatuajul, ca să fie mai supravegheat şi să aibă o ocupaţie, în loc să se ţină de năzbîtii... Iar cu cei mici, Serioja se plictiseşte.
Intr-o zi cînd a ieşit în curte a văzut un om străin cu o căciulă ponosită în cap, şezînd pe stiva de bîrne de lîngă magazie. Omul avea un obraz ca o perie şi haine zdrenţăroase. Şedea liniştit şi fuma o ţigară răsucită de el, atît de scurtă, încît abia o putea ţine între două degete galbene şi murdare; fumul părea că iese chiar din degetele lui, aşa încît te mirai cum de nu se arde... Cealaltă mînă a omului era înfăşurată cu o cîrpă murdară. Ghetele îi erau legate cu sfoară în loc de şireturi. După ce-l cercetă din cap pînă-n picioare, Serioja întrebă:
— Dumneata ai venit la Korosteliov?
— Care Korosteliov? se miră omul. Nu cunosc nici un Korosteliov.
— Atunci îl cauţi pe Lukianîci?
— Nici pe ăsta nu-l cunosc.
— Oricum, sînt plecaţi amîndoi, îl înştiinţă Serioja. Numai mătuşa Paşa şi cu mine am rămas acasă. Dar ia spune, nu te doare?
— Ce să mă doară?
— Păi degetele, uite că ţi le arzi.
— Aha!
Necunoscutul mai trase încă o dată din ţigară, apoi azvîrli mucul şi-l strivi cu piciorul.

— Cealaltă mînă ţi-ai ars-o mai de mult, nu-i aşa ? îl întrebă Serioja.

În loc să-i răspundă, omul, dus pe gînduri, îl măsură cu o privire încruntată. „De ce s-o fi uitînd aşa ?“ se miră Serioja în sinea lui. Deodată omul întrebă :

— Dar voi cum o duceţi ? Trăiţi bine ?

— Mulţumesc bine, îl lămuri Serioja politicos.

— Da' ceva avere aveţi ?

— Ce avere ?

— Păi, cam ce-aveţi voi prin casă ?

— Eu am o bicicletă, îl informă Serioja. Am şi fel de fel de jucării, chiar şi mecanice. În schimb Lionia n-are cine ştie ce, doar cîteva jucării care sună.

— Dar cupoane n-aveţi, îl mai iscodi necunoscutul şi gîndindu-se că Serioja pesemne nu ştie ce înseamnă acest cuvînt, îi explică : Stofe sau alte ţesături, pricepi ? Bunăoară stofă de costum sau de palton.

— Noi n-avem cupoane, răspunse Serioja. Numai mama lui Vaska are aşa ceva.

— Şi unde stă mama lui Vaska ?

Nu se ştie pînă unde ar fi ajuns această discuţie, dar ea se curmă brusc în clipa cînd se auzi poarta deschizîndu-se şi apăru Lukianîci care-i ceru socoteală necunoscutului :

— Cine eşti dumneata ? Ce cauţi aici ?

Necunoscutul se ridică în picioare, lăsă ochii în pămînt şi răspunse smerit, cu jale în glas :

— Ia, caut să-mi cîştig şi eu o bucată de pîine. Dumneavoastră sînteţi stăpînul casei ?

— Aşa vrei să-ţi cîştigi pîinea, strecurîndu-te prin curţile oamenilor, îl luă la rost Lukianîci. Unde locuieşti ?

— În clipa de faţă n-am domiciliu stabil, îl lămuri necunoscutul.

— Dar pînă acum unde ai stat ?

— Ce-a fost s-a dus. De atunci a curs multă apă pe gîrlă !

— Nu cumva ai ieşit de la închisoare ?

— M-am eliberat de-o lună.

— Pentru ce ai fost închis ?

Necunoscutul răspunse lăsîndu-şi greutatea cînd pe-un picior cînd pe celălalt :

— Pentru atitudine incorectă faţă de proprietatea individuală. Dar m-au condamnat pe nedrept. Sînt victima unei erori judiciare.

— Atunci de ce nu te duci acasă, în loc să umbli teleleu ?

— Am fost — se dezvinovăţi omul — dar nu m-a primit nevasta. Şi-a găsit altul : un funcţionar de tejghea ! Unde mai pui că nici nu am voie să mă stabilesc acolo... Acum sînt pe drum spre Cita, mă duc la maică-mea. Mama stă tocmai la Cita.

Serioja asculta cu gura căscată. Va să zică omul ăsta a stat la închisoare !... Într-o închisoare cu gratii de fier, păzită de străji cu barba de-un cot, înarmate pînă-n dinţi, cu securi şi săbii, ca-n cărţile de poveşti, în timp ce undeva

departe, tocmai la Cita, îl așteaptă maică-sa și desigur plînge, sărmana... Cum o să se mai bucure cînd o să-și vadă fiul acasă! O să-i facă desigur un costum ca lumea și un palton, dar întîi și întîi o să-i cumpere șireturi de ghete...

— Păi Cita e tocmai la capătul lumii... zise Lukianîci. Și-acum ce ai de gînd? Vrei să-ți cîștigi pîinea cinstit ori ai de gînd să te legi de proprietatea individuală, cum ziceai?

Omul se încruntă și spuse:

— Dați-mi să vă tai niște lemne.

— Bine, se învoi Lukianîci și aduse ferăstrăul din magazie.

Auzind glasuri în curte, mătușa Pașa ieșise în prag și ascultase de acolo toată discuția. Dar de ce oare i s-o fi năzărit mătușei Pașa să închidă atît de devreme găinile în magazie, doar nu era încă ora lor de culcare, ba să mai pună și lacăt la ușă, iar cheia să și-o vîre în buzunar? Apoi îl opri ca să-l întrebe:

— Tot te învîrtești tu prin curte, Serioja, așa că ai grijă să nu plece nenea cu ferăstrăul.

Serioja îi dădea tîrcoale lui nenea și-l privea cu oarecare curiozitate și îndoială, amestecată cu milă și cu puțină teamă. Nu se mai încumeta să intre în vorbă cu el din respect pentru soarta lui atît de neobișnuită și misterioasă. Și nenea tăcea. Tăia cu sîrg lemnele și numai din cînd în cînd se așeza o clipă să-și răsucească o țigară și să mai tragă cîteva fumuri.

Deodată Serioja o auzi pe mătușa Pașa că-l strigă la masă. Korosteliov și mama nu erau acasă, așa că se așezară numai ei trei să mănînce. După ciorbă, Lukianîci îi zise mătușei Pașa:

— Dă-i hoțomanului din curte pîslarii mei cei vechi.

— Ai putea să-i mai porți, îi întoarse ea vorba. Și apoi are niște ghete destul de bune în picioare.

— Cu ghetele astea n-o să ajungă el la Cita! stărui Lukianîci.

— Ajunge că-i dau de mîncare, se oțărî mătușa Pașa. Mi-a rămas destulă supă de ieri.

După masă, Lukianîci se duse să se odihnească puțin iar mătușa Pașa strînse fața de masă și o puse în bufet.

— De ce-ai scos fața de masă? se miră Serioja.

— Unul ca ăsta poate să mănînce și fără față de masă, răspunse mătușa Pașa. Uită-te la el în ce hal de murdărie e!

După ce puse supa la încălzit și tăie o grămadă de pîine, îl chemă în silă pe omul din curte:

— Hai de mănîncă!

Înainte de a intra în casă, nenea își șterse îndelung picioarele de preș, apoi mătușa Pașa îi turnă apă dintr-o cană să se spele pe mîini. Pe o policioară de deasupra ligheanului erau două bucăți de săpun: una trandafirie, alta cenușie, de rufe; nenea o luă pe cea cenușie, fie pentru că nu știa că pe mîini trebuie să te speli cu săpun

trandafiriu, fie pentru că ştia că acesta nu i se cuvine, tot aşa cum nu i se cuvenea nici faţă de masă, nici ciorba proaspătă. De altfel, toate mişcările lui dovedeau că e stingherit; umbla prin bucătărie cu atîta sfială şi băgare de seamă, de parcă s-ar fi temut să nu se surpe duşumeaua sub el. Mătuşa Paşa nu-l scăpa o clipă din ochi. Cînd se aşeză la masă, omul îşi făcu cruce şi Serioja văzu că acest lucru îi place mătuşei, dovadă că se grăbi să-i umple farfuria de supă pînă la margine şi apoi îl îmbie, prietenoasă:

— Poftă bună!

Cît ai clipi din ochi, nenea înfulecă supa şi trei felii mari de pîine, fără să scoată un cuvînt, mişcîndu-şi repede fălcile puternice şi smiorcăindu-se zgomotos. Mătuşa Paşa îi mai umplu încă o dată farfuria şi-i dădu un păhărel de vodcă.

— Acum poţi să şi bei ceva — îl îndemnă ea — pe nemîncate însă, nu-i sănătos.

Omul ridică păhărelul, spunînd:

— În sănătatea dumitale, mătuşă, să-ţi dea dumnezeu tot ce doreşti.

Apoi, dînd capul pe spate, deschise gura, şi într-o clipă deşertă păhărelul. Pînă să se dezmeticească Serioja, îl golise şi-l pusese la loc pe masă.

„Bravo lui!“ se gîndi Serioja cu admiraţie.

Din acest moment nenea nu mai mîncă atît de repede şi se aşternu la vorbă. Povestea cum se întorsese acasă, dar nevastă-sa nici nu-l lăsase să intre.

— N-a vrut să-mi dea nimic — istorisea el — cu toate că strînsesem lucruri destule: aveam şi patefon, şi maşină de cusut, şi văsărie de, ca omul gospodar... Un capăt de aţă nu mi-a dat! „Întoarce-te de unde ai venit, puşcăriaşule, zice, destul mi-ai amărît zilele.“ Eu am stăruit să-mi dea măcar patefonul, că vezi dumneata, împreună le-am încropit pe toate. Dar nici atîta n-a lăsat-o inima. Pînă şi din costumul meu şi-a făcut un taior, iar paltonul mi l-a dus la consignaţie.

— Dar înainte trăiaţi bine împreună? întrebă mătuşa Paşa.

— Cum nu se poate mai bine, răspunse omul. Mă iubea ca o nebună. Acum însă şi-a adus în casă un vînzător de prăvălie. L-am văzut şi eu: un prăpădit, de ţi-e şi silă să-l priveşti. Ce-o fi găsit la el? Numai fiindcă-i vînzător a putut s-o încînte, asta-i limpede.

A mai povestit şi despre mama lui, ce pensie are şi cum i-a trimis ea o dată un pachet. Mătuşa Paşa se îmbunase de-a binelea, dovadă că-l ospătă şi cu o bucată de rasol şi cu ceai, îi dădu voie să şi fumeze.

— Fireşte c-ar fi fost mai bine să nu sosesc la mama cu mîna goală — oftă el — să-i fi adus şi eu măcar un patefon.

„Sigur c-ar fi fost mai bine — îşi zise Serioja. S-ar mai fi distrat şi ei ascultînd plăci.“

— Poate o să-ţi găseşti de lucru şi atunci ai să o duci destul de bine, îl îmbărbătă mătuşa Paşa.

— Nu se prea înghesuie lumea să dea de lucru unuia ca mine, se jelui nenea, iar mătuşa Paşa oftă şi clătină din cap de parcă ar fi vrut să spună că pe de-o parte îi e milă de el, iar pe de altă parte îi înţelege şi pe cei care se codesc să-i dea de lucru.

— Da — mai zise nenea după o clipă de tăcere — aş fi putut şi eu să fiu azi mai ceva decît un funcţionar de tejghea, puteam să ajung departe, dar ce să-i faci dacă mi-am pierdut vremea prosteşte...

— Păi de ce ţi-ai pierdut vremea de pomană? îl dojeni mătuşa Paşa. Erai cu mult mai cîştigat dacă te ţineai de treabă.

— Acum ce să mai vorbim, zise nenea. Ce-a fost a fost. La ce să ne mai răcim gura degeaba. Ei, mătuşă, îţi mulţumesc pentru masă. Mă duc să isprăvesc de tăiat lemnele.

Se ridică şi ieşi în curte. Pe Serioja însă mătuşa Paşa nu-l mai lăsă să se plimbe pe afară, deoarece începuse o ploaie măruntă.

— N-am mai văzut om ca nenea ăsta. De ce-o fi aşa? se miră Serioja.

— Doar ai auzit că a stat la închisoare, îl lămuri mătuşa Paşa.

— Dar de ce a stat la închisoare?

— Fiindcă s-a purtat urît, iată de ce. Dacă s-ar fi purtat frumos, nu l-ar fi vîrît în puşcărie.

După ce se odihni puţin după-masă, Lukianîci dădu să se întoarcă înapoi la lucru. Dar Serioja îl opri ca să-l întrebe:

— Spune-mi: cine se poartă urît ajunge numaidecît la închisoare?

— Vezi tu — îi explică Lukianîci — omul ăsta a furat lucruri de la alţii. Uite, bunăoară, cineva a muncit iar din banii cîştigaţi şi-a cumpărat un lucru, şi-apoi a venit ăsta şi i l-a furat. Ei, ce crezi, oare a făcut bine?

— Nu.

— Fireşte că a făcut rău.

— Va să zică e un om rău?

— De bună seamă că e rău.

— Atunci de ce-ai vrut să-i dai pîslarii tăi?

— Fiindcă mi-e milă de el.

— Cum, ţie ţi-e milă de oamenii răi?

— Vezi tu — îl dăscăli Lukianîci — nu mi-a fost milă de el fiindcă-i om rău, ci fiindcă are ghete rupte şi azi-mîine rămîne desculţ. Şi-apoi, cum să-ţi spun... îţi cade greu cînd vezi că cineva nu trăieşte cumsecade... unde mai pui că... de bună seamă i-aş fi dat pîslarii cu mult mai multă plăcere, dac-ar fi fost un om de treabă... ei, am plecat! curmă Lukianîci discuţia şi, pă-rînd deodată grăbit, o luă la picior.

„Ciudat om — gîndi Serioja — nu pricepi nimic din tot ce spune..."

Serioja privea pe fereastră ploaia mohorîtă şi rară, căutînd să găsească tîlc cuvintelor încîlcite ale lui Lukianîci... Nenea, cu căciula lui po-

nosită, trecu pe stradă prin dreptul ferestrei ducînd la subsuoară pîslarii, vîrîți unul într-altul cu tălpile în afară. Pe urmă sosi mama și-l aduse de la creșă pe Lionia, înfășurat în păturica lui roșie.

— Mămico! îi sări înainte Serioja. Tu mi-ai povestit că un băiat a furat un caiet, mai ții minte? Nu-i așa că l-au băgat la închisoare?

— Ce ți s-a năzărit? se miră mama. Firește că nu l-au închis.

— De ce?

— Pentru că-i mic. N-are decît opt ani.

— Va să zică cei mici au voie?

— Ce anume?

— Să fure.

— Nu, nici cei mici n-au voie să facă așa ceva, îl lămuri mama. Am stat însă de vorbă cu el și de acum înainte n-o să mai fure niciodată. Dar ce-ți veni să întrebi așa ceva?

Atunci Serioja îi povesti despre nenea care ieșise de la închisoare.

— Din păcate — zise mama — mai întîlnești uneori și asemenea oameni. Despre asta o să vorbim mai pe larg, cînd ai să fii mare. Acum cere-i, te rog, mătușii Pașa, ciuperca de cîrpit ciorapi și adu-mi-o.

Cînd se întoarse cu ciuperca, Serioja tot nu se dădu bătut:

— Dar de ce-a furat nenea?

— Fiindcă nu voia să muncească.

— Dar el știa că pentru asta îl vîră la închisoare?

— Sigur că știa.

— Atunci nu i-a fost frică. Spune, mămico! Poate n-o fi chiar atît de rău la închisoare...

— Of, isprăvește! se supără mama. Ți-am spus doar că ești încă prea mic ca să te frămînte asemenea gînduri. Mai bine gîndește-te la ale tale. Să nu te mai aud vorbind despre asemenea lucruri.

Văzînd sprîncenele ei încruntate, Serioja încetă cu întrebările. Se duse în bucătărie, scoase cu cana apă din vadră, își umplu un pahar și încercă să-l golească dintr-o singură înghițitură; totuși, oricît de tare își dădea capul pe spate și oricît de mare căsca gura, tot nu izbutea; în schimb se udă din cap pînă în picioare. Apa i se prelinse chiar și pe lîngă guler și începu să-i curgă pe spinare. Serioja nu spuse nimănui că-și udase cămașa, ca nu cumva să iasă tărăboi, să nu-l silească să se schimbe și pe deasupra să-l mai și certe.

Pînă să se culce, cămașa avu timp să se usuce pe el.

Crezînd că a și adormit, cei mari stăteau de vorbă cu glas tare în sufragerie.

— El vrea un singur lucru — spunea Korosteliov — și anume un răspuns precis la orice întrebare: „da“ ori „nu“. Nu-i încă în stare să priceapă ceea ce se află între aceste două extreme.

— Am fugit de el — interveni Lukianîci — fiindcă n-am știut ce să-i răspund.

— Fiecare vîrstă cu greutățile ei — preciză mama — și-apoi nici nu trebuie să-i răspunzi unui copil la orice întrebare. Ce rost are să discuți cu el despre lucruri care-l depășesc ? La ce rezultat ajungi ? Îi tulburi numai cugetul și-i stîrnești gînduri pentru care nu-i cîtuși de puțin pregătit. Pentru el e destul să știe că omul acesta a comis o greșeală și a fost pedepsit. Vă rog foarte mult să nu mai vorbiți cu el despre asemenea lucruri !

— Parcă noi aducem vorba despre ele ? încercă Lukianîci să se dezvinovățească. El singur întreabă.

— Korosteliov ! se auzi glasul lui Serioja din întuneric.

Dintr-o dată amuțiră cu toții...

— Ce-i ? întrebă Korosteliov apropiindu-se de el.

— Ce înseamnă funcționar de tejghea ?

— Of, cine-mi ești ! căută Korosteliov să-l potolească. De ce nu dormi ? Ia să dormi numaidecît ! Dar Serioja îl privea din semiîntuneric, cu ochii atît de mari și strălucitori, așteptînd cu atîta nădejde un răspuns, încît Korosteliov nu mai avu încotro și-i dădu repede, în șoaptă, explicația cerută, ca nu cumva să audă și mama și să se supere...

Iar s-a legat boala de Serioja. S-a pomenit din cer senin cu o amigdalită. Dar cînd a venit doctorul a spus : „Ganglionii sînt de vină“. Și numaidecît a născocit noi chinuri : untură de pește, comprese, ca să nu mai vorbim de veșnicul termometru.

Îi înfășoară gîtul cu o cîrpă unsă cu unsoare neagră, rău mirositoare, îi pun deasupra o hîrtie aspră care-l roade, apoi o bucată de vată și îl mai și leagă pînă la urechi cu o fașă lungă, de nu-i chip să-și miște capul : parcă-ar fi un cui bătut într-o scîndură. Ce viață mai e și asta ?!

Bine măcar că nu e țintuit la pat. Ba mai mult, cînd n-are temperatură și afară nu plouă, are voie să se și plimbe.

Dar din păcate, asemenea coincidențe se întîmplă rar. De obicei e ca un făcut, ori are temperatură, ori plouă.

Ce-i drept, aparatul de radio rămîne deschis toată ziua, dar nu tot ce spune sau cîntă el îl și interesează pe Serioja !

Nici de la cei mari nu te prea poți aștepta să te distreze, că prea sînt leneși ; de cîte ori îi rogi să-ți citească sau să-ți spună o poveste, totdeauna pretind că au treabă. Mătușa Pașa gătește într-una și, ce-i drept, mîinile îi sînt veșnic ocupate ; gura însă îi e liberă, așa că ar putea foarte bine să-i spună povești. Cu mama se întîmplă același lucru ; cînd este la școală, îl în-

fașă pe Lionia, sau corectează caietele, se înțelege că n-are timp. Bine, dar cînd stă zîmbitoare în fața oglinzii și își potrivește cozile ba într-un fel, ba în altul, oare și atunci înseamnă că are treabă?

— Citește-mi ceva, o roagă Serioja.

— Stai puțin, Seriojenka, îl tot amînă ea. Acum n-am timp.

— Dar de ce ți-ai despletit iarăși părul? o întreabă Serioja.

— Vreau să-mi schimb pieptănătura.

— Pentru ce?

— Pentru că simt nevoia.

— De ce simți nevoia?

— Iaca-așa...

— Dar de ce rîzi?

— Așa mi-a venit...

— De ce ți-a venit așa?

— Of, Seriojenka, începi să mă scoți din sărite!

Serioja se întreabă în sinea lui: „Cu ce-oi fi scoțînd-o din sărite?“ Și după ce mai stă puțin pe gînduri, stăruie din nou:

— Citește-mi totuși o poveste!

— Lasă că-ți citesc deseară cînd mă întorc, îl duce ea cu vorba.

Știe el prea bine că mama, seara cînd se întoarce, trebuie să-l hrănească și să-l scalde mai întîi pe Lionia, apoi să mai stea de vorbă cu Korosteliov, să corecteze caietele, așa că iar îi va trage chiulul.

Dar iată că mătușa Pașa și-a terminat în sfîrșit toate treburile, s-a dus în camera ei și s-a așezat pe canapea să se odihnească puțin. Văzînd-o că șade liniștită, cu mîinile împreunate pe genunchi, și știind că nu-i nimeni acasă, Serioja profită de ocazie și o strînge cu ușa.

— Acum nu te mai las, trebuie să-mi spui o poveste, zice hotărît, închide radio și se așază lîngă ea.

— Of doamne, iar povești! se vaită mătușa Pașa cu glas obosit. Păi ai ajuns să le știi pe toate de-a rostul.

— Ce are a face? Vreau să-mi povestești tu.

O cunoaște el: e o leneșă fără pereche!

— Ei, a fost odată un împărat și o împărăteasă — începe ea oftînd — și aveau o fată. Dar iată că într-o bună zi...

— Fata era frumoasă, nu-i așa? o întrerupe Serioja cicălitor.

Știe el prea bine că fata împăratului era frumoasă; de altfel asta o știe toată lumea; atunci de ce sare mătușa Pașa peste un lucru atît de important? Cînd spui o poveste, nu se cade să-ți scape nimic...

— Da, era frumoasă, și încă ce frumoasă... Și iată că într-o bună zi, fata de împărat s-a hotărît să se mărite. De peste mări și țări au început să sosească pețitorii...

Mai departe, povestea se desfășoară după tipic. Serioja ascultă atent și grav, cu ochii lui mari ațintiți în întunericul ce se lasă. Deși știe

dinainte ce cuvînt are să urmeze, povestea nu i se pare totuşi mai puţin interesantă. Dimpotrivă!

Serioja n-ar putea explica precis ce înţelege prin măritiş, peţitori, dar el îşi tălmăceşte toate cele în felul lui. Bunăoară, cînd i se spune: „Calul împietri de groază şi apoi o luă la goană“, el îşi închipuie, desigur, un cal prefăcut într-o stană de piatră, care învie printr-o minune.

Încet-încet, se lasă seara. Ferestrele par de un albastru din ce în ce mai închis, iar cercevelele negre. Nu se aude nici un zgomot pe lume, afară de glasul mătuşei Paşa, care povesteşte despre păţaniile voinicilor veniţi să peţească fata de împărat. Pînă la urmă, în jurul căsuţei de pe Strada Lungă se face linişte.

Tăcerea îl plictiseşte pe Serioja. Basmul s-a sfîrşit prea repede şi oricît ar ruga-o, oricît s-ar necăji Serioja, mătuşa Paşa nu se învoieşte cu nici un preţ să-i mai spună încă o poveste. După ce oftează şi cască de cîteva ori, se duce în bucătărie şi-l lasă singur. Serioja chibzuieşte ce să facă. De cînd e bolnav s-a săturat de jucării. Şi de desenat îi e lehamite, iar prin camere nu te poţi plimba cu bicicleta, fiindcă n-ai destul loc.

Plictiseala îl sîcîie pe Serioja şi mai rău decît boala, îl face să lîncezească, amorţindu-i pînă şi creierul; gîndurile i se învălmăşesc şi n-are chef de nimic.

Deodată intră Lukianîci cu un pachet în mînă: o cutie de carton cenuşiu legată cu sfoară. Serioja se mai învioreză şi aşteaptă cu nerăbdare ca Lukianîci să deznoade sfoara. Deşi ar fi cu mult mai simplu s-o taie şi gata. Totuşi Lukianîci gîfîie muncindu-se îndelung să desfacă nodurile încîlcite, că de, o sfoară prinde bine la casa omului, de aceea vrea s-o păstreze întreagă.

Serioja s-a ridicat în vîrful picioarelor şi-i urmăreşte fiecare mişcare... Dar cutia cenuşie, care ar fi putut să ascundă cine ştie ce minunăţie, nu conţinea decît o pereche de şoşoni uriaşi de postav negru, cu ramă de cauciuc.

Şi Serioja are şoşoni care se închid la fel ca aceştia, dar nu de postav, ci numai de cauciuc. Tare urîţi îi mai sînt! De aceea se uită dezamăgit la şoşonii cei noi şi, după ce se convinge că nu prezintă nici un interes, îşi întoarce ochii de la ei.

— Ce-i asta? întreabă el abătut, cu părere de rău şi dispreţ.

— Mi-am cumpărat şoşoni, îl lămureşte Lukianîci şi se aşază pe loc să-i încerce. Le mai zice şi „adio, tinereţe“.

— De ce le zice aşa?

— Fiindcă tinerii nu poartă aşa ceva.

— Va să zică tu eşti bătrîn?

— Se vede că da, de vreme ce am început să port şoşoni.

Lukianîci bate din picioare ca să-şi potrivească mai bine şoşonii şi exclamă:

— M-am pricopsit!

Pe urmă se duce să-i arate şi mătuşii Paşa cu ce s-a înnoit.

Serioja trece în sufragerie şi se caţără pe un scaun ca să aprindă lampa. Se uită apoi la peştii care înoată în acvariu, holbîndu-şi ochii lipsiţi de expresie. Cînd umbra lui Serioja cade peste ei, se ridică cu toţii la suprafaţă şi aşteaptă cu gura căscată să le dea de mîncare.

„Tare-aş vrea să ştiu — i se năzare lui Serioja — dacă lor le place untura de peşte?"

Se duce repede să aducă sticla, îi scoate dopul şi toarnă puţină în acvariu. Peştii rămîn mai departe cu coada în jos şi cu gura deschisă, dar nu înghit nici o picătură. Iar cînd Serioja le mai toarnă, se împrăştie speriaţi...

„Uite că nici lor nu le place", constată Serioja în gînd.

Bat-o vina de plictiseală! Numai ea îl îndeamnă la fel de fel de pozne, una mai năstruşnică decît alta. I se năzare, de pildă, să ia un cuţit şi să radă vopseaua de pe uşi, acolo unde s-a coşcovit. Nu fiindcă aceasta i-ar face cine ştie ce plăcere, ci numai ca să-şi găsească o ocupaţie. Ia ghemul de lînă, din care-şi împleteşte mătuşa Paşa o jachetă, şi-l desface pînă la capăt, cu intenţia de a-l înfăşura pe urmă la loc (ceea ce, din păcate, nu izbuteşte). Culmea e că de fiecare dată ştie prea bine că face o poznă, pentru care mătuşa Paşa o să-l certe, iar el o să plîngă, ceea ce se şi adevereşte: ea îl ceartă într-adevăr, pe el îl podideşte plînsul, deşi în adîncul inimii simte o mulţumire. „N-are a face că m-a certat, c-am dat apă la şoareci, cel puţin n-am pierdut vremea de pomană şi am mai scăpat de plictiseală."

Seara, cînd se întoarce mama, aducîndu-l şi pe Lionia de la creşă, casa se mai înveseleşte şi se umple de viaţă. Lionia scînceşte, mama îl alăptează, îi schimbă scutecele, apoi îl scaldă. De la un timp, a început să mai semene şi el a om, numai că e prea durduliu. A învăţat să-şi ţină sunătoarea în mînuţa strînsă pumn; de altfel mai mult nici nu i se poate cere deocamdată. Îşi petrece toată ziua la creşă despărţit de Serioja, care se întreabă ce-o fi făcînd el acolo tot timpul.

Korosteliov se întoarce tîrziu de la lucru şi atunci fiecare trage de el. Cum începe să stea de vorbă cu Serioja, sau îndată ce se învoieşte să-i citească o poveste, n-au o clipă liniştită: ba sună telefonul, ba-l întrerupe mama. Aşa-i mama, veşnic are ceva de spus şi nu poate aştepta barem să-şi termine oamenii treaba. Seara, înainte de a adormi, Lionia nu mai încetează cu plînsetele. Atunci mama îl cheamă pe Korosteliov, căci fără el n-o scoate la capăt; acesta e nevoit să-l poarte pe Lionia în braţe prin cameră, şoşotind într-una ca să-l liniştească. În timpul acesta îl fură şi pe Serioja somnul, aşa că discuţia cu Korosteliov se amînă de la sine pe altă dată!

Sînt însă şi seri minunate, ce-i drept rar, dar sînt, şi anume cînd Lionia se potoleşte mai devreme, iar mama se aşază să corecteze caiete; atunci Korosteliov îl duce pe Serioja la culcare şi-i spune o poveste. La început nu prea ştia să povestească, însă după ce l-a ajutat Serioja şi l-a dăscălit, a mai învăţat şi acum istoriseşte destul de bine:

— A fost odată un împărat şi-o împărăteasă. Aveau o fată foarte frumoasă şi într-o zi domniţa...

Serioja ascultă şi-l corectează pe alocuri, pînă ce adoarme în sfîrşit.

În zilele acestea neliniştite, plictisitoare, Serioja, slăbit şi plin de toane, a îndrăgit şi mai tare chipul sănătos şi vioi al lui Korosteliov, mîinile lui puternice, glasul lui bărbătesc... După o astfel de seară, Serioja adoarme mulţumit că nu numai mama şi Lionia au drept la duioşia lui Korosteliov, că îi face şi lui parte dreaptă...

HOLMOGORI

Serioja aude cuvîntul „Holmogorî", revenind din ce în ce mai des de fiecare dată cînd Korosteliov stă de vorbă cu mama.

— Ai scris la Holmogorî?

— Poate că la Holmogorî n-am să mai fiu atît de ocupat şi-atunci o să pot da examenul de economie politică.

— Am primit răspunsul de la Holmogorî. Mi se propune o catedră la şcoala de fete.

— Mi s-a telefonat de la cadre. Chestiunea cu Holmogorî s-a hotărît definitiv.

— Ce rost are să-l mai cărăm la Holmogorî? Vezi bine că-i mîncat de carii. (E vorba de scrin.)

În casă nu se mai vorbeşte decît de Holmogorî.

De cîte ori se pomeneşte de Holmogorî [1], Serioja îşi închipuie o regiune muntoasă, numai munţi şi dealuri cît vezi cu ochii, aşa ca-n pozele din cartea lui de basme. Acolo oamenii se caţără tot timpul pe munţi. Şi şcoala de fete trebuie să fie tot pe un vîrf de munte. Iarna, copiii se dau cu săniuţa tocmai din vîrful muntelui.

Serioja desenează toate aceste imagini cu creionul roşu pe o foaie de hîrtie; în timp ce cîntă încetişor: „Holmogorî, Holmogorî", pe o melodie inspirată de acest cuvînt.

De vreme ce a venit vorba de scrin, se vede că plecăm şi noi acolo.

Asta-i minunat! Nici nu se poate închipui ceva mai nimerit. Jenka a plecat, Vaska a plecat, acum a venit şi rîndul nostru. Toată lumea se va uita cu alţi ochi la noi dacă ne mutăm în altă parte, în loc să stăm mereu în acelaşi loc.

[1] Denumire geografică compusă din cuvîntul *holm*, care în limba rusă înseamnă deal, şi *gora* — pluralul gorî = munte.

— Holmogorî e departe? o întreabă Serioja pe mătuşa Paşa.
— Departe, răspunde mătuşa Paşa oftînd. Tare departe.
— Noi plecăm acolo, nu-i aşa?
— Of, Seriojenka, mai ştiu şi eu ce gînduri au ai tăi...
— Pînă acolo se merge cu trenul?
— Cu trenul, fireşte.
— Noi plecăm într-adevăr la Holmogorî? se adresează Serioja lui Korosteliov şi mamei. Ar fi fost de datoria lor să-l anunţe, dar se vede că au uitat.
Korosteliov şi mama schimbă o privire, apoi îşi întorc capul în altă parte, aşa că în zadar încearcă Serioja să desluşească răspunsul pe faţa lor.
— Spuneţi, plecăm? Nu-i aşa că plecăm acolo? stăruie Serioja nedumerit că se feresc să-i răspundă.
In cele din urmă, mama rosteşte cu jumătate gură.
— Tata e mutat acolo cu slujba.
— Păi nu ne mutăm şi noi cu el?
Serioja a pus o întrebare precisă şi aşteaptă un răspuns tot atît de precis, dar mama, ca de obicei, începe mai întîi să îndruge o mulţime de cuvinte fără rost:
— Păi se poate să-l lăsăm singur? Ia gîndeşte-te cît de rău i-ar merge singur: cînd s-ar întoarce seara de la lucru, tata ar găsi casa pustie... n-ar avea cine să deretice... cine să-i facă de mîncare... cu cine să schimbe o vorbă... îţi închipui cît ar fi de trist, sărmanul?...
Abia după toate astea vine în sfîrşit răspunsul aşteptat:
— Iată de ce plec şi eu cu el.
— Dar eu?
De ce s-o fi uitînd Korosteliov ţintă la tavan? De ce-o fi amuţit iar mama şi-l tot dezmiardă pe Serioja?
— Dar eu?! stăruie Serioja speriat, bătînd din picior.
— Mai întîi, să nu baţi din picior, îl ia mama la rost şi încetează numaidecît să-l mîngîie. Cum îndrăzneşti să baţi din picior?! Să nu te mai prind că faci aşa ceva! În al doilea rînd, hai să chibzuim: cum poţi tu pleca, acum, în starea asta? Nici nu te-ai însănătoşit încă de tot, trebuie să te mai întremezi. Vezi bine că una-două faci temperatură, nu ştim nici noi ce ne aşteaptă acolo, unde o să locuim. Ş-apoi nici clima n-o să-ţi priască. Mi-e teamă că ai să boleşti la nesfîrşit şi n-ai să te mai faci bine niciodată. Cu cine să te las acasă, aşa bolnav, cînd m-oi duce la şcoală? A spus şi doctorul că deocamdată nu te putem lua cu noi.
Cu mult înainte de a-şi fi încheiat ea vorba, Serioja se pornise pe-un plîns cu lacrimi amare. Va să zică, nu-l iau cu ei! Pleacă singuri şi pe el îl lasă aici! Atît de tare plîngea cu hohote, încît abia mai auzi ce-i spuse ea în continuare:

— Tu rămîi cu mătuşa Paşa şi cu Lukianîci. Ai să stai cu ei şi n-o să se schimbe nimic în viaţa ta.

Dar el tocmai asta vrea : să se schimbe şi viaţa lui ! Doreşte să-i însoţească şi el pe mama şi pe Korosteliov !

— Vreau să merg şi eu la Holmogorî ! strigă el.

— Hai, linişteşte-te, băieţelul meu ! căută mama să-l împace. Nu te mai prăpădi cu firea după Holmogorî ! Acolo nu te aşteaptă cine ştie ce minunăţii...

— Nu-i adevărat !

— Aşa vorbeşti tu cu mama ? Mama spune totdeauna adevărul... Unde mai pui că n-ai să rămîi o veşnicie aici, hai, încetează, băieţaşul meu prostuţ... Mai stai aici peste iarnă, pînă ce te înzdrăveneşti de tot, iar la primăvară, sau cel mai tîrziu la vară, vin sau eu sau tăticu şi te luăm la noi. Să n-ai nici o grijă, cum te faci bine, te aducem imediat la noi şi o să fim iar toţi împreună. Crezi, oare, că noi ne putem despărţi de tine pentru multă vreme ?

Bine, dar dacă el nu se îndreaptă pînă la vară ? Şi-apoi, nici să rămîi singur, o iarnă întreagă, nu-i glumă ! Iarna-i tare lungă, trece atît de greu, de ţi se pare că nu se mai sfîrşeşte... Cum să nu i se rupă inima la despărţire, cînd îi va vedea plecînd, iar el va rămîne ? Puţin le pasă că vor trăi undeva departe, fără Serioja, nici n-or să se mai sinchisească de el ! Mai mult, vor face o călătorie cu trenul, dar pe el n-or să-l ia, deşi tare ar mai avea chef să meargă cu trenul ! Toate aceste pricini la un loc îl făceau să sufere cumplit şi să se simtă îngrozitor de nedreptăţit. Dar el nu era în stare să-şi exprime suferinţa decît prin cele mai simple cuvinte :

— Vreau să merg şi eu la Holmogorî ! Luaţi-mă şi pe mine !

— Mitia, dă-i, te rog, un pahar cu apă, îi spuse mama lui Korosteliov. Bea puţină apă, Seriojenka. Se poate să-ţi dai în petic în felul ăsta ? Degeaba strigi şi te zbaţi că tot nu poţi schimba nimic. O dată ce doctorul a spus că eşti prea şubred să te luăm cu noi, trebuie să te supui. Hai, linişteşte-te ! Arată că eşti un băieţel deştept şi cuminte... Ai şi uitat, Seriojenka, de cîte ori plecam şi te lăsam acasă, pe vremea cînd învăţam ca să ajung profesoară ? Ştii bine că de fiecare dată m-am întors iar la tine, aşa-i ? Iar în lipsa mea, tu te-ai descurcat foarte bine. Pe atunci nu plîngeai niciodată cînd plecam, fiindcă ai văzut că n-o duci rău nici atunci cînd nu sîntem împreună. Ia adu-ţi aminte ! Ce ţi-a venit să faci acum asemenea scenă ? Nu eşti tu în stare să te desparţi de noi pentru foarte scurtă vreme, cînd e numai spre binele tău ?

Cum s-o facă să înţeleagă că pe atunci era cu totul altceva ? Pe vremea aceea era încă mic şi prost. De cîte ori pleca mama de acasă, el se dezobişnuia de ea, iar cînd se întorcea, se învăţa din nou s-o simtă lîngă el. Unde mai pui

că pe atunci pleca singură, acum însă îl duce și pe Korosteliov cu ea... Deodată îl străfulgeră un gînd: „Te pomenești că-l ia și pe Lionia!“ Și fiecare gînd nou aducea după sine o nouă suferință. Ca să se convingă, abia îngăimă cu buzele umflate, înecîndu-se de plîns:

— Dar Lionia?...

— Păi tu nu vezi cît e de mic, o fărîmiță de om! îl dojeni mama roșind. El nu se poate lipsi de mine. Pricepe că fără mine se prăpădește! Și-apoi el e sănătos tun, n-are febră și nu i se umflă niciodată ganglionii.

Serioja lăsă capul în jos și începu iar să plîngă, de astă dată încetișor și deznădăjduit.

S-ar mai fi împăcat el oarecum cu situația, dac-ar fi rămas și Lionia. Iată însă că-l părăsesc doar pe el! Numai de el n-au nevoie!

„Mă lasă în voia soartei“, își repetă el în gînd cu amărăciune, expresia pe care o cunoștea din povestea despre Băiețelul-cît-un-degețel.

Se simțea nu numai năpăstuit de maică-sa — durerea pe care i-o pricinuise ea îi va lăsa o rană în suflet pe toată viața — dar la această durere se mai adăuga și sentimentul propriei sale vinovății. Da, și el e de vină, fără doar și poate! Firește că-i mai prejos decît Lionia, de vreme ce i se umflă ganglionii! De aceea au dreptate că-l iau pe Lionia și pe el nu!

— Ah! oftă Korosteliov și ieși din cameră... Dar se întoarse peste o clipă și spuse:

— Seriojka, hai să facem o plimbare prin zăvoi.

— Pe umezeala asta! Are să cadă iar la pat! se împotrivi mama. Korosteliov însă nu ținu seama de împotrivirea ei și-o opri printr-un gest:

— Și așa zace tot timpul. Hai să mergem, Serghei.

Serioja îl urmă, suspinînd încă. Korosteliov îl îmbrăcă singur, rugîndu-o pe mama să-i lege numai fularul la gît. După aceea porniră de mînă spre zăvoi.

— Vezi tu, cînd ți se spune trebuie, nu mai are rost să te zbați, îi spuse Korosteliov. Crezi că mie îmi place să plec la Holmogorî, sau mamei? Dimpotrivă. Mutarea asta ne răstoarnă toate socotelile. Dar trebuie să plecăm, n-avem încotro. Află că am trecut și eu de nenumărate ori prin momente grele.

— De ce? întrebă Serioja.

— Fiindcă așa-i viața, frate.

Korosteliov vorbea pe un ton serios și trist. Văzînd că nici lui nu-i vine tocmai ușor, parcă nici Serioja nu se mai simțea atît de abătut.

— Hai să ne închipuim că mama și cu mine am sosit acolo... De cum am ajuns, trebuie să-mi iau în primire noua muncă. Da ce ne facem cu Lionia? Înainte de orice, trebuie să-l ducem la creșă. Dar dacă-i prea departe creșa? Atunci vom fi nevoiți să-i căutăm o dădacă. Și asta-i o treabă destul de complicată. Nici nu mai spun că trebuie să-mi dau și examenele, fie ce-o fi.

Oricum ai suci-o şi ai învîrti-o, n-auzi decît trebuie şi iar trebuie. Fii mulţumit că ţie nu ţi se cere decît un singur lucru: să aştepţi liniştit aici, cîtva timp. De ce să te silim să împarţi cu noi toate greutăţile? Te-ai îmbolnăvi şi mai rău...

Auzi vorbă, să-l silească! Doar el e gata, primeşte de bunăvoie, ba chiar doreşte din suflet să împartă cu ei orice greutăţi. Vrea să fie împreună cu ei, prin ori ce-ar fi să treacă. Cu toate că glasul lui Korosteliov era cît se poate de convingător, Serioja nu putu scăpa de gîndul că se despart de el, nu fiindcă s-ar îmbolnăvi mai rău acolo, ci fiindcă, şubred cum este, se tem să nu le fie o povară.

Iar în adîncul inimii pricepea de pe acum, că ceea ce iubeşti cu adevărat, nu-ţi poate deveni niciodată o povară. De aceea începu să se îndoiască de iubirea lor şi această îndoială pătrundea tot mai afund în inima lui, care prin suferinţă, ajunsese să înţeleagă astfel de lucruri.

Intrară în zăvoiul pustiu şi trist. Copacii îşi pierduseră toate frunzele şi printre crengile lor golaşe se zăreau cuiburi, care privite de jos păreau nişte gheme încîlcite, de lînă neagră. Pleoscăind cu şoşonii prin stratul ruginiu de frunze ude, Serioja se plimba printre pomi, la braţ cu Korosteliov şi se tot gîndea. Deodată spuse cu glasul sugrumat:

— Mi-e totuna.

— Ce ţi-e totuna? îl iscodi Korosteliov, plecîndu-se spre el.

Serioja nu-i răspunse.

— Doar nu-i chiar atît de mult pînă la vară, frate! îngăimă Korosteliov descumpănit, după cîteva clipe de tăcere.

Serioja ar fi vrut să-i răspundă cam aşa: N-are nici un rost să te frămînţi şi să plîngi: e în zadar, căci voi, oamenii mari, oricum sînteţi mai puternici: voi puteţi să-mi interziceţi sau să-mi îngăduiţi orice, să-mi faceţi plăceri şi daruri, sau să mă pedepsiţi; şi de vreme ce aţi spus că trebuie să rămîn aici, orice aş face, tot nu mă luaţi cu voi. Astfel ar fi răspuns Serioja, dacă s-ar fi priceput. Sentimentul că e neputincios faţă de forţa covîrşitoare, nelimitată a celor mari. îl copleşea...

Din ziua aceea Serioja deveni foarte tăcut. Aproape că nu mai întreba: „De ce?“ Stătea adesea singur, ghemuit pe canapeaua mătuşei Paşa, boscorodind mereu în şoaptă.

N-avea voie să se plimbe decît rareori, ca şi pînă atunci, căci toamna umedă şi posomorîtă nu se mai sfîrşea, iar o dată cu toamna, se lungea şi boala.

Pe Korosteliov nu-l mai vedea aproape de loc. Dis-de-dimineaţă pleca să dea serviciul în primire (aşa spunea mereu de la un timp: „Mă duc să-i dau lui Averkiev serviciul în primire“). Totuşi, pe Serioja nu-l uita: dovadă că o dată, cînd se trezi, Serioja găsi lîngă patul lui un nou joc

de cuburi, iar altă dată, o maimuţă de pluş cafeniu. Serioja îndrăgi pe loc maimuţa. O socotea fiica lui şi i se părea la fel de frumoasă ca domniţa din basme, iar cînd vorbea cu ea îi spunea „frate".

Îşi închipuia că pleacă la Holmogorî şi o ia cu el. În fiecare seară cînd o ducea la culcare, îi şoptea cuvinte duioase şi-o săruta pe obrazul ei rece de celuloid.

ÎN AJUNUL PLECĂRII

Astăzi au venit nişte oameni necunoscuţi, au mutat din loc mobila din sufragerie şi din odaia mamei, apoi au împachetat-o în rogojini. Mama a luat jos perdelele de la ferestre şi abajurele de la lămpi şi portretele de pe pereţi. Cele două odăi au rămas acum pustii şi neprimitoare; bucăţi de sfoară pe jos, pe tapetul decolorat dreptcăţi de sfoară pe jos, pe tapetul decolorat dreptunghiuri de culoare mai închisă, în locul unde au atîrnat pînă adineauri portretele. Numai camera mătuşei Paşa şi bucătăria rămăseseră neatinse şi păreau acum nişte insule în mijlocul harababurei apăsătoare din casă. Becurile electrice goale luminau pereţii goi, ferestrele goale şi rogojinile spălăcite. Scaunele erau îngrămădite unele peste altele, cu picioarele lor zgîriate îndreptate spre tavan.

Ce s-ar mai fi jucat aici, Serioja, de-a v-aţi ascunselea, în alte împrejurări! Acum însă nu-i ardea de aşa ceva...

Oamenii străini au plecat seara tîrziu. Toţi ai casei erau obosiţi şi s-au dus la culcare. A adormit pînă şi Lionia, după ce şi-a isprăvit porţia de plîns, din fiecare seară. Lukianîci şi mătuşa Paşa stătură multă vreme de vorbă în pat, pe şoptite, suflîndu-şi mereu nasul, iar cînd tăcură în sfîrşit şi ei, răsună sforăitul lui Lukianîci şi se auzi şuieratul subţire pe care-l scoate mătuşa Paşa pe nas, cînd doarme.

Numai Korosteliov mai şedea în sufrageria luminată de becul gol, şi scria ceva la masa învelită în rogojini. Deodată auzi un suspin în spatele său. Cînd întoarse capul, dădu cu ochii de Serioja, într-o cămaşă lungă de noapte, desculţ şi oblojit la gît.

— Ce cauţi aici? îl întrebă Korosteliov în şoaptă şi se ridică în picioare.

— Korosteliov — îl imploră Serioja — dragul meu, te rog, din suflet, fii bun, ia-mă şi pe mine!

Deodată îl înecă un plîns deznădăjduit, deşi căuta să se stăpînească, numai ca să nu trezească din somn pe toţi ai casei.

— Ce faci, frate, se poate?! îl dojeni Korosteliov luîndu-l în braţe. Ţi s-a spus doar că nu-i voie să umbli desculţ pe duşumeaua rece... Nici atîta lucru nu ştii încă?... Păi nu ne-am înţeles noi în toate privinţele?...

— Vreau să plec la Holmogorî! îngăimă Serioja printre hohote de plîns.

— Ei poftim, ţi-au şi îngheţat picioarele, constată Korosteliov. După ce-i înveli picioarele cu poalele cămăşii de noapte, strînse la piept trupşorul firav a lui Serioja zgîlţîit de suspine. Ce să facem, frate, dacă asta-i situaţia, pricepi ? Vezi bine că eşti mereu bolnav...

— N-am să mai fiu bolnav !

— Cum aflu că te-ai însănătoşit, viu numaidecît să te iau.

— Nu mă minţi ? întrebă Serioja abătut, trecîndu-şi braţul pe după gîtul lui.

— Te-am minţit eu vreodată, pînă acum, frate ?

„E drept că pe mine nu m-a minţit — se gîndi Serioja — totuşi l-am auzit uneori spunînd cîte o minciună, că de, aşa fac toţi oamenii mari. Nu cumva mă trage acum pe sfoară şi pe mine ?"

Rezemîndu-şi obrazul de bărbia ţepoasă a lui Korosteliov, Serioja se agăţase de gîtul lui puternic de bărbat — singurul sprijin şi ultima nădejde ce-i mai rămăsese. Pe omul acesta îl iubea mai presus de orice şi de la el aştepta apărare. Korosteliov îl purta în braţe prin sufragerie, şi-i şoptea (de altfel, toată această discuţie nocturnă se desfăşura în şoaptă) :

— ...Am să vin să te iau şi-o să plecăm împreună cu trenul... Să vezi ce repede merge trenul... Vagoanele sînt ticsite de călători... Nici n-o să băgăm de seamă cînd am şi ajuns la mama... Şi cum mai şuieră locomotiva...

„N-o să-şi găsească nici măcar timp să vină să mă ia — chibzuia Serioja frămîntîndu-se. Nici

mama n-o să aibe timp. În fiecare zi or să treacă fel de fel de oameni pe la ei, o să sune mereu telefonul, vor avea ba treabă, ba examene, ba vor trebui să-l dădăcească pe Lionia, iar eu o să-i tot aştept aici pînă mi s-o urî, dar ei n-or să mai vină niciodată..."

— ...Acolo unde vom trăi de acum înainte, este o pădure mare de tot, nu un fleac de zăvoi ca aici... O pădure cu bureţi, cu fragi, zmeură şi mure...

— Şi cu lupi ?

— Asta n-aş mai putea să-ţi spun. Dar îţi făgăduiesc să mă interesez anume de lupi şi să-ţi scriu pe larg... Este şi-un rîu unde o să ne scăldăm împreună... Am să te învăţ să înoţi *crawl*...

„Cine ştie, poate că toate astea se vor îndeplini cu adevărat", se gîndi Serioja, în sufletul căruia se reaprinse o scînteie de nădejde, ce împrăştie îndoielile, atît de obositoare la vîrsta lui.

— Ne vom face şi undiţe şi vom merge amîndoi la pescuit... ia priveşte ! A început să ningă !

Se apropie cu Serioja în braţe de fereastră. Afară cădeau fulgi mari şi albi de zăpadă, care se lipeau pentru o clipă de geam şi apoi dispăreau.

Serioja nu-şi putea lua ochii de la ei. Tăcea istovit de atîta zbucium, cu obrazul înroşit şi încă ud de lacrimi, sprijinit de faţa lui Korosteliov.

— Iată că a venit şi iarna ! Iar ai să stai toată ziua pe afară, ai să te dai cu săniuţa şi nici n-ai să bagi de seamă cum o să treacă vremea...

— Ştii ceva? îşi aminti deodată Serioja, grijuliu în ciuda tristeţii. Mi s-a ros de tot sfoara de la săniuţă, vrei să-mi legi una nouă?

— Mai încape vorbă! Ţi-o schimb negreşit, iar tu, frate, să-mi făgăduieşti că n-ai să mai plîngi, ne-am înţeles? Îţi faci şi ţie rău, o tulburi şi pe mama şi apoi lacrimile nu stau bine unui bărbat. Nu pot suferi lacrimile... Făgăduieşte-mi că n-ai să mai plîngi.

— Îhî, se învoi Serioja.

— Pe cuvîntul tău de cinste?

— Îhî...

— Bine, dar ia seama că mă bizui pe cuvîntul tău de bărbat.

În cele din urmă îl duse pe Serioja istovit şi toropit în camera mătuşei Paşa, îl culcă în pat şi-l înveli cu plapuma. Serioja mai scoase un suspin lung şi întretăiat, apoi adormi numaidecît.

Korosteliov mai stătu puţin lîngă patul lui, ca să-l privească. În lumina ce străbătea din sufragerie, obrazul lui Serioja era supt şi palid... Îşi întoarse privirea şi ieşi din odaie în vîrful picioarelor.

IN ZIUA PLECARII

Iată că a sosit şi ziua plecării.

O zi umedă, mohorîtă, fără o rază de soare. Zăpada de pe jos se topise peste noapte, doar pe acoperişuri mai rămăsese un strat subţire. Cerul

e posomorît, pămîntul acoperit de băltoace. Nici vorbă să te dai cu săniuţa, ţi-e şi silă să ieşi în curte.

Pe o vreme ca asta, se spulberă orice nădejde. Nu te mai poţi aştepta la nimic bun.

Totuşi Korosteliov n-a uitat să pună o sfoară nouă la săniuţă: cînd a deschis Serioja dis-dedimineaţă uşa spre antreu să se convingă, sfoara fusese înlocuită.

Korosteliov însă apucase să şi plece undeva.

Mama şedea cu Lionia în braţe şi-l hrănea. Cînd o cauţi, îl tot alăptează... Zîmbind, îi atrase atenţia lui Serioja:

— Ia priveşte ce năsuc hazliu are!

Serioja se uită la el şi constată că are un nas cît se poate de obişnuit. „Îi place năsucul lui numai fiindcă-l iubeşte, îşi zise Serioja. Pe vremuri mă iubea pe mine, dar acum ţine numai la el."

Se duse la mătuşa Paşa. Ce are a face că-i plină de prejudecăţi, de vreme ce ea nu-l părăseşte în voia soartei, şi-l va iubi întotdeauna.

— Ce faci? o întrebă abătut.

— Nu vezi că fac chiftele? îi răspunse ea foarte calmă.

— De ce atît de multe?

Pe toată masa din bucătărie erau aşezate chiftele neprăjite, date numai prin pesmet.

— Fiindcă trebuie să mîncăm cu toţii la prînz şi să le mai rămînă şi lor de drum.

— Pleacă chiar acum? o iscodi Serioja.

— Încă nu, abia deseară.

— Cît mai e pînă atunci ?
— Mai sînt încă multe ore. Abia cînd s-o întuneca de-a binelea or să plece. Fii liniştit, cît e lumină afară mai rămîn aici.
În timp ce ea făcea mai departe chiftele, Serioja stătea cu fruntea rezemată de marginea mesei şi se gîndea :
„Şi Lukianîci mă iubeşte, iar de acum înainte are să mă iubească şi mai mult, grozav de mult are să ţie la mine... Într-o zi o să mă ia Lukianîci cu barca şi o să mă înec. Pe urmă au să mă îngroape în pămînt ca pe străbunica. Korosteliov şi mama, cînd or să afle, au să plîngă şi-au să spună : Rău am făcut că nu l-am luat cu noi, era un băieţel atît de vioi, deştept şi ascultător, nu plîngea mai niciodată şi nu scotea pe nimeni din sărite. Lionia nu se poate asemăna cu el nici pe departe. Ba nu, nu vreau să mă îngroape în pămînt. Trebuie să fie îngrozitor să zaci acolo singur... Mai bine rămîn aici şi-o s-o ducem minunat toţi trei. Lukianîci o să-mi aducă mere şi ciocolată, iar cînd am să fiu mare, mă fac negreşit căpitan de cursă lungă. În timpul ăsta Korosteliov şi mama o s-o ducă rău şi iată că într-o bună zi or să vină încoace şi o să se roage să-i lăsăm să taie lemne. Atunci am să-i spun mătuşei Paşa : ...Dă-le supa rămasă de ieri..."
În momentul acesta îl cuprinse o tristeţe atît de copleşitoare şi i se făcu atîta milă de mama şi de Korosteliov, încît îl podidiră lacrimile. Dar îndată ce-o auzi pe mătuşa Paşa exclamînd :

„Doamne dumnezeule !", îşi aduse pe loc aminte de făgăduiala pe care-o făcuse lui Korosteliov, se opri din plîns şi spuse speriat :
— N-am să mai plîng !
Tocmai atunci intră pe uşă bunica Nastia, cu geanta ei neagră şi întrebă :
— Mitia e acasă ?
— A dat o fugă să afle ce se aude cu maşina, răspunse mătuşa Paşa. Neruşinatul de Averkiev nu vrea să i-o dea.
— De ce-l ocărăşti degeaba ? o luă la rost bunica Nastia. Mai întîi are şi el nevoie de maşină pentru treburile sovhozului, şi-n al doilea rînd, le-a pus un camion la dispoziţie să-şi care toate lucrurile. Atunci ce mai vrei de la el ?
— Fireşte, pentru lucruri, camionul e foarte bun — încuviinţă mătuşa Paşa — dar Mariaşa şi copilul s-ar simţi mult mai bine într-un turism.
— Prea vă răsfăţaţi, se oţărî bunica Nastia. Noi ne-am crescut copiii fără să-i plimbăm cu maşina, nici măcar cu camionul nu i-am dus. N-are decît să se aşeze cu copilul în cabina şoferului şi gata.
Serioja asculta clipind rar din ochi. Nu se gîndea decît la despărţirea ce nu mai putea fi amînată. Îşi adunase şi-şi încordase toate forţele ca să reziste la durerea prin care trebuia să treacă. Fie cu camionul, fie cu maşina, oricum tot au să plece curînd, lăsîndu-l în voia soartei, cu toate că el îi iubeşte din toată inima.

— Dar mult mai zăbovește Mitia! zise bunica Nastia. Venisem să-mi i-au rămas bun de la ei.

— Cum așa, dumneata nu mergi deseară, să-i petreci? se miră mătușa Pașa.

— Deseară avem adunare generală, o lămuri bunica Nastia, și se duse în camera mamei.

În bucătărie se făcu liniște. Afară se pornise un vînt puternic, iar cerul era și mai posomorît ca înainte. Vîntul zgîlțîia geamurile, care zăngăneau. Băltoacele se acoperiseră cu o pojghiță subțire de gheață, ceva mai groasă și mai albă pe la margini. Începuse iarăși să ningă, și fulgii de zăpadă mînați de vînt se roteau repede prin văzduh.

— Acum cîte ore au mai rămas? întrebă Serioja deodată.

— Ceva mai puține decît adineauri, totuși a mai rămas destul timp pînă la plecare, încercă mătușa Pașa să-l liniștească.

...Bunica Nastia și mama stăteau de vorbă în picioare printre mobilele îngrămădite în sufragerie.

— De ce nu vine o dată? se frămînta bunica Nastia. Se poate să nu ne luăm rămas bun? Cine știe dacă am să-l mai văd vreodată.

„Va să zică și ea se teme — gîndi Serioja — că ei pleacă pentru totdeauna și n-au să se mai întoarcă niciodată."

Atunci băgă de seamă că se întunecase aproape de tot și în curînd va trebui să aprindă lampa.

Lionia începu să plîngă. Alergînd spre el, mama era cît pe-aci să-l răstoarne pe Serioja, căruia îi spuse cu duioșie:

— Ar fi bine să te joci cu ceva, Seriojenka, să te mai distrezi puțin.

S-ar fi distrat el bucuros, ba chiar încercase foarte serios să se joace mai întîi cu maimuța, apoi cu cuburile, dar nu izbutise: nu-l interesa nimic, toate-l lăsau rece. Se auzi deodată cum cineva trîntește ușa de la bucătărie, apoi bocănit de pași și glasul răsunător al lui Korosteliov:

— Haideți să mîncăm. Peste un ceas vine mașina după noi.

— Va să zică ai alergat atîta, pînă ce tot ai obținut un turism? îl întrebă bunica Nastia.

Korosteliov îi întoarse vorba:

— Da de unde! N-au vrut să mi-l dea. Dar nici nu ne trebuie! Dacă n-avem încotro, ne mulțumim și cu un camion.

Auzind glasul lui Korosteliov, Serioja se bucură din obișnuință și dădu să alerge spre el, dar în aceeași clipă își aminti că „încă puțin și s-a isprăvit cu toate astea". De aceea se opri și începu să mute iar cuburile, de colo pînă colo pe dușumea. Korosteliov intră cu obrajii îmbujorați de zăpadă, îl privi de sus și-l întrebă cu tonul unui om vinovat:

— Ei, ce mai spui, Serghei?

...Mîncară la repezeală. Bunica Nastia plecase. Se întunecase de-a binelea. Korosteliov chemă pe cineva la telefon să-și ia rămas bun. Serioja stă-

tea aproape nemişcat, rezemat de genunchii lui Korosteliov, care în timp ce vorbea la telefon, îi răsfira părul cu degetele-i lungi.

Pe urmă intră pe uşă Timohin, şoferul, care-i zori :

— Ei, sînteţi gata ? Daţi-mi o lopată să curăţ zăpada, că nu pot deschide poarta.

Lukianîci se duse după el să-i dea o mînă de ajutor. Mama începu să se foiască, îl luă repede pe Lionia în braţe şi-l înfăşură într-o pătură. Korosteliov o potoli :

— Nu te grăbi aşa. Să nu năduşească copilul. Mai ai destul timp.

Ajutat de Timohin şi de Lukianîci, se apucă să care afară lucrurile împachetate. Toate uşile erau vraişte şi în casă pătrunsese frigul de afară. Toţi trei intrau înăuntru cu cizmele pline de zăpadă, fără să se mai şteargă pe picioare. Nici măcar mătuşa Paşa nu le mai făcea vreo observaţie, fiindcă-şi dădea şi ea seama că nici pe picioare nu mai are rost să te ştergi într-un asemenea moment. Zăpada se topise, pe podelele ude şi murdare se vedeau acum mici băltoace. În toată casa se răspîndise un miros de zăpadă, de rogojini, de tutun şi de cîine — de la cojocul ud a lui Timohin. Mătuşa alerga de colo-colo, dînd sfaturi tuturor. Mama cu Lionia în braţe se apropie de Serioja, îl îmbrăţişă cu o singură mînă, strîngîndu-l la piept, dar el se smuci, întrebîndu-se de ce l-o mai fi dezmierdînd, dacă e în stare să plece fără el.

În sfîrşit, isprăviră de cărat lucrurile ; şi mobila şi geamantanele şi pachetele cu mîncare, pînă şi legăturica cu scutecele lui Lionia, totul era încărcat în camion. Ce pustie rămăsese casa ! Doar nişte hîrtiuţe şi o sticluţă de doctorie goală mai zăceau pe jos. Abia acum îţi dai seama cît de veche-i casa, cînd vezi cum s-a luat vopseaua de pe duşumea, păstrîndu-se doar pe locul unde fuseseră dulăpiorul şi scrinul.

— Ia îmbracă-te, afară-i frig, o povăţui Lukianîci pe mătuşa Paşa, dîndu-i paltonul. Serioja tresări şi alergă spre ei, strigînd :

— Merg şi eu afară ! Vreau să ies şi eu în curte !

— Mai încape vorbă ! Sigur că vii şi tu cu noi ! încercă mătuşa Paşa să-l liniştească şi numaidecît îl şi îmbrăcă. În timpul acesta, mama şi Korosteliov începură de asemenea să se îmbrace. Apoi Korosteliov îl ridică pe Serioja de subsuori, îl sărută apăsat, şi-i spuse pe un ton hotărît :

— La revedere, frate. Să fii sănătos şi să nu uiţi înţelegerea noastră.

Mama îl sărută pe Serioja, pînă ce o podidi plînsul.

— Seriojenka ! Tu nu-mi spui nici măcar „la revedere“ ?

— La revedere, la revedere ! îngăimă Serioja în pripă, cu glasul sugrumat de nerăbdare şi emoţie, fără să-şi ia ochii de la Korosteliov. Se simţi pe deplin răsplătit, cînd îl auzi pe Korosteliov spunînd :

— Bravo, Serioşka, sînt mîndru de tine.

Mama nu-şi putu stăpîni plînsul nici cînd se întoarse spre Lukianîci şi spre mătuşa Paşa, zicîndu-le:

— Vă mulţumesc din suflet pentru toate.

— N-ai pentru ce, îi răspunse mătuşa Paşa amărîtă.

— Vă rog să aveţi grijă de Serioja.

— În privinţa asta fii liniştită — o încredinţă mătuşa Paşa cu un glas şi mai trist, dar deodată exclamă: Am uitat să ne aşezăm o clipă după datină! Nu se cade să plecaţi la drum fără să fi şezut un moment împreună!

— Bine, dar pe ce să ne aşezăm? zise Lukianîci, în timp ce-şi ştergea o lacrimă.

— Of, doamne, oftă mătuşa Paşa. Haideţi în odaia noastră!

Trecură cu toţii în camera de alături, se aşezară la nimereală şi — cine ştie de ce — stătură aşa în tăcere o clipă. Mătuşa Paşa se ridică prima, spunînd:

— Acum puteţi pleca. Dumnezeu să vă aibă în paza sa!

Ieşiră cu toţii în tindă. Ningea şi totul în jur era alb. Poarta era larg deschisă. De zidul magaziei atîrna un felinar cu o lumînare aprinsă şi-n lumina lui se vedeau căzînd fulgi deşi ca un roi. Camionul încărcat stătea în mijlocul curţii. Timohin, ajutat de Şurik, acoperea tocmai lucrurile cu o foaie de cort. În jurul camionului se strînsese multă lume; mama lui Vaska, Lida şi alţi vecini

şi prieteni, veniţi să-i petreacă pe Korosteliov şi pe mama. Lui Serioja totul i se părea străin — şi oamenii aceştia şi ceea ce-l înconjura. Pînă şi glasurile i se păreau necunoscute, nu mai recunoştea nici curtea... Parcă nu mai văzuse niciodată magazia asta. Parcă nu se jucase niciodată cu aceşti copii. Parcă nu se mai plimbase niciodată pe acest camion condus tot de nenea Timohin. Se simţea atît de părăsit, încît toată lumea şi toate lucrurile se înstrăinaseră de sufletul lui şi i se părea că niciodată nu se va mai simţi legat de ceva.

— Afurisită vreme! Nu-i uşor de mers pe un asemenea lunecuş, se plînse Timohin cu un glas de nerecunoscut.

Korosteliov o ajută pe mama să se urce cu Lionia în cabină şi îi înveli pe amîndoi cu un şal, căci pe ei îi iubea mai mult decît pe oricine pe lume, aşa că era firesc să aibă grijă de ei... La urmă se urcă şi el în camion şi cum stătea în picioare acolo sus, părea înalt ca o statuie.

— Vîră-te sub foaia de cort, Mitia! Acoperă-te bine! îi strigă mătuşa Paşa. Altfel te umpli tot de zăpadă!

El nu ţinu seamă de sfatul ei şi spuse:

— Serghei, dă-te la o parte. Fereşte-te să nu te calce camionul.

Deodată camionul începu să pufăie. Timohin se urcă în cabină. Motorul gîfîia din ce în ce mai tare, căznindu-se să se urnească din loc... În sfîrşit se urni: o luă întîi de-a îndăratelea, apoi

porni înainte şi iar înapoi. Într-o clipă are să plece, poarta se va închide, lampaşul se va stinge şi totul se va sfîrşi.

Serioja stătea deoparte în zăpadă. Se silea din răsputeri să se ţină de făgăduială şi numai din cînd în cînd îi scăpa cîte un suspin prelung şi sfîşietor care abia se auzea. Doar o singură lacrimă i se strecurase printre gene şi sclipea în lumina felinarului — o lacrimă dureroasă care nu mai era de copil mic ci de băiat mare, o lacrimă amară, mustrătoare şi demnă...

Şi cînd nu mai avu putere să rămînă acolo, se întoarse şi porni spre casă, gîrbovit de durere.

— Opreşte! îi strigă Korosteliov desperat lui Timohin şi începu să bată în geamul cabinei. Serghei! Ascultă! Hai repede. Adună-ţi lucrurile! Te luăm cu noi!

Şi pe loc sări jos din camion.

— Hai mai iute! Ce mai stai la îndoială? Strînge-ţi catrafusele, jucăriile. Du-te fuga şi cît ai clipi din ochi să fii înapoi. Ei, ai venit?!

— Mitia, ce înseamnă asta?! Gîndeşte-te bine ce faci, Mitia! Ţi-ai ieşit din minţi, Mitia! încercară să-l oprească într-un glas, mătuşa Paşa şi mama, care scosese capul pe uşa cabinei. El le tăie vorba, nervos şi supărat:

— Lăsaţi-mă în pace. Voi nu vă daţi seama ce se petrece? Asta înseamnă să tai în carne vie, nu altceva! Faceţi ce vreţi, dar eu nu pot îngădui aşa ceva. Am hotărît şi basta!

— Doamne, dumnezeule! De bună seamă că o să se prăpădească acolo! strigă mătuşa Paşa.

— Isprăveşte! o repezi Korosteliov. Răspund eu de el, pricepi? Nici vorbă să se prăpădească. Astea-s prostii scornite de voi. Hai mai repede, Seriojka!

Şi dădu fuga în casă.

La început Serioja rămăsese înlemnit: nu-i venea să creadă, înţepenise de spaimă... inima îi bătea atît de tare, încît îi simţea zvîcnirile pînă în cap... Pe urmă dădu buzna în casă şi gîfîind, înconjură în goană odăile, înşfăcă din fugă maimuţa, dar deodată îl cuprinse deznădejdea la gîndul că desigur, Korosteliov s-o fi răzgîndit, s-o fi lăsat convins de mama şi de mătuşa Paşa, şi o porni într-un suflet înapoi la ei. Dar în clipa aceea dădu cu ochii de Korosteliov care alerga spre el, îndemnîndu-l: „Hai mai repede, haide o dată!" începură să adune împreună lucrurile lui Serioja, ajutaţi de mătuşa Paşa şi de Lukianîci. Pe cînd demonta patul lui Serioja, Lukianîci repeta într-una:

— Bravo, Mitia! Bine faci! Bravo!

În timpul acesta, Serioja apuca cu înfrigurare tot ce-i ieşea în cale din averea lui, azvîrlindu-şi lucrurile de-a valma, într-o ladă dăruită de mătuşa Paşa. Repede, mai repede! Tremura de nerăbdare şi de spaimă la gîndul că ar putea totuşi să plece fără el. Că de, aşa-s oamenii mari: nu poţi şti niciodată ce vor face în clipa următoare...

Bătăile inimii pe care le simţea acum în gît îi tăiau răsuflarea şi-l asurzeau.

— Mai repede! Hai mai iute! îi tot striga el mătuşei Paşa, pe cînd îl înfofolea, şi smucindu-se din mîinile ei, îl căuta din ochi pe Korosteliov. Cînd ieşi în curte, văzu camionul aşteptîndu-l; nici Korosteliov nu se urcase încă, şi acum îl îndemna să-şi ia rămas bun de la toată lumea.

În cele din urmă Korosteliov îl luă pe Serioja în braţe şi-l vîrî în cabină lîngă mama şi lîngă Lionia, învelindu-l şi pe el cu şalul. Camionul porneşte. Abia acum se mai linişteşte şi el puţin.

În cabină era mare înghesuială: un, doi, trei, patru oameni şedeau acolo, asta nu-i glumă! Tare mai miroase a cojoc! Timohin fumează, pe Serioja îl îneacă fumul şi începe să tuşească. Şade înghesuit între Timohin şi mama, căciula i-a alunecat pe o sprînceană, fularul îl sugrumă, şi nu vede nimic afară de fulgii de zăpadă ce zboară prin faţa geamului, în lumina farului. Nu-i cîtuşi de puţin comod să călătoreşti aşa, dar nu se sinchiseşte el de atîta lucru! Bine că l-au luat şi pe el. Au plecat cu toţii împreună, cu maşina lor, condusă de Timohin al lor, iar afară în spatele lor, se află Korosteliov, care îi iubeşte şi răspunde pentru ei. Pe el îl bate zăpada, pe ei însă i-a aşezat la adăpost în cabină şi îi duce pe toţi la Holmogorî. Doamne, ce fericire e să pleci la Holmogorî! Nu se ştie ce îi aşteaptă acolo. Dar fără îndoială că trebuie să fie un loc minunat, de vreme ce se duc acolo! Claxonul lui Timohin sună ameninţător şi fulgii sclipitori din spatele geamului se îndreaptă cu toţii spre Serioja.

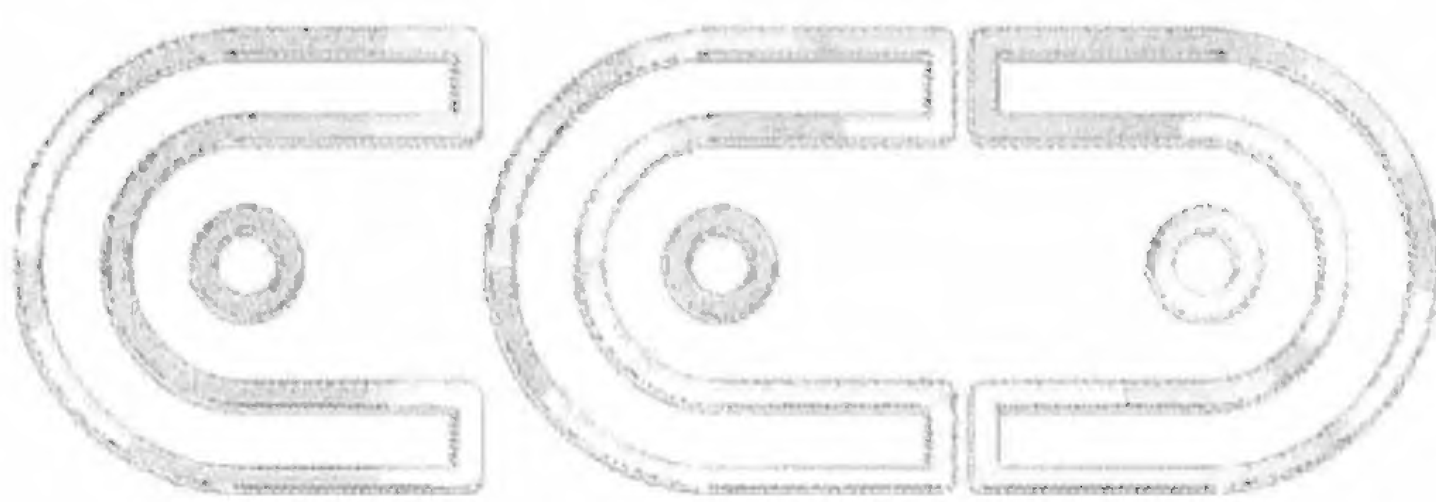
T. 1.944

Responsabil de carte: C. Giurgiuca
Tehnoredactor: A. Crişan
Corector: E. Vrancea

Dat la cules 25.07.56. Bun de tipar 30.08.56. Tiraj 15.100 ex. Hîrtie cărţi şcolare de 65 gr. m.p. Ft. 700×1000/32. Coli ed. 6.57. Coli de tipar 5,75. Ediţia I. Comanda 2762. A. nr. 03103. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 S=R.

Tiparul executat sub com. nr. 990 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN",
Bucureşti — R.P.R.

Scanare și prelucrare digitală

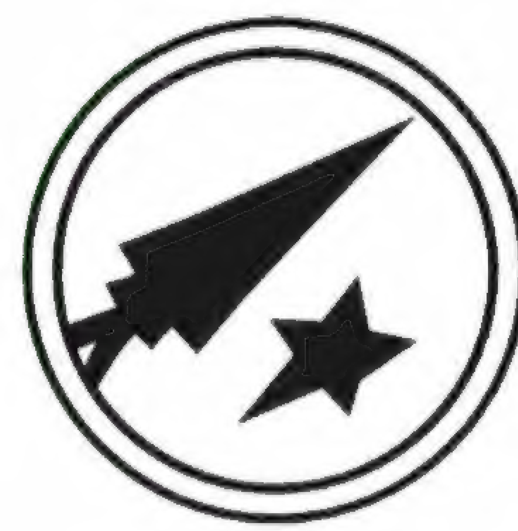
de

Anonim

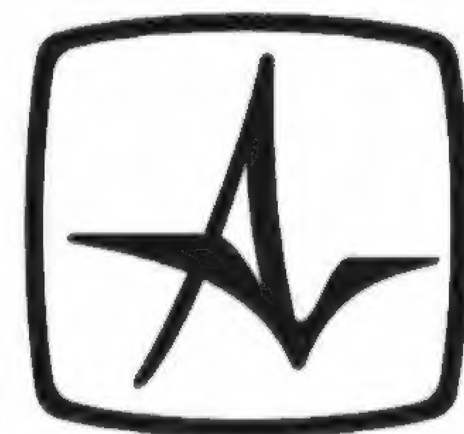
și

CAT Graur

Antwerpen

2023

